

TEM	Loppuraportti	1(71)
	SADe-esiselvitysprojekti	Version pvm 8.3.2011

Yrityksen perustajan palvelukokonaisuus

Esiselvityksen loppuraportti

HMV PublicPartner Oy ja

Solita Oy

15.12.2010

TEM	Loppuraportti	2(71)
	SADe-esiselvitysprojekti	Version pvm 8.3.2011

SISÄLLYSLUETTELO

1	Esittely	4
1.1	Dokumentin tarkoitus	4
1.2	Lyhenteet, termit, akronyymit	4
1.3	Viitteet	4
2	Tavoitetilan kuvaus	6
2.1	Asiakas- ja sidosryhmäanalyysi	6
2.2	Palveluiden vaatimukset	11
2.3	Tavoitetilan arkkitehtuuri	16
3	Nykytilan kartoitus	19
3.1	Toimintaympäristön nykytilan kuvaus	19
3.2	Nykytilan arkkitehtuurin kuvaus	40
3.3	Markkinakartoitus	43
3.4	Sidoshankkeiden analyysi	44
4	Kustannukset ja hyödyt	47
4.1	Palvelukokonaisuuksien palveluportfolion määrittely – tavoitetilan palvelukartat	48
4.2	Kustannukset ja hyödyt	49
4.3	Kuntien hyödyt	52
4.4	Hyötyjen realisoituminen	54
5	Toimeenpanon suunnittelu ja toteutus	58
5.1	Yrityksen perustajan palvelukokonaisuus	58
5.2	Hankemalli ja hankkeen organisointi	58
5.3	Projektsuunnitelma	59
5.4	Toteutussuunnitelma – yhteinen hanke- ja projektsuunnittelu	61
5.5	Käyttöönottosuunnitelma ja palveluiden levittäminen	65
5.6	Integraatio- ja tietoturvaselvitys	66

TEM	Loppuraportti	3(71)
	SADe-esiselvitysprojekti	Version pvm 8.3.2011

5.7	Tukipalvelut.....	67
5.8	Hankinnat ja kilpailutettavat palvelut.....	70
6	Yhteenveto.....	71

TEM	Loppuraportti	4(71)
	SADe-esiselvitysprojekti	Version pvm 8.3.2011

1 Esittely

1.1 Dokumentin tarkoitus

Valtiovarainministeriön SADe-ohjelman tavoitteena on edistää yritysten ja kansalaisten sähköistä asiointia, siten että kaikkien keskeisten palvelujen asiointi sähköisesti on mahdollista vuoteen 2013 mennessä. SADe-ohjelmassa on seitsemän eri kokonaisuutta, joista Työ- ja elinkeinoministeriö omistaa kaksi: Yrityksen perustajan palvelukokonaisuus ja Työnantajan palvelukokonaisuus.

VM:n ohjeistuksen mukaan kaikista SADe-ohjelman kokonaisuuksista tehdään esiselvitys sekä kustannushyötyanalyysi. Työ- ja elinkeinoministeriö on käynnistänyt kesäkuussa 2010 hankkeen, joka sisältää esiselvityksen ja kustannushyötyanalyysin Yrityksen perustajan ja Työnantajan palvelukokonaisuuksien osalta. Tämän esiselvityksen toteuttajaksi Työ- ja Elinkeinoministeriö on valinnut HMV PublicPartner Oy:n.

Esiselvityksen rinnalla on toteutettu myös arkkitehtuurin esiselvitys, jota on toteutettu pääosin samanaikaisesti palvelukokonaisuuksien esiselvitysten kanssa. Tästä arkkitehtuurin esiselvityksestä on vastannut Solita Oy.

Tämä dokumentti kuvaa kesä-joulukuun 2010 välillä toteutetun Työ- ja Elinkeinoministeriön SADe-esiselvityksen Yrityksen perustajan palvelukokonaisuuden. Esiselvitys sisältää myös kustannushyöty-analyysin palvelukokonaisuudesta. Dokumentissa on mukana myös Solita Oy:n arkkitehtuurin esiselvityksen osuudet kokonaisuuden hahmottamiseksi.

1.2 Lyhenteet, termit, akronyymit

Lyhenne	Kuvaus
AHTI	Aluehallinnon tietohallintopalveluyksikkö
EJB	Enterprise Java Bean, Java Enterprise Editioniin kuuluva määritys, jonka mukaan toteutettuja komponentteja voidaan ajaa EJB-ajalustan sisältävissä palvelimissa.
FIA	Fully Integrated Accounting, kirjanpitoluokkisto
FIP	Fully Integrated Payroll, palkkaluokkisto
PRH	Patentti- ja rekisterihallinto
VIA	Valtion integraatioalusta
VIP	Valtion IT-palvelukeskus
VTJ	Väestötietojärjestelmä
YTJ	Yritys- ja yhteisötietojärjestelmä

1.3 Viitteet

Viittaus	Nimi	Tekijä
[ASSIDR VAATIMUKSET]	4.11.3 Tavoitetila; asiakas- ja sidosryhmäanalyysi.doc	HMV PublicPartner Oy
[PALV VAATIMUKSET]	4.11.1 Tavoitetilan palveluiden vaatimusmäärittely.doc	HMV PublicPartner Oy

TEM	Loppuraportti	5(71)
	SADe-esiselvitysprojekti	Version pvm 8.3.2011

[ARK YPPK VAATIMUKSET]	2.6 YPPK Tavoitetilan arkkitehtuurivaatimukset.doc	Solita Oy
[ARK TOTEUTUSSUUN]	4.2 Arkkitehtuurin toteutussuunnitelma.doc	Solita Oy
[NYKYT VAATIMUKSET]	4.9.2 Nykytilan palvelukuvaus	HMV PublicPartner Oy
[LAINS VAAT]	4.7 Liite 7 Lainsäädäntövaatimukset	HMV PublicPartner Oy
[ARK NYKYTILA]	4.9.3 Nykytilan arkkitehtuurin kuvaus.doc	Solita Oy
[ARK MARKKINA- KARTOITUS]	4.9.5 Markkinakartoitus.doc	Solita Oy
[SIDOSHANK KART]	4.10.3 Sidoshankkeiden kartoitus.xls	HMV PublicPartner Oy
[KHYÖTY YPPK]	2.4 YPPK Kustannushyötyanalyysi.xls	HMV PublicPartner Oy
[ARK SIDOSHANKKEET]	4.10.2 Sidoshankkeiden arkkitehtuuri.doc	Solita Oy
[ARK TUKIPALVELUT]	4.10.5 Tukipalveluiden arkkitehtuuri.doc	Solita Oy
[ARK TAVOITETILA]	4.11.2 Tavoitetilan arkkitehtuurin kuvaus.doc	Solita Oy
[PROJS YPPK]	2.2 YPPK Hankesuunnitelma.doc	HMV PublicPartner Oy

TEM	Loppuraportti	6(71)
	SADe-esiselvitysprojekti	Version pvm 8.3.2011

2 Tavoitetilan kuvaus

2.1 Asiakas- ja sidosryhmäanalyysi

Tämä esiselvitysvaiheen asiakas- ja sidosryhmäanalyysi sisältää Yrityksen perustajan palvelukokonaisuuden kannalta asiakkaiden ja sidosryhmien näkemykset projektisuunnitelman mukaisesti. Tarkempi kuvaus ja analyysi on dokumentissa [ASSIDR VAATIMUKSET].

2.1.1 Johdanto

Asiakas- ja sidosryhmäanalyysin tarkoituksena on tuottaa riittävästi tietoa, jotta nykytilan ja toimintaympäristön analysointi voidaan kohdistaa palveluiden sähköistämisen kannalta lupaaviin hankekokonaisuuksiin. Lisäksi tämän analyysin tarkoitus on varmistaa, että sähköisten palveluiden tavoitetilassa huomioidaan asiakkaiden ja sidosryhmien näkemykset lähtökohtana sähköisten palveluiden kehitykselle.

Palvelukokonaisuuksissa haastateltiin asiakkaita ja sidosryhmiä. Sidosryhmille kohdistettiin useampi haastattelu per organisaatio riittävän näkökulman saamiseksi.

Haastatellut asiakkaat:

- Yrityksen perustajia 16
- Ensimmäisen työntekijän palkkaajia 19
- Avoimen työpaikan ilmoittaneita 12

Yhteensä 47 haastattelua

Haastatellut sidosryhmät:

Kuntaliitto, Suomen Yrittäjät ry, Yritys-Suomi-puhelinpalvelu, ELY-keskus yritysneuvonta, TE-kenttäryhmä, Uusyrityskeskukset, Potkuri, EK, Uudenmaan Verovirasto, TE-keskus (kenttäryhmä), Temp-Team (rekrytointi ja henkilöstöpalvelu), Verohallinto, AVI/Työsuojelu, Taloushallintoliitto, Tekes, Helsingin kaupungin elinkeinotoimi, Cursor, Palkka.fi, Mela, Eläke-Fennia, Finnvera, Kela, Tela, Keksintösäätiö, PRH. VM/Kuntaosasto.

Yhteensä 44 haastattelua*

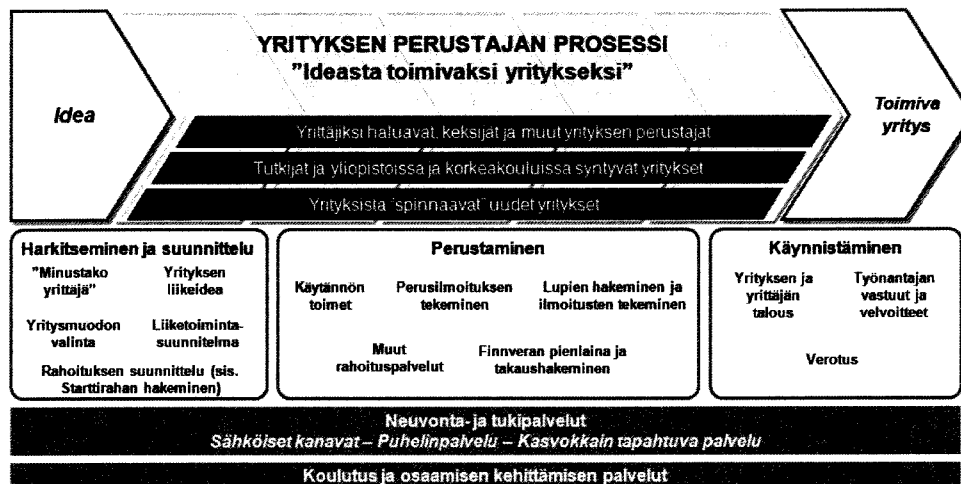
* Lisäksi esiselvitysvaiheeseen ovat osallistuneet TEM:n yrityksen perustajan ja keksintöasiakkaan segmenttityöryhmä, TEM:n paikalliset ja kotimarkkinat segmenttityöryhmä sekä Yritys-Suomi-puhelinpalvelun kehittämisryhmä.

2.1.2 Asiakkaiden ja sidosryhmien vaatimukset

Asiakas- ja sidosryhmäanalyysissä haastateltiin toisaalta yrityksen perustaneita henkilöitä, sekä eri tahoja, jotka tarjoavat tukea ja palveluita yrityksen perustaneille ja yrittäjyyttä harkitseville.

TEM	Loppuraportti	7(71)
	SADe-esiselvitysprojekti	Version pvm 8.3.2011

Yrityksen perustajan palveluprosessi muodostaa kokonaisuuden, joka tukee asiakasta aina liikeideasta yrityksen toiminnan käynnistymiseen saakka. Prosessi muodostuu kolmesta selkeästä vaiheesta 1. Harkitseminen ja suunnittelu, 2. Perustaminen, 3. Käynnistäminen. Näiden vaiheiden keskeiset palvelut on esitettyinä seuraavassa kuvassa:

Kuva 2-1: Yrityksen perustajan palvelukokonaisuuden vaiheet

Yrityksen perustamiseen liittyen haastatteluissa tulivat esille erityisesti seuraavat tärkeät vaiheet:

1. Liikeidea
2. Koulutus
3. Markkinaselvitykset, tuotannollinen suunnittelu ja luvanvaraisuuden selvittäminen
4. Liiketoimintasuunnitelman laatiminen
5. Rahoituksen järjestäminen
6. Yritysmuodon valinta
7. Kirjallisen perustamissopimuksen laatiminen (yhtiöjärjestys, osakkeiden merkintä, allekirjoitukset)
8. Pankkitilin avaaminen "perustettavan osakeyhtiön lukuun"
9. Osakepääoman maksaminen
10. Perustamisilmoitus yritystietojärjestelmään / kaupparekisteriin (Samalla lomakkeella ilmoittautuminen myös kaupparekisteriin, arvonlisäverovelvolliseksi, ennakkoperintärekisteriin ja työnantajarekisteriin)
11. Kirjanpidon järjestäminen
12. Luvanvaraisen toiminnan lupien hakeminen (kaupungit, kunnat, lääninhallitukset ja ministeriöt.)
13. Vakuutukset ja sosiaaliturvasta huolehtiminen

Asiakkaiden esille nostama keskeinen haaste yrityksen perustamisessa on siihen liittyvän erilaisen viranomaisasioinnin sekä muun valmistelevan työn heikko tuntemus. Lisäksi eri vaiheiden oikea järjestys ei ole asiakkaiden tiedossa.

Useimmat asiakkaat perustavat yrityksen ainoastaan yhden kerran, joten prosessin sisältö sekä vaiheet eivät ole asiakkaille entuudestaan tuttuja. Prosessiin liittyvät tehtävät eivät myöskään asiakkaan näkökulmasta ole toistuvia ja rutiininomaisia. Asiakkaalle yrityksen perustamiseen käytetty työpanos tai prosessin kestokaan eivät ole tyypillisesti kriittisiä, suhteessa alkavaan yritystoimintaan ja yrityksen elinkaareen käynnistysvaiheen panostukset ovat marginaalisia. Sen sijaan monet perustamisvaiheissa tehtävät valinnat sekä liikeidean jalostaminen ja yrittämiseen liittyvät valmiudet ovat hyvin kriittisiä koko yrityksen elinkaarta ajatellen. Asiakkaan näkökulmasta prosessissa korostuvat siis voimakkaasti laadulliset tekijät suhteessa tehokkuuteen.

On tärkeää huomata, että jokaisessa vaiheessa ja palvelussa on sekä asiakkaan näkökulma että sidosryhmän näkökulma. Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden lisääminen edellyttää näiden molempien näkökulmien samanaikaista tarkastelua. Usein kehityskohteet tukevat luontevasti molempia näkökulmia. Asiakkaille ja elinkeinoelämälle

TEM	Loppuraportti	8(71)
	SADe-esiselvitysprojekti	Version pvm 8.3.2011

tuotettavien hyötyjen ohella yhtenä lähtökohtana on viranomaisprosessien virtaviivaistaminen ja kustannushyötyjen saavuttaminen.

2.1.3 Kehitettävät palvelut

Asiakas- ja sidosryhmäanalyysin perusteella tärkeimmät kehitettävät sähköiset palvelut ovat:

Yrityksen perustajan palvelukokonaisuudessa tuotetaan seuraavat palvelut yritysasiakkaille:

- Yrityksen perustajan sähköinen työpöytä ja asiointitili ml. yritysneuvojan sähköinen työpöytä
- Yrityksen perustamisen tietopalvelut (harkinta, perustaminen ja käynnistäminen)
- Yrityksen perustajan profiiliin perustuva personoitu palveluprosessi ml. yrityksen perustamisen asiointiprosessi
- Uusien toiminnallisuuksien kehittäminen Liiketoimintasuunnitelma-työkaluun
- Yrityksen perustajan työkalut; Minustako Yrittäjä, Yrittäjätesti ja Vuosikello
- Asiantuntijahaku.fi –palvelun integrointi sähköisen työpöydän ja personoidun palveluprosessin osaksi
- Rahoituksen hakukone ja muut tietohaut
- Yrityksen perustajan rahoituksen ja takauksen hakemispalvelut (asiointipalvelu) ml. yritystoiminnan alkuvaiheen toimeentulon hakemispalvelu
- Yrityksen perustajan luvanvaraisen toiminnan lupien hakemisen ja ilmoitusten tekemisen asiointipalvelu
- Yrityksen perustamisen elementtien kehittäminen koulutushakupalveluun
- Rooli- ja valtuutuspalvelun määrittely

Tuotokset valmistuu asiakkaille vaiheittain seuraavasti:

Vuosi 2011:

- **Yrityksen sähköinen työpöytä ja Neuvojan sähköinen työpöytä**

(Versio 1: 06/2011, versio 2: 12./2011)

Kehitettävät komponentit

- Profiloitityökalu

Kehitettävät tietopalvelut

- Yrityksen perustajan profiiliin perustuva personoitu palvelupolku
- Minustako Yrittäjä
- Yrittäjätesti, yrittäjyyden itsearvioinnin työkalu
- Käytännön toimet tietopalvelu (Vaihe 1)
- Asiantuntijahaku.fi:n integrointi: Yksityisten yrityspalveluiden näyttäminen asiayhteydessä
- Kansalaisen asiointitilin integraatio

- **Yritystoiminnan alkuvaiheen toimeentulon sähköinen hakeminen**

Pilotti: Starttirahan hakeminen, jatkohakemus, lausunnon antaminen ja tilitys

(Versio 1: 12/2011)

Komponentit

- Asiointi- ja yrityskanta
- Asiointimoottori
- Hakemusten vastaanotto, rajapintapalvelut
- Käsittelijän työtila

- **Yrityksen asiointitili**

(Versio 1: 12/2011)

Komponentit

- Asiointi- ja yrityskanta

TEM	Loppuraportti	9(71)
	SADe-esiselvitysprojekti	Version pvm 8.3.2011

- Rajapintapalvelut

▪ **Rooli- ja valtuutuspalvelun määrittely**

(Vaihe 1: 12./2011)

▪ **Liiketoimintasuunnitelma**

(Versio 1: 06./2011)

Komponentit:

- Kommentointi
- Rajapinnat rahoitus- ja lupaprosessiin

Tietopalvelut

- Sisällöllinen kehittäminen

▪ **Yrityksen perustamisrahoituksen ja takauksen sähköinen hakeminen**

(Yrityksen perustamisrahoituksen hakemispalvelut)

Pilotti 1: Finnveran yrittäjälaina ja takauksen hakeminen

(versio 1:12.2011)

Komponentit:

- Asiointi- ja yrityskanta
- Hakemusten vastaanotto, rajapintapalvelut
- Käsittelijän työtila
- Asiointimoottori

▪ **Perustetun kasvuyrityksen kehittämisrahoituksen sähköinen hakeminen**

(Yrityksen perustamisrahoituksen hakemispalvelut)

Pilotti 2: Tekesin Nuoret innovatiiviset yritysten rahoituksen hakeminen (Versio 1: 12/2011)

Komponentit:

- Asiointi- ja yrityskanta
- Hakemusten vastaanotto, rajapintapalvelut
- Käsittelijän työtila Asiointi- ja yrityskanta
- Asiointimoottori

Vuosi 2012 (aikataulut tarkennetaan loppuvuodesta 2011)

▪ **Yrityksen sähköinen työpöytä ja Neuvojan sähköinen työpöytä**

(Versio 3: 06/2012, versio 4:12/2012)

Komponentit:

- Tee perustamissuunnitelma työkalu
- Perustamisilmoituksen tekeminen, ohjaava palvelu (Vaihe 1)

▪ **Yrityksen asiointitili**

(Versio 2: 06./2012, versio 3: 12/2012)

▪ **Liiketoimintasuunnitelma**

(Versio 2: 06./2012)

▪ **Rooli- ja valtuutuspalvelun määrittely**

(Vaihe 2: 06./2012)

TEM	Loppuraportti	10(71)
	SADe-esiselvitysprojekti	Version pvm 8.3.2011

- **Yritystoiminnan alkuvaiheen toimeentulon sähköinen hakeminen**
(Pilotti: Starttirahan hakeminen, jatkohakemus, lausunnon antaminen ja tilitys)
(Versio 2: 06/2012, versio 3: 12./2012)
- **Yrityksen perustamisrahoituksen ja takauksen sähköinen hakeminen**
Pilotti 1: Finnveran yrittäjälaina ja takauksen hakeminen
(versio 2: 1/2012)
- **Perustetun kasvuyrityksen kehittämisrahoituksen sähköinen hakeminen**
Pilotti 2: Tekesin Nuoret innovatiiviset yritysten rahoituksen hakeminen (Versio 2: 12/2012)
- **Sähköinen lupien hakeminen ja ilmoitusten tekeminen**
pilotti: palveluliiketoiminnan luvat ja ilmoituksen
(AVIt, Elyt, Kouvola, Lahti, Kuusamo, Kokkola, Savonlinna, Kotka, Oulu)
(Versio 1: 12/2012)

Komponentit:

- Asiointi- ja yrityskanta
- Hakemusten vastaanotto, rajapintapalvelut
- Käsittelijän työtila
- Asiointimoottori

Vuosi 2013 (aikataulut tarkennetaan loppuvuodesta 2012)

- **Yrityksen sähköinen työpöytä ja Neuvojan sähköinen työpöytä**
(Versio 5: 06/2013, versio 6: 12/2013)

Komponentit

- Yritysmuodon valinta työkalu
- Perustamisilmoituksen tekeminen, ohjaava palvelu (Vaihe 2)
- Tietämyskanta; yrityksen perustamiseen liittyvien kysymysten tietovarasto

- **Yrityksen asiointitili**
(Versio 4: 06./2013, versio 5: 12/2013)

- **lupien hakeminen ja ilmoitusten tekeminen**
pilotti: palveluliiketoiminnan luvat ja ilmoituksen
(AVIt, Elyt, Kouvola, Lahti, Kuusamo, Kokkola, Savonlinna, Kotka, Oulu)
(Versio 2: 12/2013)

Komponentit

- Asiointi- ja yrityskanta
- Hakemusten vastaanotto, rajapintapalvelut
- Käsittelijän työtila
- Asiointimoottori

2.1.4 Asiakasraati ja tarkennetut palvelut

Jotta asiakas- ja sidosryhmäanalyysissä esille tulleet kehitysalueet voitiin varmentaa, toteutettiin esiselvityksessä asiakasraati sähköisen kyselyn avulla. Kyselyssä yrittäjät arvioivat eri kehitysvaihtoehtojen tärkeyttä omalta kannaltaan yrittäjänä ja työnantajana toimimisen näkökulmasta. Kyselyyn otti osaa 240 yrittäjää.

TEM	Loppuraportti	11(71)
	SADe-esiselvitysprojekti	Version pvm 8.3.2011

Yrityksen perustajan sähköisten palveluiden kehitystarpeissa vastaajat näkivät erityisen tärkeäksi Sähköisen yrityksen perustamisprosessin sekä lupien hakemisen sähköisen palvelun saamisen.

Seuraavissa taulukoissa on kuvattu miten yrittäjät näkevät ja priorisoivat eri hahmotettujen tulevien sähköisten palveluiden tarpeen:

YRITYKSEN PERUSTAJAN TAVOITETILAN PALVELUT

Kuinka tärkeäksi alkavan yrittäjän näkökulmasta pitäisit seuraavia sähköisiä palveluita? Palvelun tärkeys / merkitys: 1 = ei merkitystä 2 = vähäinen merkitys 3 = kohtalainen merkitys 4 = suuri merkitys 5 = erittäin suuri merkitys	4,08
Liiketoimintasuunnitelma: Yhtenäinen sähköinen liiketoimintasuunnitelmapohja, jota voi hyödyntää oman liikeidean työstämiseen sekä esim. rahoituksen hakemiseen kaikilta merkittäviltä rahoituksentarjoajilta	4,11
Koulutushaku: Hakupalvelu yritystoimintaan ja yrityksen perustamiseen liittyvien yksityisten tai julkisten koulutusten löytämiseksi mm. tarpeen, ajankohdan ja paikkakunnan perusteella	3,78
Starttirahaproessin sähköinen asiointipalvelu: Starttirahan hakeminen kokonaan sähköistä palvelua hyödyntäen. Myöhemmin mahdollisuus seurata oman hakemuksen käsittelyä sekä maksatusta.	3,89
Rahoitusvaihtoehtojen haku: Hakupalvelu yritystoimintaan ja yrityksen perustamiseen liittyvien rahoitusvaihtoehtojen ja niiden tarjoajien löytämiseksi mm. tarpeen, toimialan, yrittäjän henkilökohtaisen tilanteen ja paikkakunnan perusteella	3,93
Luvanvarainen toiminta: Palvelu yritystoimintaan liittyvien lupien ja ilmoitusten (esim. Luvan- ja Ilmoituksenvaraiset elinkeinot, elintarvikehuoneiston hyväksyminen, rakennusluvat, ympäristöluvat jne.) tekemiseksi yhden sähköisen palvelun kautta. Myöhemmin mahdollista saada tietoa oman lupahakemuksen käsittelyn etenemisestä.	4,29
Yrityksen kokonaan sähköinen perustamisprosessi: Yrityksen perustamisen mahdollistaminen yhden sähköisen palvelun kautta ilman paperilomakkeita. Palvelu hoitaa myös tarvittavat viranomaisilmoitukset ja rekisteröinnit sekä mahdollistaa maksujen suorittamisen verkkopankin kautta.	4,46
Yhteenveto	4,08

Taulukko 2-4 Asiakasraati

2.2 Palveluiden vaatimukset

2.2.1 Johdanto

Esiselvityksen kohteena olevien palvelukokonaisuuksien kehittämishankkeen tavoitteena on tuottaa monikanavaiset ja helpokäyttöiset asiointi-, neuvonta- ja rajapintapalvelut yrityksen perustamista pohtivalle ja yrityksen perustajalle. Tarkempi kuvaus ja analyysi on dokumentissa [PALV VAATIMUKSET].

Työ- ja elinkeinoministeriö (TEM) vastuualueen tavoitteena on kehittää yrityksille ja yrittäjyyttä harkitseville suunnattua palvelukokonaisuutta, joka täyttää ministeriön palveluille asettamat palvelutavoitteet:

- asiakkaille eli yrityksille luodaan monikanavaiset ja helpokäyttöiset asiointi-, neuvonta- ja rajapintapalvelut, jotka vähentävät rutiininomaisen asiakaspalvelun tarvetta ja mahdollistavat neuvontaorganisaatioiden panostamisen erikoisosaamista vaativan asiakaspalvelun tehokkaaseen hoitamiseen

TEM	Loppuraportti	12(71)
	SADe-esiselvitysprojekti	Version pvm 8.3.2011

- sähköiset palvelut parantavat hallinnon tuottavuutta vähentämällä viranomaisten tekemää päällekkäistä tiedonkeruuta ja vähentävät saumattomilla sähköisillä ratkaisuilla virhetilanteiden mahdollisuuksia

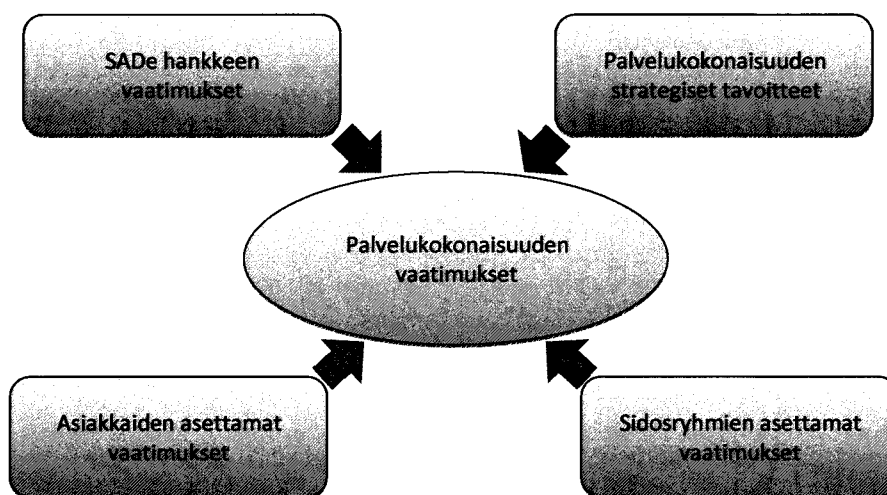
Palvelukokonaisuuksille asetettiin esiselvityksen aikana myös strategiset tavoitteet, jotka asettavat omat vaatimukset sekä palvelukokonaisuudelle että yksittäisille palveluille.

2.2.2 Rakenne ja viitekehys

Palvelujen vaatimukset muodostuvat kahdella tasolla:

1. Palvelukokonaisuudelle asetettavat vaatimukset, jotka ohjaavat siihen liitettävien palvelujen valintaa eli palveluportfolion muodostumista, palvelupolun rakennetta ja koostumusta, jossa hyödynnetään palveluryhmittely-luokitusta (esim. JHS 145) sekä muita sisältöperusteisia palveluluokitteluja.
2. Yksittäisille palveluille asetettavat vaatimukset, jotka ohjaavat palvelukokonaisuuteen liitettävien palvelujen kehittämistä eli asettavat toiminnalliset (tehokkuus) ja ei-toiminnalliset (laadulliset) tavoitteet kuten myös minkä tyyppisillä resursseilla palvelu tulisi toteuttaa (monikanavaisuus).

Palvelukokonaisuuden on toteutettava SADe-ohjelman palvelukokonaisuuksille asetettavat tavoitteet, sille asetetut strategiset tavoitteet ja asiakas- ja sidosryhmiltä tulevat vaatimukset (kuva 2-1 viitekehys).

Kuva 2-5. Palvelukokonaisuuden vaatimukset

Yksittäisten palvelujen toteutuksessa noudatetaan valtiohallinnossa sähköisille palveluille asetettuja yleisiä vaatimuksia. Yksittäisen palvelun on myös täytettävä palvelukokonaisuuden yleiset vaatimukset. Asiakkaat ja sidosryhmät asettavat yleisten vaatimusten lisäksi yksittäisille palveluille erityisvaatimuksia.

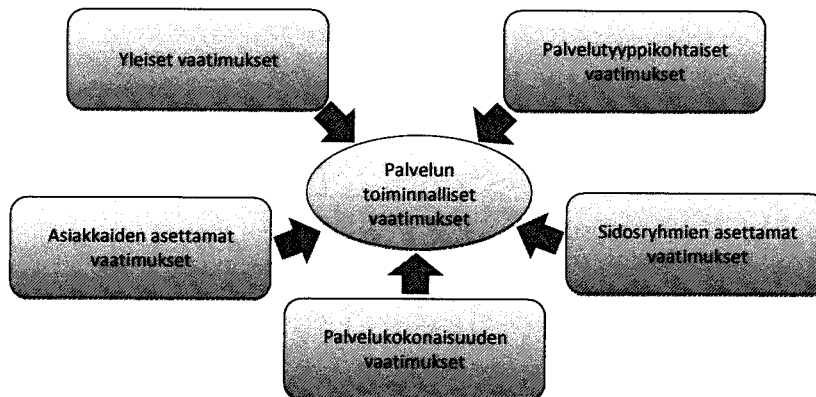
Palvelut eroavat toisistaan monella tavalla ja palvelut voidaan luokitella noudattaen erilaisia kriteereitä. Sisältöpohjaiset luokittelut ohjaavat palvelukokonaisuuden rakennetta ja vastaavat kysymykseen, mitä palveluja kyseiseen kokonaisuuteen on liitettävä, jotta kokonaisuus täyttää sille asetettavat vaatimukset.

Palvelutyypikohtainen luokittelu ohjaa palvelun toiminnallista ja ei-toiminnallista kehittämistä. Luokittelun avulla selvitetään, mitä toiminnallisia ja laadullisia tavoitteita yksittäiselle palvelulle asetetaan. Se ohjaa myös palvelun toteuttamisen resursseja.

Palvelukohtaisen kehittämisen vaatimusten viitekehys on kuvattu kuvassa 2-6.:

TEM	Loppuraportti	13(71)
	SADe-esiselvitysprojekti	Version pvm 8.3.2011

1. Palvelun on noudatettava yleisiä valtiohallinnon sähköisen palvelun vaatimuksia
2. Palvelun on toteutettava asiakkaiden palvelulle asettamat tarpeet ja vaatimukset
3. Palvelun on toteutettava sidosryhmien palvelulle asettamat vaatimukset, kuten esimerkiksi yhteensopivuustavoitteet
4. Palvelun on oltava yhteensopiva muiden palvelukokonaisuuden palvelujen kanssa ja toteutettava palvelukokonaisuudelle määritellyjä strategisia tavoitteita
5. Palvelun on noudatettava palvelutyyppille asetettavat vaatimukset

Kuva 2-6. Yksittäiseen palveluun kohdistuvat vaatimukset

2.2.3 Palveluiden palvelutyyppikohtaiset vaatimukset

Yksittäisten palvelujen tavoitteena on tukea palvelukokonaisuuksille asetettuja vaatimuksia:

- Asiakkaille eli yrityksille luodaan monikanavaiset ja helppokäyttöiset asiointi-, neuvonta- ja rajapintapalvelut, jotka vähentävät rutiininomaisen asiakaspalvelun tarvetta ja mahdollistavat neuvontaorganisaatioiden panostamisen erikoisosaamista vaativan asiakaspalvelun tehokkaaseen hoitamiseen
- Sähköiset palvelut parantavat hallinnon tuottavuutta vähentämällä viranomaisten tekemää päällekkäistä tiedonkeruuta ja vähentävät saumattomilla sähköisillä ratkaisuilla virhetilanteiden mahdollisuuksia

Palvelutyyppi A - Asiantuntijapalvelut

Asiantuntijapalvelun tavoitteena on auttaa asiakasta tilannekohtaisissa kysymyksissä ja pyrkiä ratkaisemaan ne käyttäen kaikkea saatavilla olevaa osaamista. Palvelun onnistuminen mitataan sen tuottaman ratkaisun perusteella. Tyypillisesti asiantuntijapalvelu vaatii resurssinaan ihmistä, jolla on kykyä ja asiantuntemusta ratkaista asiakkaan kanssa yhdessä käsiteltävänä oleva kysymys. Asiantuntijapalvelu edellyttää verkostomaista toimintamuotoa, jossa asiantuntijoilla on käytettävissä sekä parhaat mahdolliset välineet ratkaista ongelmia että tiedot kulloisenkin asiakkaan taustamateriaaleista – tietenkin asiakkaan luvalla.

Palvelutyyppi B – satunnaiset asiointipalvelut

Asiointipalvelut jakautuvat kahteen ryhmään sen mukaan, käyttääkö asiakas tyypillisesti palvelua harvoin eli satunnaisesti vai säännöllisesti. Harvoin käytettävät asiointipalvelut vaativat tuekseen toimivan palvelujen käytön opastuksen – mahdollisuuden henkilökohtaiseen neuvontaan ja selkeän, yksityiskohtaisen ohjeistuksen.

Palvelun onnistuminen mitataan kahdella mittarilla – satunnainen käyttäjä onnistuu tekemään asioinnin oikein (esim. oikein täytetty lomake) ja asioinnin tuotoksen käsittelyprosessi tehostuu (esim. lomake sähköisessä muodossa).

Palvelutyyppi C –säännöllisesti käytettävät asiointipalvelut

TEM	Loppuraportti	14(71)
	SADe-esiselvitysprojekti	Version pvm 8.3.2011

Mikäli asiakas asioi palvelun kautta viranomaisten kanssa riittävän usein, se voidaan luokitella tyypiltään säännölliseksi. Toistuvuudesta johtuen asiakkaan palvelun käyttämiseen kuluvalle ajalle syntyy kustannusvaikutuksia, jotka ohjaavat palvelun toiminnallisia vaatimuksia.

Hyvä asiointipalvelu on nopeaa ja joustavaa käyttää. Se tuottaa virheettömiä tuloksia, jotka välittyvät sähköisessä muodossa käsittelijälle. Se myös mahdollistaa kustannustehokkaan ja virheettömän käsittelyn hallinnon puolella.

Palvelutyyppi D – tietopalvelut

Tietopalvelussa asiakas etsii vastausta kysymykseen, jonka hän kykenee määrittelemään. Palvelun on kyettävä ymmärtämään käyttäjien varsin erilaisetkin käsitteet samaan kysymykseen ja tuottamaan asiakkaalle hänen tarvitsemansa vastaus olemassa olevasta tietovarastosta.

Palvelun onnistumista mitataan tietojen saatavuudella ja nopeudella.

Palvelutyyppi E – tukipalvelut

Tukipalvelut mahdollistavat tehokkaat apuvälineet varsinaiselle palvelulle, joissa tukipalveluja hyödynnetään. Tyypillisiä tukipalveluja ovat käyttäjän tunnistamisen palvelu, käyttäjän rekistereissä olevien tietojen haku palvelun helpottamiseksi ja virheiden välttämiseksi sekä tietoturvapalvelut. Tukipalvelut ovat yleiskäyttöisiä eli tulee olla liitettävissä kaikkiin niitä tarvitseviin palveluihin ja niiden on toimittava aina.

TEM	Loppuraportti	15(71)
	SADe-esiselvitysprojekti	Version pvm 8.3.2011

2.2.4 Luokitellut palvelukokonaisuuksien palvelut

Yrityksen perustajan palvelukokonaisuuden palvelut ja niiden palveluvaatimukset:

Palvelu	Palvelu- tyyppi	Kuvaus
Yrityksen sähköinen työtila	E	Muiden palvelukokonaisuuden palvelujen tehokkaan käytön mahdollistaja, voi toimia vain sähköisenä palveluna
Tietoa yrittäjyydestä	D	Kaikille yrittäjyydestä kiinnostuneille saatavissa oleva tietopalvelu, jonka tietosisällöstä huolehtii verkkopalvelun toimituskunta.
Minustako yrittäjä –palvelu	C	Testi, joka auttaa yrittäjyyttä harkitsevan itsearvioimaan omat ja liikeidean mahdollisuudet. Verkkopalvelu
Liiketoimintasuunnitelma	B	Modulaarinen sähköinen liiketoimintasuunnitelma-työkalu, joka täyttää useiden viranomaisten LT-suunnitelmalle asettamat vaatimukset ja toimii myös kehittämis-kommunikointivälineenä yritysneuvojen suuntaan
Koulutushaku-palvelu	D	Verkkohakupalvelu, toimii myös yritysneuvojen työkaluna
Rahoitushaku-palvelu	D	Verkkohakupalvelu, toimii myös yritysneuvojen työkaluna
Tietoa yritysmuodoista	D	Yritysmuodon valintaa avustava sähköinen tietopalvelu, jonka tietosisällöstä huolehtii verkkopalvelun toimituskunta
Yrityksen sähköinen perustaminen	B	Tavoitetilassa koko yrityksen perustamisen prosessin sähköistetty palvelu, mahdollistaa myös yritysneuvojen osallistumisen prosessiin
Rooli- ja valtuutushallinta	E	Tukipalvelu, joka mahdollistaa Yrityksen työtilan tehokkaan käytön ja sähköisen tiedonvaihdon eri osapuolten välillä
Tietoa yritystoiminnan käynnistämisestä	D	Kaikille saatavissa oleva tietopalvelu yrityksen käynnistämiseen liittyvistä asioista, jonka tietosisällöstä huolehtii verkkopalvelun toimituskunta
Luvanvarainen toiminta (vireillepano)	C	Sähköinen asiointipalvelu, jonka avulla aloittava yritys voi hoitaa sähköisesti sille tarpeellisten lupien vireillepanon hyödyntäen omia yrityksen työtilan profilointitietoja
Rahoituksen hakemisprosessit (vireillepano)	C	Sähköinen asiointipalvelu, jonka avulla aloittava yritys voi hoitaa sähköisesti sille mahdollisten julkisten rahoitusten hakemisen vireillepanon hyödyntäen omia yrityksen työtilan profilointitietoja
Sähköinen neuvonta ja kommentointi	A	Sähköinen kommunikointipalvelu, jossa yritys voi hyödyntää yrittäjyyden tukio rganisaatioiden asiantuntijoita joustavasti yli verkkopalvelun

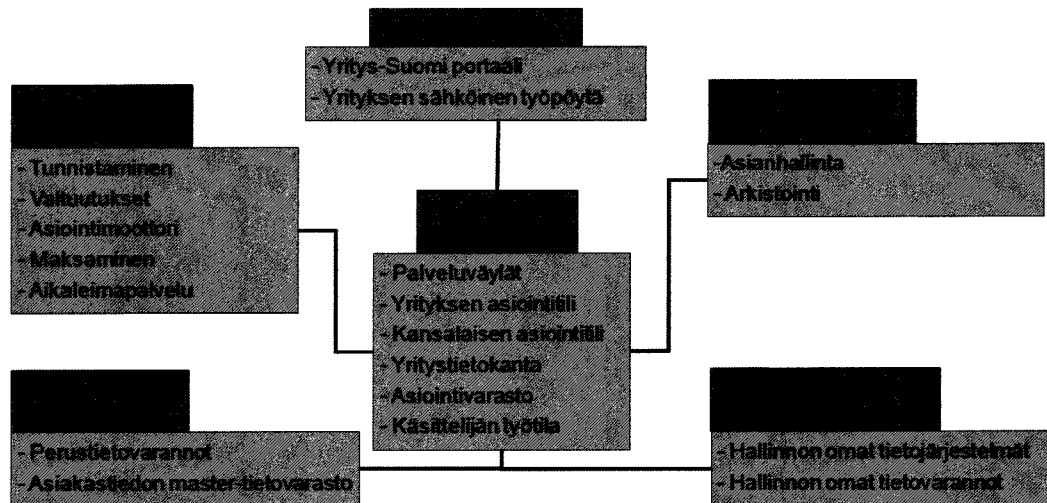
Taulukko 2-8 Yrityksen perustajan palvelukokonaisuuden palvelut ja palveluvaatimukset

TEM	Loppuraportti	16(71)
	SADe-esiselvitysprojekti	Version pvm 8.3.2011

2.3 Tavoitetilan arkkitehtuuri

Tavoitetilan arkkitehtuuri on kuvattu tarkemmin dokumentissa [ARK TAVOITETILA].

Palvelukokonaisuuksien arkkitehtuuriin liittyvät keskeiset osat on tunnistettu ja jäsennetty alla olevaan kuvaan.

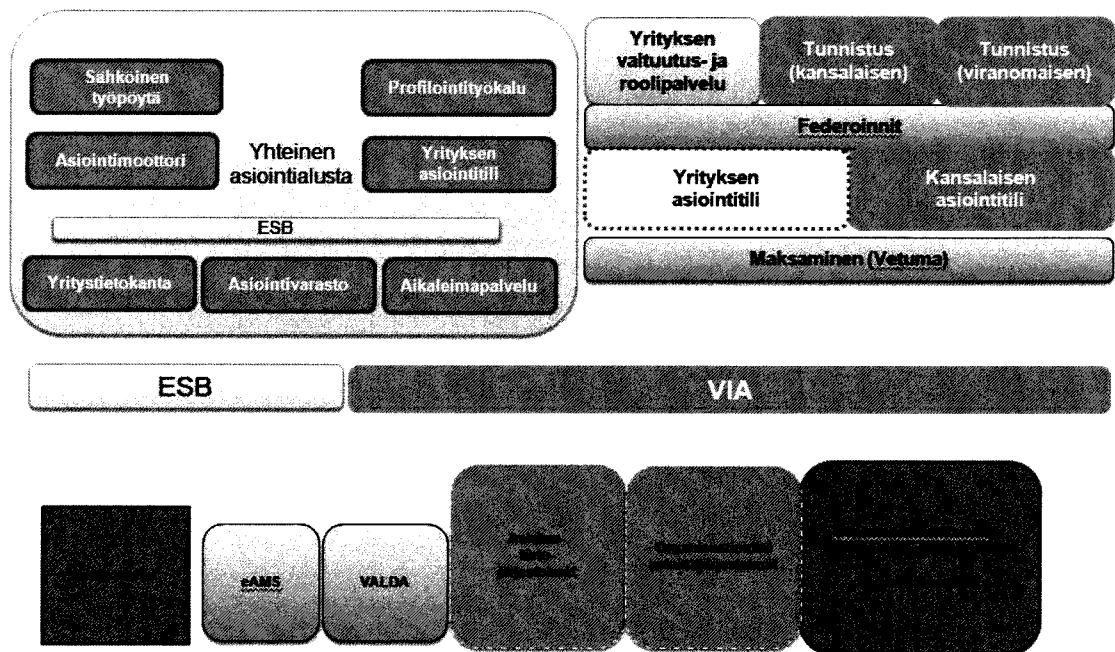

Kuva 2-7: Asiointikokonaisuuden osat

Palvelukokonaisuuksien arkkitehtuuri suunnitellaan siten, että palveluista muodostuu Yritys-Suomi-portaaliin käyttäjän kannalta yhtenäinen kokonaisuus. Portaali toimii yrittäjille tarjottavat tieto- ja asiointipalvelut kokoavana sähköisenä työpöytänä. Asiointisovellusten tulee pystyä kommunikoimaan keskenään yhteiseen yritystietomalliin perustuen, ja ne pyritään rakentamaan hyödyntäen yhteisiä komponentteja ja suunnittelumalleja. Asiointiratkaisujen tulee pystyä myös kommunikoimaan asiointin käsittelyssä syntyvät viranomaispäätökset ja tiedonannot asiakkaalle yhteiskäyttöisen sovelluksen kautta, josta muodostuu jatkossa yrityksen asiointiliitteli.

Seuraavassa kuvassa esitellään palvelukokonaisuuksien toteuttamiseen tarvittavat arkkitehtuurikomponentit. Arkkitehtuuriratkaisut on tehty [ARK_VAATIMUKSET] dokumenteissa esitettyjen vaatimusten perusteella. Seuraavissa kappaleissa kuvataan tarkemmin jokaisen osakomponentin rooli ja tarvittava toiminnallisuus. Tässä dokumentissa kuvattava arkkitehtuuri noudattaa, tarkentaa ja laajentaa Yritys-Suomi-viitearkkitehtuurin version 1.1.0 [YS-VIITEARK] linjauksia ja suosituksia.

TEM	Loppuraportti	17(71)
	SADe-esiselvitysprojekti	Version pvm 8.3.2011

Kuva 2-8: Asiointiarkkitehtuurin komponentit

Alla on lyhyt kooste keskeisimmistä komponenteista. Loput komponentit ja tarkemmat kuvaukset löytyvät [ARK TAVOITETILA] dokumentista.

Sähköinen työpöytä on Yritys-Suomi-portaaliin kirjautuneelle käyttäjälle tarjottava käyttäjäkohtaisesti personoitavissa oleva näkymä yrityksille tarjottaviin tieto- ja asiointipalveluihin. Työpöytä tarjoaa yrityksen käyttäjälle seuraavat toiminnallisuudet:

- Personoidun ja profiloidun näkymän palvelukokonaisuuksiin ja käyttäjäyrityksen omiin asiointitapahtumiin
- Asiointitilin
- Työtilan asioiden valmisteluun
- Näkymän käyttäjän omiin tietoihin palvelussa

Viranomaiskäsittelijöille ja palvelukeskuksen henkilöille työpöytä tarjoaa oman näkymän, jonka keskeisenä komponenttina asioinnin kannalta toimii käsittelijän työtila.

Profilointityökalu on palvelu, jonka avulla käyttäjä voi kertoa yrityksensä keskeisistä ominaisuuksista ja tilanteesta, ja tämän tiedon avulla saada juuri hänelle sopivia palveluita ja informaatiota tarjolle omaan työpöytänsä. Profilointitiedot talletetaan asiointialustan yritystietokantaan Yritys-Suomi-tietomallin mukaisesti. Profilointityökalu tarjoaa myös rajapinnan, jonka avulla varsinaiset asiointisovellukset saavat profilointitiedot käyttöönsä, ja käyttäjä välttyy täyttämästä samoja perustietoja yrityksestään useaan kertaan.

Palveluväylät ovat asiointiarkkitehtuurin keskeisimpiä komponentteja, ne virtualisoivat konkreettiset palvelutoteutukset väylällä julkaistujen rajapintojen taakse. Sekä palvelusovellusten tarjoamat että ulkopuolisten tahojen tarjoamat rajapinnat julkaistaan palveluväylällä. Palveluväyliä on useita, ja niille määritellään selkeät roolit erilaisten käyttötarpeiden mukaisesti.

Yrityksen asiointitili on erillinen asiointialustalle toteutettava sovellus, jonka tehtävänä on tarjota käyttäjälle yhden käyttöliittymän kautta näkymä kaikkien yrityksen asiointitapahtumien ja hakemusten tilasta.

Seuraavassa listassa on lueteltu asiointi- ja palvelusovellukselta vaadittavia ominaisuuksia:

TEM	Loppuraportti	18(71)
	SADe-esiselvitysprojekti	Version pvm 8.3.2011

- Sovellus näyttää kaikkien asiain kautta tehtyjen hakemusten ja ilmoitusten tilan
 - Esimerkiksi keskeneräinen, lähetetty, vastaanotettu, käsittelyssä, odottaa lisätietoja, ratkaistu
- Sovellus näyttää hakemusluonnokset, lähetetyt hakemukset ja ilmoitukset
- Sovellus mahdollistaa poistamisen ja liitteiden liittämisen hakemukseen
- Viestitys käsittelijän kanssa esimerkiksi lisätietopyyntöjen muodossa

Tässä kuvattu yrityksen asiointitilikokonaisuus vaatii siis jonkin verran laajemmat toiminnallisuudet kuin kansalaisen asiointitili-sovellus tällä hetkellä tarjoaa.

Yritystietokanta toimii käytännössä edellä kuvatun profilointityökalun kautta saatavan yrityskohtaisen tiedon tallennuspaikkana. Kantaan tallennetaan profilointityökalun ja asiointisovellusten tapahtumapäivitysten avulla saatava yritystieto palvelupolon muokkaamista ja asiointisovellusten perustietoja varten.

Asiointivarasto toimii lupa- ja ilmoitusasiain avulla tehtävien hakemusten, ilmoitusten ja liitteiden vastaanotto- ja tallennuspaikkana. Asiointivarastoa käyttävät siis ensisijaisesti ne asiointisovellukset, joissa asian käsittelyprosessi hoidetaan palveluna käsittelijän työtilan kautta tarjottavassa tehtävienhallintasovelluksessa. Asiointivarastosta tuodaan myös tiedot Yrityksen asiointitilille. Lisäksi asiointivarasto toimii keskeneräisten ja luonnosvaiheissa olevien hakemusten tallennuspaikkana.

Käsittelijän työtila on kevyt käsittelyjärjestelmä, jonka avulla voidaan hoitaa hakemusten ilmoitusten käsittely niissä tapauksissa, joissa käsittelyprosessia varten ei ole olemassa omaa käsittelyjärjestelmää. Käsittelijän työtilan tärkeimpiä toiminnallisuuksia ovat:

- Asiointiasian tila- ja tapahtumatietojen päivitys
- Lisätietopyyntöjen lähetys hakijalle
- Lausuntopyyntötoiminnallisuus

Käsittelijän työtila toimii siis tehtävienhallintasovelluksena ja viranomaisen näkymänä asiointivarastoon talletettuihin hakemuksiin ja ilmoituksiin.

Liittymät kansallisiin tietovarantoihin, kuten VTJ- ja YTJ -järjestelmiin tulisi toteuttaa keskitetysti yhteiskäyttöisenä palveluna. Näitä tietoja tarvitsevat myös muut sovellukset kuin asiointisovellukset, joten on luontevaa tarjota nämä palvelut keskitetystä palveluväylästä. Jatkossa nämä palvelut tulevat tarjolle Valtion IT-palvelukeskuksen VIA-palveluväylän kautta, mutta jo ennen tämän toteutuksen valmistumista olisi järkevää reitittää perustietovarantokyselyt TEM:in sisäisen palveluväylän kautta.

Asiointimootori -nimellä kutsutaan tässä kuvauksessa kaikki hakemusasiointipalveluiden toteuttamiseen käytettävää teknistä kehystä ja työkalua. Tämän myös palveluiden kehitysaikana hyödynnettävän komponentin tarkoituksena on nopeuttaa yksittäisten palveluiden toteuttamista ja yhtenäistää palvelujen ulkoasua ja käyttäjäkokemusta. Ainakin seuraavat palvelut voivat hyödyntää asiointimootoria toteutuksissaan:

- Tunnustelupalvelu
- Lupa-asiointisovellukset
- Finnvera/Tekes rahoitusasiointi
- Sähköinen työsopimus (Työnantajan palvelukokonaisuus)
- Työsuojeluilmoitukset (Työnantajan palvelukokonaisuus)

Asiointimootorin täytyy siis mahdollistaa hakemuslomakkeiden ja näyttöjen suunnittelu ja tallennus varsinaisten asiointisovellusten ulkopuolella mielellään graafista lomake-editoria hyödyntäen.

TEM	Loppuraportti	19(71)
	SADe-esiselvitysprojekti	Version pvm 8.3.2011

3 Nykytilan kartoitus

3.1 Toimintaympäristön nykytilan kuvaus

Yrityksen perustajan palvelukokonaisuuden kehittämishankkeiden tavoitteena on tuottaa uusia ja kehittää olemassa olevia monikanavaisia ja helppokäyttöisiä asiointi-, neuvonta-, tieto- ja rajapintapalveluja yrityksen perustamista pohtivalle ja työantajana toimivalle henkilölle. Tarkempi kuvaus ja analyysi löytyy dokumentista [NYKYT VAATIMUKSET]

Tässä nykytilan kartoituksessa on selvitetty mm.:

- Mitkä palvelut ovat volyymipalveluita
- Onko kyseessä asiointi-, tieto-, asiantuntija- vai tukipalvelu
- Mitkä ovat palvelun aiheuttamat kustannukset sekä sen tuottamat rahalliset ja laadulliset hyödyt eri osapuolille
- Onko palvelulla tarvetta sähköistämiseen, ja jos on, niin toteutetaanko se SADe-ohjelman aikana vai myöhemmässä vaiheessa.
- Mitkä ovat nykytilan heikkoudet ja tehottomuudet
- Mikä on alustava tavoitetila palvelulle
- Minkälaisen ja kuinka suuren muutoksen tavoitetilan sähköiset palvelut tuovat nykytilaan verrattuna

3.1.1 Johdanto, nykytilan haasteet, tärkeimmät sidosryhmät

Yrityksen perustajan palvelukokonaisuus

Yrityssuomi.fi-palveluun on tavoitetilassa rakennettu yrityksen perustajaa varten oma, profiloitu palvelupolku, jossa on mahdollisuus asettaa oma tarveprofiili ja mm. sijainti, sekä yrityksen perustamiseen liittyvät yrittäjän tarpeet (mm. koulutus-, kehittämis- (mm. LTS), rahoitus- ja sähköiset asiointitarpeet). Samalla on mahdollisuus myös nähdä mitä muut saman tarveprofiiliin yrittäjät valitsivat mm. lisätietona.

Nykytilassa suuri osa yrityksen perustajista hankkii palvelun suoraan ELY-keskuksista, Uusyrityskeskuksista ja muilta palveluntarjoajilta henkilökohtaisena palveluna. Syitä tähän on mm. se, että tiedon määrä on suuri, puuttuu osaamista tiedon käsittelyyn ja oikean tiedon löytäminen oma-aloitteisesti on vaikeaa.

Nykytilassa yrityksen perustajan palveluita tarjoavat erityisesti PRH, ELY-keskukset, Tekes, Finnvera sekä monet seudulliset yrityspalvelut. Myös tilitoimiston antama palvelu alkavalle yrittäjälle on erittäin tärkeää yritystoiminnan onnistumisen kannalta.

Nykytilan päähaasteet ovat:

- Yrityssuomi.fi:ssä ei ole riittävästi olennaisia asiointipalveluita, jotta se vetäisi riittävästi käyttäjiä, eikä verkkopalvelua voi käyttää asiointipalveluna
- Yrityssuomi.fi-palvelun rakenne ei ole riittävän helppokäyttöinen aloittaville yrittäjille, jotta hän voisi löytää helposti kaikki tarvitsemansa tiedot ja palvelut
- Jotta Yrityssuomi-verkkopalvelun hyödyntäminen lisääntyä, tulee sitä käyttää myös sisäisesti (esim. palveluneuvojat), jolloin työn tehokkuus lisääntyy ja neuvojat osaavat opastaa yrittäjiä entistä paremmin verkkopalvelun käytössä.

3.1.2 Valitut palvelukokonaisuudet – nykytila ja haluttu tavoitetila

Yrityksen perustajan palvelukokonaisuus

Nykytilan merkittävimmät haasteet yrityksen perustajalle liittyvät riittävän, oikean tiedon saamiseen, suunnittelun tukeen, rahoitukseen ja koulutukseen. Tällä hetkellä yrittäjä joutuu hakemaan tietoa hyvin monelta palveluntarjoajalta,

TEM	Loppuraportti	20(71)
	SADe-esiselvitysprojekti	Version pvm 8.3.2011

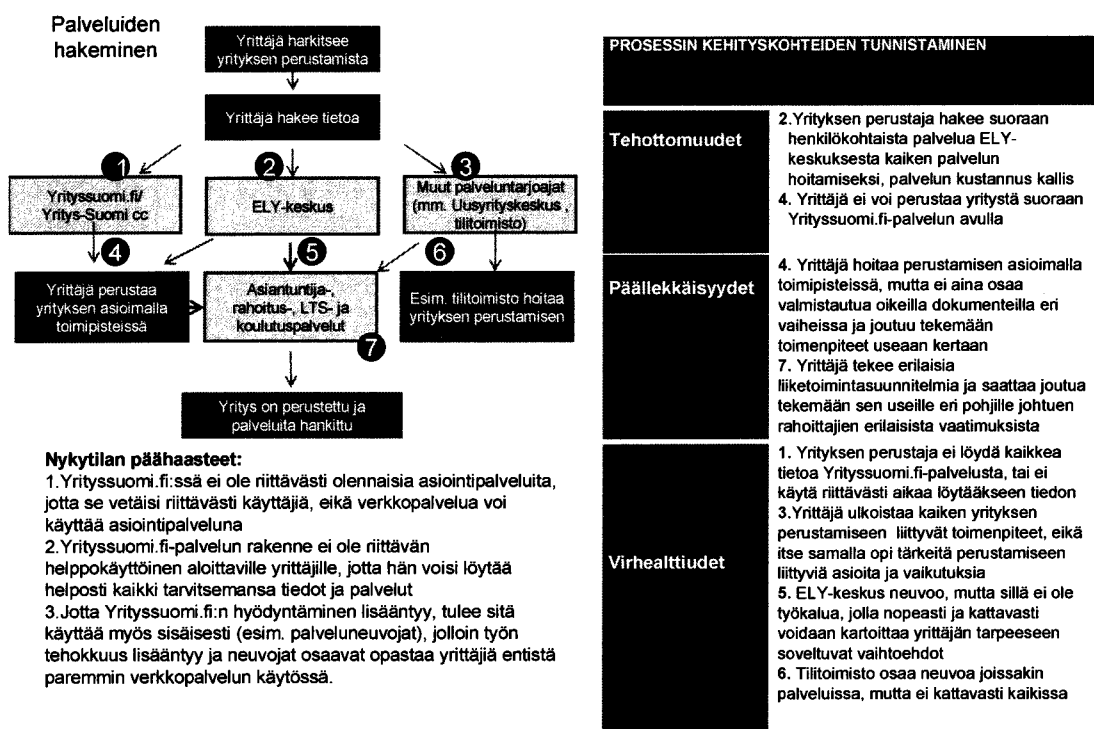
eri lähteistä, sähköisistä palveluista ja organisaatioista. Nykytilassa yrittäjä ei välttämättä saa riittävästi oikeaa tietoa ja tukea tärkeiden päätösten tekemiseen, sekä hänen valmiutensa yrityksen käynnistämässä saattaa olla puutteellinen.

Seuraavissa kuvauksissa kerrotaan lyhyesti kukin tarkasteltu nykytilan palvelu, sen haasteet, sekä tavoitetilä sähköiselle palvelulle, jolla palvelua kehitetään merkittävästi keskeisten tahojen (yrittäjä, viranomainen, kunta) kannalta. Tarkemmat kuvaukset löytyvät dokumentista [NYK PALVKUV].

3.1.2.1 Yrityksen perustajan profiloitu palvelupolku

Nykytilassa yrityksen perustajan tarvitsemat palvelut ovat hajallaan ja niiden saavuttaminen yrittäjän toimesta on epävarmaa. Myös toimipisteiden neuvojen työ hidastuu ja vaikeutuu tiedon ja palveluiden hajanaisuuden takia.

Seuraavassa kuvassa kuvataan nykytilan haasteita eri toimijoiden kannalta:

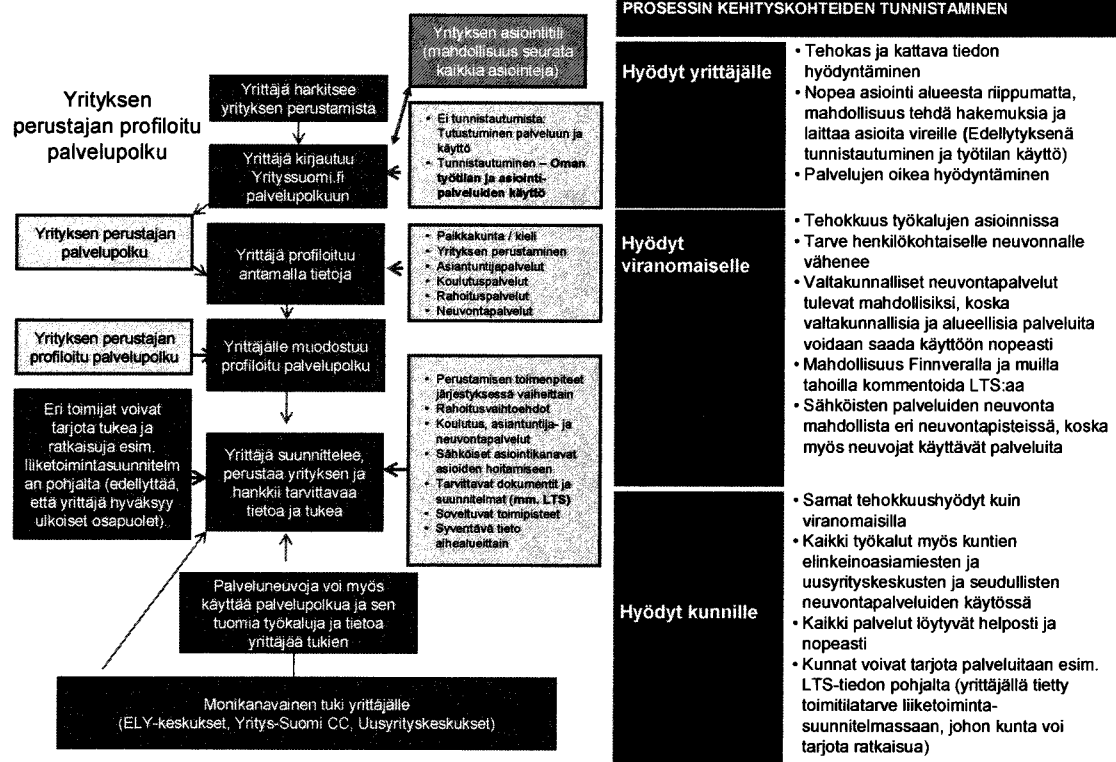

Kuva 3-1 Yrityksen perustajan profiloitu palvelupolku - keskeiset haasteet

Tavoitetilassa sähköisen palvelun avulla yrittäjä voi määrittää tarveprofiilinsa ja saa käyttöönsä ne palvelut joita tarvitsee, olivat ne sitten luonteeltaan tieto- tai asiointipalveluita. Sähköisen palvelun avulla yrittäjää palvelemaan voidaan myös aktivoida eri palveluntarjoajat.

Seuraavassa kuvassa kuvataan tavoitetilän mahdollisuuksia ja hyötyjä eri toimijoiden kannalta:

TEM	Loppuraportti	21(71)
	SADe-esiselvitysprojekti	Version pvm 8.3.2011

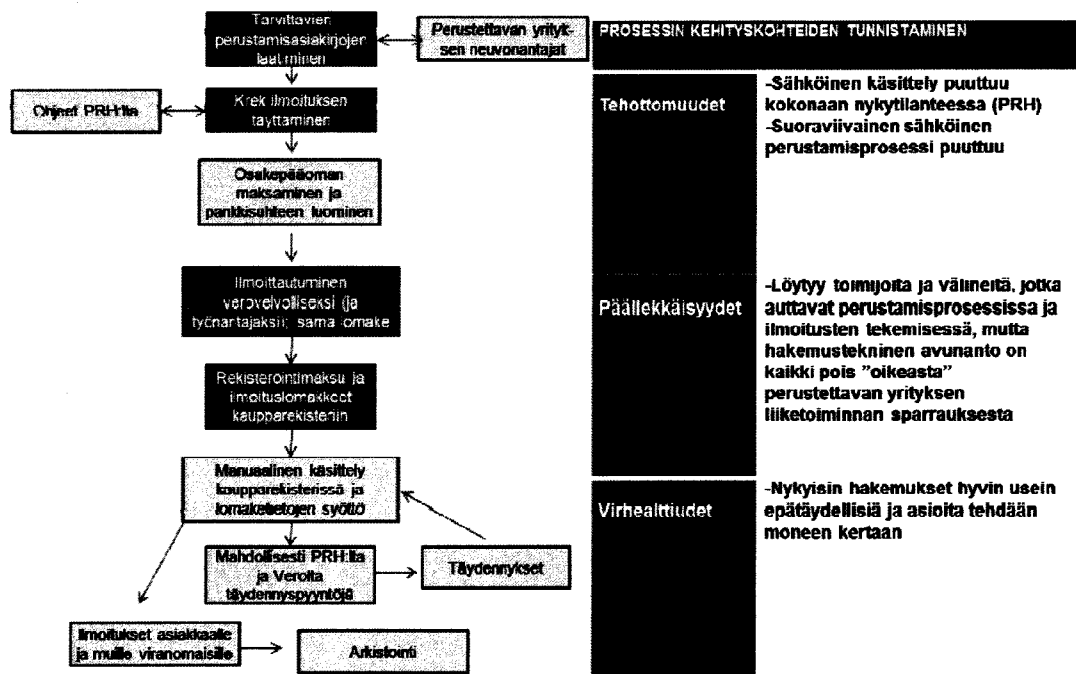
Kuva 3-2 Yrityksen perustajan profiloitu palvelupolku - keskeiset hyödyt

TEM	Loppuraportti	22(71)
	SADe-esiselvitysprojekti	Version pvm 8.3.2011

3.1.2.2 Sähköinen yrityksen perustaminen (juridinen perustaminen)

Nykytilassa yrityksen perustaminen toteutetaan PRH-lomakkeilla tai Perustayritys.fi-tyyppisen tukipalvelun kautta. Mikään nykyisistä palveluista ei ulotu sähköiseen rekisteröintiin asti.

Yrityksen perustaminen nykytilassa:

Kuva 3-3 Yrityksen perustaminen - nykytila

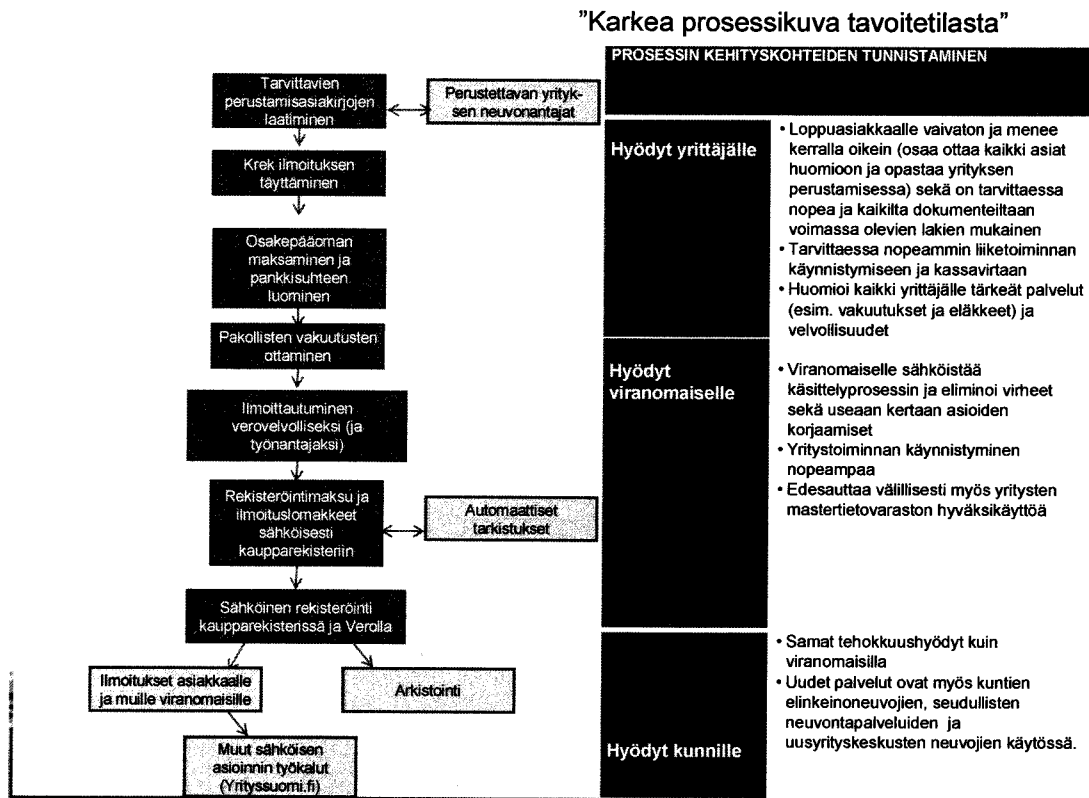
Tavoitetila ilmenee yrityksen perustajalle samanlaisena palveluna kuin Perustayritys.fi nykyisin.

Vaiheet tavoitetilassa:

- Sähköinen ohjattu yrityksen perustaminen
- Lomakkeet, liitteet, perustamisasiakirjat sähköisen asioinnin kautta
- Pankki- ja vakuutus-suhteen luominen
- Osakepääoman maksaminen
- Rekisteröinnin maksaminen
- Ilmoitukset ja sähköinen käsittely-/rekisteröintiprosessi
- Prosessin päätteeksi rakentaa integrointi Yrityssuomi.fi:hin yrityksen työtilan ja asiointitilin (status perustettavasta yrityksestä Y-tunnukselliseen)
- Palvelukokonaisuuksien palveluista kaikki henkilöasiakkaalle suunnatut palvelut on tarkoitus integroida käyttämään kansalaisen asiointitiliä.

TEM	Loppuraportti	23(71)
	SADe-esiselvitysprojekti	Version pvm 8.3.2011

Seuraava kuva kuvaa yrityksen sähköistä perustamista tavoitetilassa:

Kuva 3-4 Yrityksen perustaminen – tavoitetilä

3.1.2.3 "Minustako yrittäjä" -palvelu

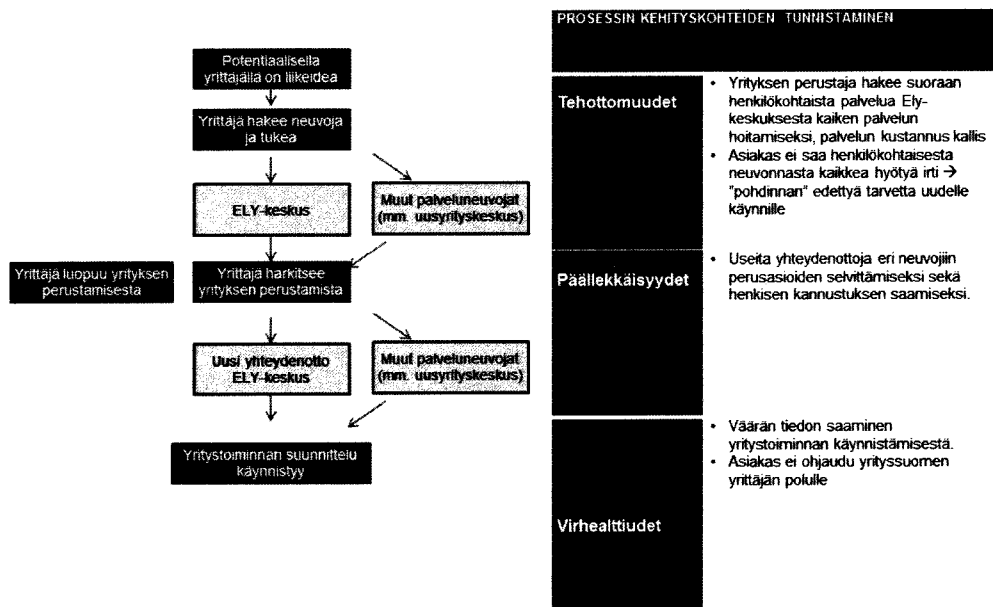
"Minustako yrittäjä" -palvelulla tuetaan yritystoimintaa harkitsevan liikkeelle lähtöä sekä valmiuksien parantamisista. Palvelussa tuetaan arviointia mm. siinä, kannattaako lähteä liikkeelle, riittävätkö omat valmiudet?

Tavoiteltavia hyötyjä:

- Parantaa asiakkaiden valmiuksia ennen yhteydenottoa palveluneuvojiin - "ei-potentiaalisten asiakkaiden" palveluneuvojiin kohdistuvien yhteydenottojen väheneminen.
- Tukea tulevaa yrittäjää alkuun sekä edistää elinvoimaisten yritysten syntyä
- Vähentää kyselyiden tulvaa puhelinpalvelussa ja vapauttaa aikaa muuhun työhön.

TEM	Loppuraportti	24(71)
	SADe-esiselvitysprojekti	Version pvm 8.3.2011

Seuraava kuva kertoo nykytilan haasteista potentiaalisen yrittäjän pohtiessa yrittäjäksi ryhtymistä::

Kuva 3-5 Yrityksen perustamisen harkitseminen - nykytila

Tavoitetilassa palvelu sisältää tiedon ja palvelukuvauksen lisäksi myös vuorovaikutteista asiakkaan tukea esim. asiantuntijalle lähetettävien kysymysten (chat) muodossa tai keskustelufoorumien avulla. Myös erilaisia tunnustelupalveluita voidaan luoda palveluun, jotta potentiaalinen yrittäjä voi testata valmiuksiaan.

3.1.2.4 Koulutuksen hakupalvelu

Koulutusten hakupalvelun osalta Yrityssuomi.fi:ssä on tarkoitus ottaa käyttöön SADe-ohjelman Oppijan palvelukokonaisuudessa rakennettava yleinen hakupalvelu. Tavoitteena on, että Oppijan kokonaisuudessa rakennetaan hakupalvelu ja kooste kaikesta koulutustiedosta:

- Hakeutujan tietopalvelut kokoaa haku-, neuvonta- ja informaatiopalvelut yhdeksi kokonaisuudeksi.
- Palvelun käyttäjällä (Oppija/Hyödyntäjä) on yhdessä paikassa (Opintonetti) käytössään kaikki tarvittavat tiedot ja hakeutumiseen liittyvät palvelut.

Koulutushaku palvelee esim. seuraavissa skenaariossa:

- Mitä ja mistä koulutusta yrityksen perustamiseen ja yrittäjyyteen?
- Mitä ja mistä koulutusta työntekijänä toimimisen peruskysymyksiin?
- Mitä ja mistä koulutusta yrityksen kansainvälistymiseen liittyen?

Nykytilanteessa prosessi lähtee olemassa olevista palveluista. Niissä merkittävänä puutteena on se, että julkisen viranomaisen valvoman koulutuksen osalta Opintoluotsi ja Koulutusnetti eivät kata alle 12 opintopisteen koulutuksia. Usein yrittäjille tarjottava koulutus on tämän kaltaista lyhytkestoisempaa koulutusta.

TIEKEN aikuiskoulutuksen Kurssihaku.fi-palvelu toimii alueella, mutta sen peitto on melko suppea. Parhaimmillaankin sen piirissä on ollut n. 2000 kurssia jopa kymmenen tuhannen suuruusluokkaa olevasta mahdollisesta kokonaismäärästä.

TEM	Loppuraportti	25(71)
	SADe-esiselvitysprojekti	Version pvm 8.3.2011

Merkittävä prosessihaaste on se, miten tämän kaltaista koulutusrekisteriä ylläpidetään (integraatiot, sanastot). Tämän johdosta Oppijan palvelukokonaisuudessa on tunnistettu, että opetustoimen sanastotyö on perusta koko opetustoimen tietoarkkitehtuurille (OKM, SADe toimittajatapaaminen 30.9.2010):

Sanastotyön kokonaistavoitteena on luoda "Opetustoimen terminologinen sanasto", yhteinen käsitelmä sekä laatia esitys mallin hallinnoinnista ja ylläpidosta. Työskentelyssä noudatetaan JHS 175 sanastotyöprosessin periaatteita opetustoimen paikan asemoimiseksi julkisen hallinnon "tietoarkkitehtuuri-asemakaavassa". Käynnistettävä sanastotyö luo perustan sekä tukee esiselvityksessä esitettäviä kehittämismalleja. Pitkällä tähtäimellä asiantuntijoille tarkoitettu sanastotyö tukee opetustoimen hallinnonalan tiedonhallintaa ja luo edellytyksiä kehittää tiedonhakua, tiedonsiirtoa, tiedon mallintamista ja arkistointia. Terminologiseen sanastoon kootaan termitietueina ja käsitelävinä opetustoimen käsitteet sekä suomen- että ruotsinkielellä (myöh. engl).

Tässä yhteydessä on vielä todettava rajausta siitä, että käsitelty koulutus on julkisen viranomaisen valvomaa. Kaupalliset koulutuspalvelut yrittäjille ja työnantajille rajautuvat osin pois tämän takia, ellei niitä nosteta uuden palvelun piiriin.

Tavoitetilan prosessit kuvataan Oppijan palvelukokonaisuudessa. Liittymäpinta Yrityssuomi.fi:hin on kuvattava palvelun suunnitteluvaiheessa.

3.1.2.5 Liiketoimintasuunnitelma

Liiketoimintasuunnitelma (LTS) on perustettavan yrityksen liiketoiminnan kehittämisen dokumentti.

LTS:n roolina on:

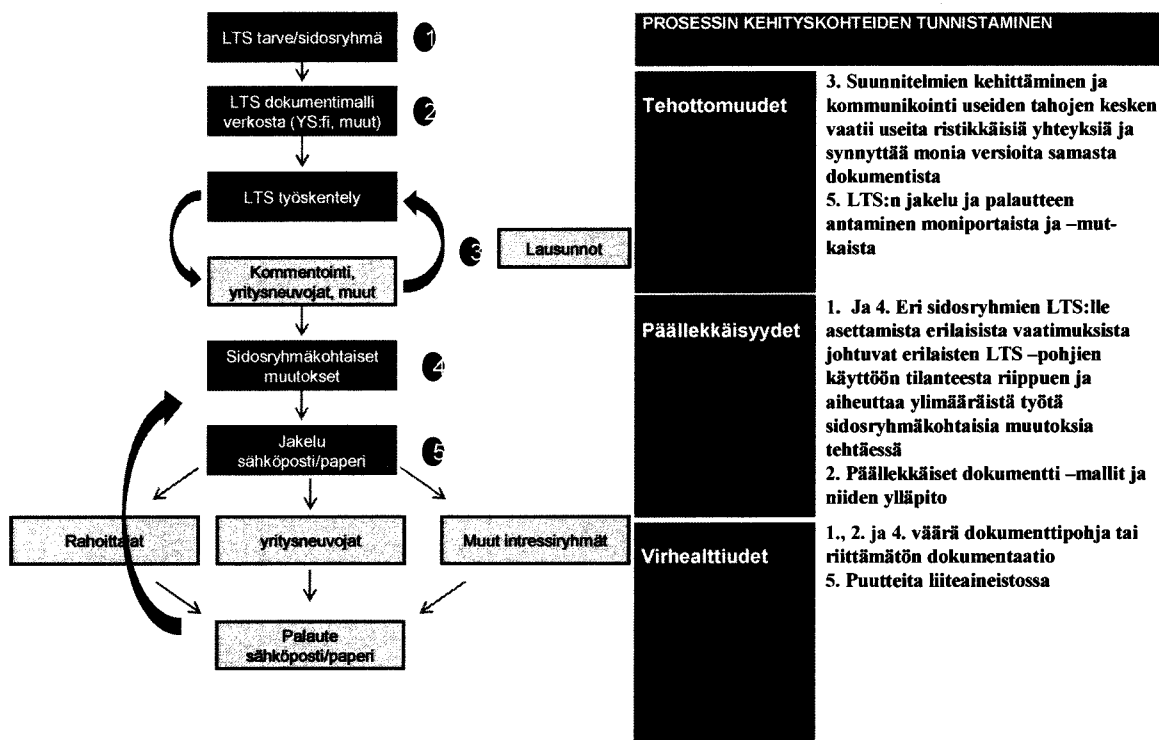
- Sisäinen kehittämisen dokumentaatio- ja kommunikointiväline eri sidosryhmien kanssa liikeideasta kansainvälistymiseen
- Kommunikaatioväline yhteistyöhön eri sidosryhmien kanssa (viranomaiset, rahoittajat, ulkopuoliset kehittäjät, yrityksen henkilökunta)

LTS:n vaatimukset ja niistä johdettavat sähköisen palvelun tavoitteet ovat:

- Pitkäikäinen, jatkuvasti kehitettävä dokumentaatio – dokumentaatio säilytettävä päivittämistä varten
- Useampien tahojen käsiteltävissä/kommentoitavissa – oltava yrityksen työtilassa ja siihen on pystyttävä antamaan erilaisia käyttöoikeuksia eri käyttötarkoituksiin
- Käytetään useissa erilaisissa yhteyksissä, joten sen täytyy täyttää kaikkien sidosryhmien tarpeet – dokumentaation on oltava jatkuvasti kehitettävä ja modulaarinen
- Modulaarinen dokumentointityökalu, jolla yritys/yrittäjä pystyy tekemään ja hallinnoimaan myös muita yleisimpiä dokumentteja liittyen esimerkiksi lupiin, hakemuksiin jne.

TEM	Loppuraportti	26(71)
	SADe-esiselvitysprojekti	Version pvm 8.3.2011

Nykytilaa epäkohtineen voidaan kuvata seuraavalla tavalla:

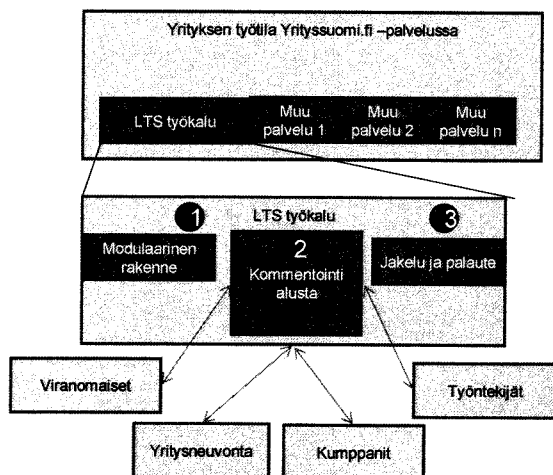

Kuva 3-6 Liiketoimintasuunnitelman muodostaminen - nykytila

Tavoitetilassa Liiketoimintasuunnitelmatyökalulla voidaan tehdä suunnitelma, joka palvelee yrittäjää sekä eri sidosryhmiä:

TEM	Loppuraportti	27(71)
	SADe-esiselvitysprojekti	Version pvm 8.3.2011

Modulaarinen LTS työkalu

Tavoitetilantilan päähyödyt:

1. Parantaa perustettavan yrityksen ja sen sidosryhmien (viranomaiset, työntekijät, rahoittajat, neuvojat) kommunikointia yrityksen liiketoiminnan kehittämisessä
2. Luo yhtenäisen dokumentaation ja vertailukelpoiset suunnitelmat eri yritysten välillä

PROSESSIN KEHITYSKOhteiden Tunnistaminen

Hyödyt yrittäjälle

1. Modulaarinen rakenne mahdollistaa yhtenäisen dokumentaation käytön useimmissa tarvetilanteissa ja vähentää moninkertaista työtä
2. Kommunikointi suoraan eri sidosryhmien kanssa vähentää turhia välivaiheita ja kehittää liiketoimintaa
3. Jakelu- ja palautepalvelu vähentää rutiinivaiheita

Hyödyt viranomaiselle

2. Lyhentää käsittelyprosesseja (puutteellisuus dokumentaatiassa vähenee) ja tehostaa neuvontatukipalveluja
3. Vähentää hakemusten prosessinaikaista kyselyihin vastaamista

Hyödyt kunnille

2. Kunnan yrityspalveluille tehokkuutta neuvontatoimintaan
3. Tehokkaamman ja laadullisemman suunnittelun kautta elinkelpoisempien yritysten synnyttäminen kuntiin
3. Erialaisten lupa- ja hakemusprosessien tehostuminen

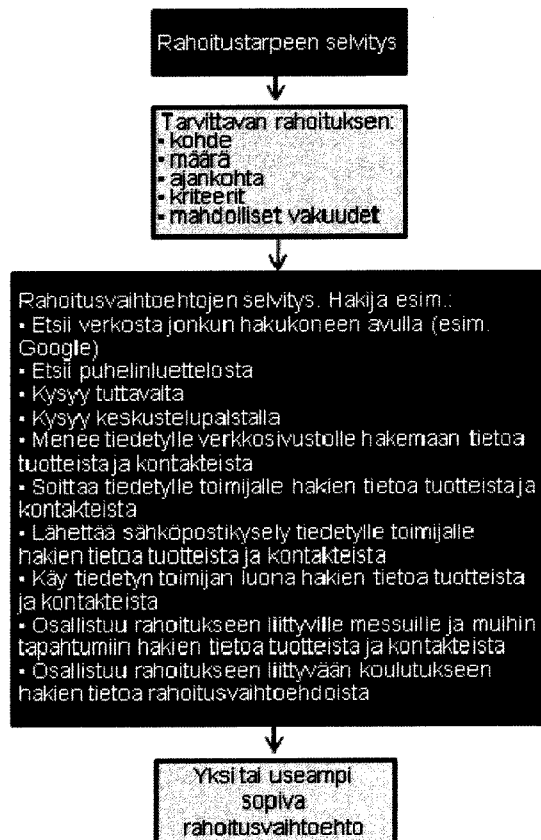
Kuva 3-7 Liiketoimintasuunnitelman muodostaminen - tavoitetila

TEM	Loppuraportti	28(71)
	SADe-esiselvitysprojekti	Version pvm 8.3.2011

3.1.2.6 Rahoituksen hakukone

Rahoituksen hakukoneella tarkoitetaan tietojen helppoa hakua yrittäjälle soveltuvista rahoitusvaihtoehdoista. Nykytilassa tiedon saanti keskitetysti on vaikeaa, tietoja eri rahoitusvaihtoehdoista haetaan rahoitusta tarjoavien eri organisaatioiden palveluista ja mm. ELY-keskusten palveluneuvojilta.

Nykytilaa voidaan kuvata seuraavasti:

Kuva 3-8 Rahoituksen hakukone - nykytila

Tavoitetilassa:

- Eri rahoitusvaihtoehtojen kuvaukset on luotu palvelukorteiksi (myös yksityisiä rahoittajia)
- Yleisesittely rahoitustyypeistä on tehty
- On keskitetty paikka löytää oleelliset rahoitusvaihtoehdot
- Rahoitusvaihtoehtojen hakemiseksi on kehitetty yleinen palvelujen vaihtoehtohaku eli hakupalvelu yritystoimintaan ja yrityksen perustamiseen liittyvien palveluvaihtoehtojen (esim. rahoitus-, kehittämis- ja koulutuspalvelut) ja niiden tarjoajien löytämiseksi mm. tarpeen, toimialan, yrittäjän henkilökohtaisen tilanteen ja paikkakunnan perusteella.

Rahoitusvaihtoehtojen selvitys:

- Hakija avaa (kirjautuu tarvittaessa) Yritys-Suomi -verkkopalvelun hakupalvelun
- Hakija antaa tarvittavat profiilitiedot rahoitustarpeestaan hakukoneen automaattisesti hakemien tietojen lisäksi
- Hakukone etsii hakijan tarpeeseen sopivia rahoitusvaihtoehtoja ja näyttää niiden keskeiset tiedot

TEM	Loppuraportti	29(71)
	SADe-esiselvitysprojekti	Version pvm 8.3.2011

3.1.2.7 Luvanvarainen toiminta

Sähköinen lupaprosessi kuvaa palvelua, jossa pyritään yritystoimintaan liittyvien lupien ja ilmoitusten (esim. luvan- ja ilmoituksenvaraist elinkeinot, elintarvikehuoneiston hyväksyminen, rakennusluvat, ympäristöluvat jne.) tekemiseen yhden sähköisen palvelun kautta.

Tavoitetilassa Yrityssuomi.fi-palveluun rakennetaan yleinen sähköinen lupaprosessi, joka mahdollistaa lupien kokonaan sähköisen käsittelyn. Toimijat liittyvät erikseen palveluun ja saavat viranomaistunnukset, joiden avulla voi määrittää vastuutahot prosessin kuhunkin vaiheeseen. Toimijat saavat näkymän oman organisaation lupiin, lupakäsittelyjen työhön jne. Asiakkaan näkymä on luvasta riippumatta samankaltainen ja tunnistautumisen jälkeen asiakas pääsee syöttämään oman hakemuksensa, liittämään siihen liitetiedostoja sekä seuraamaan käsittelyn etenemistä.

Merkittävimmät hyödyt syntyvät lupaprosessin sähköistämisen (sähköisen asioinnin) kehittämisestä keskitetysti sekä prosessien yhtenäistämistä. Erityisesti hyödyt kohdistuvat pieniin kuntiin, jotka ovat sähköistämässä toimintaansa. Lisäksi yhtenäinen prosessi mahdollistaa kuntien yhteistyön tukipalveluiden osalta.

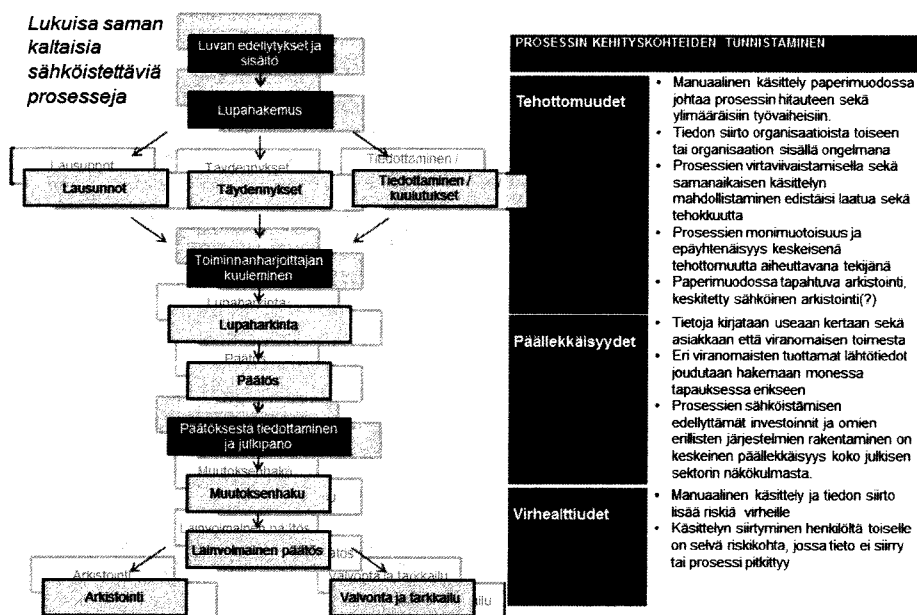
Tässä eräitä lupia, joita yrittäjä saattaa joutua hakemaan eri toimijoilta:

PALVELU (lupakäsittely)	PALVELUVOLYYMIT	KESKEISET TOIMIJAT (Palvelun tuottaja)
Ajoneuvojen katsastustoiminta	10 kpl / vuosi	Trafi Ajoneuvohallintokeskus (AKE)
Alkoholijuomien anniskelu ja myynti	3000 kpl / vuosi	AVt
Ammattimainen henkilö- ja tavaraliikenne (Lääninhallitus)	Kymmeniä	AVit
Autokoulun pitäminen (Lääninhallitus)	Kymmeniä	AVt
Sosiaalihuollon luvat yksityisille hoivayrityksille	Satoja	AVit
Perintätoiminta toisen lukuun	Satoja	AVI (Etelä-Suomi)
Kaivostoiminta ja malminetsintä: valtauksien ja kaivospiirien hakemukset	Mutamia	TEM, varausilmoitukset varausalueen maistraatti
Alkoholivalmisteiden valmistus, maahantuonti, tukkumyynti sekä käyttöluopan perustuva käyttö	Satoja	Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskus STTV
Ansioelintulojen ilmoittaminen	Kymmeniä	Trafi, Lentoturvallisuushallinto
Arvopaperipörssit, arvopaperikeskus yms.	Mutamia	Valtiovarainministeriö
Lääkevalmisteiden, eläinlääkevalmisteiden ja rohdosvalmisteiden myynti, maahantuonti sekä valmistus		Lääkelaitos
Jalometallituotteiden valmistus ja maahantuonti	Kymmeniä	Turvateknikkakeskus TUKES
Keinolannteiden ja valmistettujen rehujen valmistus sekä siementavarain kauppa		Elintarviketurvallisuusvirasto
Luotto- ja panttilainauslaitokset, sijoituspalveluyritykset, rahastoyhtiöt ja säilytysyhteisöt		Rahoitustarkastus
Postitoiminnan harjoittaminen	Mutamia	Valtioneuvosto
Sosiaaliset yritykset, jotka käyttävät vajaakuntoista työvoimaa	Kymmeniä	TEM
Sähköurakointi, vastuuhenkilöllä oltava riittävä pätevyys. Pätevyystodistus	Satoja	Henkilö- ja Yritysarviointi SETI Oy
Toimintailmoitus ennen toiminnan aloittamista		Turvateknikan keskus (TUKES)
	Kymmeniä tuhansia	

Taulukko 3-1 Esimerkkejä luvista ja ilmoituksista

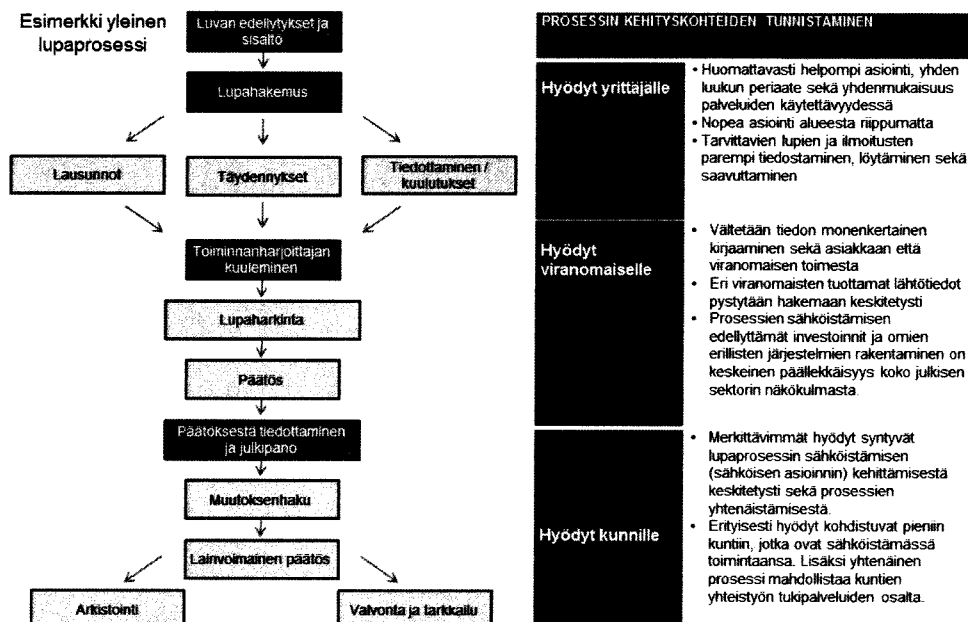
TEM	Loppuraportti	30(71)
	SADe-esiselvitysprojekti	Version pvm 8.3.2011

Nykytilassa on lukuisia prosessiltaan samankaltaisia, mutta hieman toisistaan poikkeavia lupaprosesseja:

Kuva 3-9 Lupaprosessit - nykytila

Tavoitetilassa saavutetaan merkittäviä tehokkuushyötyjä niin yrittäjälle kuin palvelun tarjoajille ja kunnille:

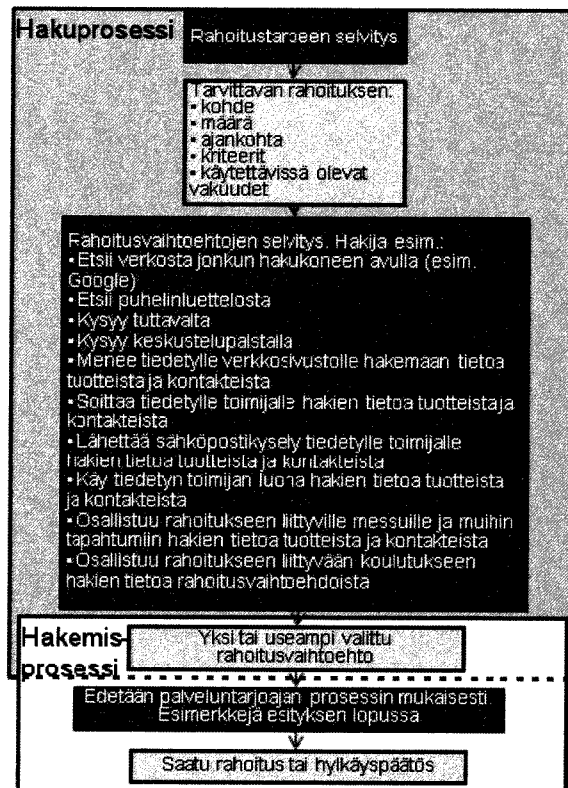
Kuva 3-10 Lupaprosessit – tavoitetila

TEM	Loppuraportti	31(71)
	SADe-esiselvitysprojekti	Version pvm 8.3.2011

3.1.2.8 Rahoituksen hakemisprosessit

Rahoituksen hakemisprosessilla tarkoitetaan yrityksen perustamiseen liittyvien rahoituksen ja erilaisten tukien hakemista. Nykytilassa rahoituksen hakeminen on työlästä ja melko vaikeaa yrittäjälle.

Rahoituksen hakemisprosessi on suora jatko rahoitusvaihtoehtojen hakemiselle (hakuprosessi):

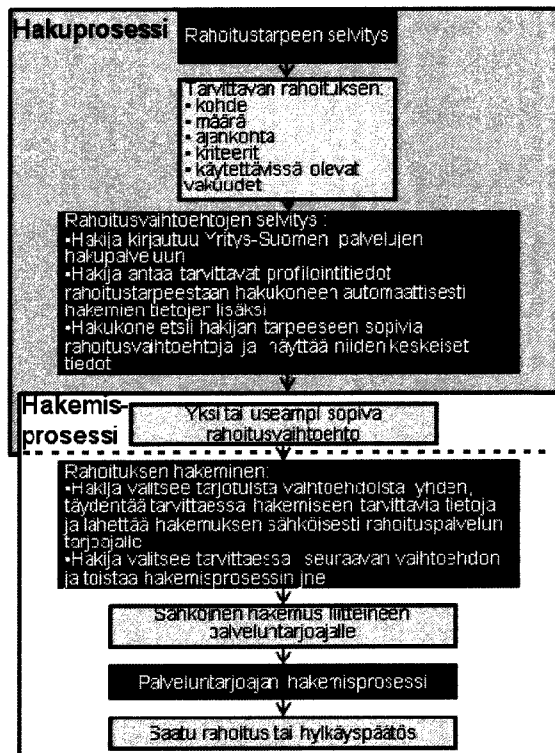
Kuva 3-11 Rahoituksen hakemisprosessi - nykytila

Tavoitetilassa rahoituspalveluja haetaan Yrityssuomi.fi:n palvelujen yhteisen hakemisprosessin kautta. Tällöin on luotu geneerinen malli palvelun hakemiseksi kokonaan sähköistä palvelua hyödyntäen. Hakemisprosessi tuottaa rahoituspalvelun tarjoajan vaatimassa muodossa olevan sähköisen hakemuksen, jonka prosessi toimittaa liitteineen palveluntarjoajan hakemisprosessiin käsiteltäväksi. Siellä hakemus käsitellään palveluntarjoajan prosessin mukaisesti ja lopuksi hakija saa hakemansa rahoituksen tai hylkäyspäätöksen.

Asiakkaille tarjotaan myöhemmin mahdollisuus seurata oman hakemuksen käsittelyä sekä maksatusprosessia. Yhteistä hakemisprosessia pilotoidaan esim. Starttirahan hakemisessa. Seuraava pilotti voisi olla esim. Finnveran lainan ja takauksen hakeminen tai jokin muu vaihtoehto.

TEM	Loppuraportti	32(71)
	SADe-esiselvitysprojekti	Version pvm 8.3.2011

Eteneminen tavoitetilassa:

Kuva 3-12 Rahoituksen hakemisprosessi - tavoitetilä

Tavoitetilan hyödyt jakaantuvat eri osapuolille seuraavasti:

Hyödyt yrityksen perustajalle (asiakkaalle):

- Vähentää hakemiseen kuluva työmäärää
- Vähentää hakemuksissa olevia virheitä ja puutteita opasteiden ja tarkistusten avulla sekä käyttämällä viranomaisrekistereissä ja yrityksen työtilassa olevia tarkistettuja tietoja
- Nopeuttaa hakemis- ja maksatusprosessia
- Mahdollistaa hakemuksen etenemisen seuraamisen
- Mikään oleellinen rahoitusmuoto ei jää epähuomiossa hyödyntämättä
- Tieto haun etenemisestä aina saatavilla sähköisen etenemisen seurannan avulla
- Voi tehdä useampia hakemuksia hyödyntäen aiemmin syötettyjä tietoja

Hyödyt viranomaiselle:

- Vähentää hakemuksen käsittelyyn kuluva työmäärää
- Vähentää hakemuksen tilan kyselyjen määrää ja siten työmäärää
- Vähentää maksatukseen kuluva työmäärää

Hyödyt kunnille:

- Vähentää kuntien elinkeinoasiamiesten, uusyrityskeskusten ja seudullisten neuvontapalvelijoiden neuvontataakkaa

TEM	Loppuraportti	33(71)
	SADe-esiselvitysprojekti	Version pvm 8.3.2011

Kustannusten arviointi

Tavoitetilassa

- Yrityssuomi.fi -sivustoilta löytyvät kaikki oleelliset toimijat ja palvelut yrityksen perustamiseen liittyen,
- Yrityssuomi.fi -sivustoilta löytyvät kaikki yrityksen perustamiseen liittyvät tukimuodot ja niiden selvittämistä ja hakemista varten on hakukone ja työkalu tukien hakemista varten

Tavoiteltavat hyödyt eri näkökulmista:

Yrittäjän hyödyt:

- Yrityssuomi.fi -sivustoilta löytyvät kaikki oleelliset toimijat ja palvelut yrityksen perustamiseen liittyen
- Yrityssuomi.fi -sivustoilta löytyvät kaikki yrityksen perustamiseen liittyvät tukimuodot ja niiden selvittämistä ja hakemista varten on hakukone ja hakemustyökalu
- Löytää nykyistä huomattavasti helpommin sopivan tukimuodon säästäen vertailemiseen kuluvaan aikaa
- Voi nykyistä paremmin löytää perustamiseen liittyvät tukimuodot ja hakea niitä, mikä vähentää asiakkaan kustannuksia

Viranomaishyödyt:

- Vähentää tukimuotoihin liittyvän neuvontapalvelun tarvetta

Kuntahyödyt

- Vähentää tukimuotoihin liittyvän neuvontapalvelun tarvetta

TEM	Loppuraportti	34(71)
	SADe-esiselvitysprojekti	Version pvm 8.3.2011

3.1.3 Lainsäädännön asettamat esteet tavoiteltavaan pääsemiselle

Yrityksen perustajan palvelukokonaisuuden sähköisiä palveluita suunniteltaessa on otettava huomioon mahdolliset lainsäädännölliset esteet palveluiden toteuttamiselle ja käytölle. Nämä asiat tulee tarkastella huolellisesti projektin suunnittelussa silloin, kun tiedetään tarkka sähköisen palvelun toteutustapa. Tarkempi kuvaus lainsäädännön esteistä tavoiteltavalle löytyy dokumentista [LAINS VAAAT].

Tässä vaiheessa tarkasteltaessa ainakin seuraavat lainsäädännölliset vaatimukset tulee huomioida kehitettäessä palvelukokonaisuuksien sähköisiä palveluita:

Seuraavassa taulukossa kuvataan yleiset periaatteet, miten projektissa **huomioidaan lainsäädännön vaatimukset**:

Kehitettävä kokonaisuus	Lainsäädäntö, haasteet ja toimen sen puitteissa	Tarpeet muuttava lainsäädäntö	Vaatimuksen varmistustoimenpiteen toteutuksen vastuutaho
Hyvän tietojenkäsittelytavan kehittäminen ja noudattaminen	• Toimiminen henkilötietolain mukaisesti, on tehtävä rekisteriselosteet. • Kehittäminen ja toiminen julkisuuslain mukaisesti: Tietojärjestelmien on oltava hyödynnettävissä myös muiden viranomaisten toiminnassa. • On tehtävä kuvaukset tietojärjestelmistä ja niissä olevista julkisista tiedoista. • On velvollisuus selvittää ja arvioida hallussa olevat tietoineistot sekä niiden käsittelyprosessit hyvän tiedonhallintatavan toteuttamiseksi	-	TEM
Palvelukokonaisuuksien kehittämisen ja niiden alustojen kilpailutukset	• Laki julkisista hankinnoista: Kun TEM / AHTI on kilpailuttava taho, on valtuutus muistettava hakea kaikilta muilta tahoilta, joiden puolesta kilpailutetaan. • Valtuutukset muistettava hankkia etukäteen. (AHTI vs. TEM, VERO, Tekes ja Finnvera ym.) • Julkisuuslaki: Vaatimukset otettava huomioon.	-	TEM
Asiakirjat, joiden luovuttamista on muutoin lailla rajoitettu taikka joihin sisältyviä tietoja saa lain mukaan käyttää vain määrättyyn tarkoitukseen	• Julkisuuslaki: Vaatimukset otettava huomioon.	-	TEM
Diainin ja muihin asia-kirjarekistereihin sekä tietojärjestelmäselosteisiin merkittävät tiedot	• Julkisuuslaki: Vaatimukset otettava huomioon.	-	TEM
Tietoineistojen luokittelu asianmukaisten tietoturvallisuustoimenpiteiden toteuttamiseksi	• Julkisuuslaki: Vaatimukset otettava huomioon.	-	TEM
Asiakkaan tietojen salassapito	• Julkisuuslaki: Vaatimukset otettava huomioon.	-	TEM

TEM	Loppuraportti	35(71)
	SADe-esiselvitysprojekti	Version pvm 8.3.2011

Viranomaisen velvollisuus osallistua rakennettavassa palvelukokonaisuudessa oman osuutensa tuottamiseen.	• Velvollisuus osallistumiseen on säädetty lailla. • TEM määrää oman alaisen hallintonsa osallistumisesta. • VERO (VM) tämän käsitteen mukainen toimija. • KELA ei kuulu valtionhallintoon. • Kunnat eivät kuulu valtionhallintoon. • Kuntien osalta pyritään vapaaehtoisuuteen palvelujen käyttämisessä ja toimimisessa palveluntuottajana.	Valtionhallinnossa velvoittavuus saadaan aikaan julkisuuslain nojalla annettavalla valtioneuvoston asetuksella. Tarvittaessa säädettyä laki. Perustuslain 121 §:n mukaan kunnille annettavista tehtävistä on säädetty lailla. Jotta kuntia voidaan velvoittaa käyttämään yhteisiä palveluja ja yhteistoimivia järjestelmiä, velvollisuudesta on säädetty riittävän yksityiskohtaisesti lailla. Velvollisuutta ei voisi laajentaa asetuksella.	TEM
--	---	---	-----

TEM	Loppuraportti	36(71)
	SADe-esiselvitysprojekti	Version pvm 8.3.2011

Sähköinen työtila -asiakkaan tiedon säilytys	- Asiakas (Henkilöasiakas, yritys, työnantaja) voi olla palvelujärjestelmässä omien tuottamiensa tietojensa osalta rekisterinpitäjä (vrt. Vero: Syntyvä palkkarekisteri on asiakkaan). TEM on palvelujärjestelmän ylläpitäjä. - Rekisterinpitäjältä voidaan pyytää lupa tai hän voi antaa oma-aloitteisesti luvan tiedon käyttämiseen toisaalla palvelussa. Lupa voi olla "yleislupa" tai tapauskohtainen lupa.	Kehitettävien asiointipalveluintegra- atoiden osalta pyritään lähtökohtaisesti ratkaisemaan, jossa sähköistä työpöytää käyttävä asiakas hallitsee omia tietojaan ja siirtää näitä eri viranomaisille sekä kutsuu neuvoja kommentoimaan omaa hakemus- tai ilmoitus-luonnostaan. Ratkaisussa ei lähtökohtaisesti ole kyse asiakastietojen yhteiskäytöstä Ei lainsäädäntövaateita, kun päätetään että yksittäinen henkilö tai työnantaja on edelleen rekisterinpitäjä omien tietojensa osalta. em.	TEM
Sähköinen työtila - pääsy asiakkaan tietoon	Asiakas on palvelujärjestelmässä rekisterinpitäjä ja antaa luvan	em.	TEM
Sähköinen työtila - Asiakkaan tiedon arkistointi	- Lupaa ei tarvita tiedon tekniseen varmistamiseen. - Varsinaista arkistointitarvetta ei ole esiselvityksessä tunnistettu.	em.	TEM

TEM	Loppuraportti	37(71)
	SADe-esiselvitysprojehti	Version pvm 8.3.2011

	• Arkistolaki: toimittava julkisen hallinnon arkistonmuodostuksen säädösten ja Arkistolaitoksen määräysten mukaisesti • Esiselvityksessä tehtyjen määritysten pohjalta ei nähdä tarpeelliseksi tehdä erillisiä asiantiliiä, vaan käytetään valtionhallinnon jo olemassa olevia toteutuksia.		
Henkilön sähköinen asiantilii			Määrittystyön konkretisoiduttua tulee tarkistaa, riittääkö nykyinen laki. Jos laki ei riitä, niin uudessa laissa tulisi määritellä ainakin palvelu, siitä vastaava viranomainen ja sen velvollisuudet, palvelun kohteina olevien oikeudet ja ne keinot, joilla palvelun kohteiden oikeusturva taataan sekä palvelusta vastaavan viranomaisen oikeudesta käsitellä (kerätä itse, saada muilta viranomaisilta taikka muilta tahoilta) palvelun kohteina olevia koskevaa tietoa. TEM
Yrityksen sähköinen asiantilii	• Sisältö määriteltävä ennen lainsäädäntötyötä. Lainsäädäntö alkuvaiheessa voidaan välttää i) sähköisen tilin vapaaehtoisuudella (ei-volvoittava), ii) kyse on asiakkaan hallitsemasta sähköisestä työtilasta, iii) tilin tekee joku muu; se toteutuu esim. PRH:n kehitystyössä)		Määrittystyön konkretisoiduttua tulee tarkistaa uuden lain tarve. TEM
Suomen kansalaisia (ja	• Väestötietolaki. Henkilön yksilöivien tietojen luovuttaminen.	Toimilain lain	TEM

TEM	Loppuraportti	38(71)
	SADe-esiselvitysprojekti	Version pvm 8.3.2011

ulkomaalaisia) koskevat tunnistiedot		Henkilötietolaki: antaa reunaehdot, miten tehdään • Henkilötietolaki: koskee myös henkilön sähköpostiosoitteen käsittelyä ja luovuttamista	mukaisesti.	
Asiakas yksityishenkilönä		• Asiakas voi antaa valtuutuksen käyttää tietojaan • Asiakas voi antaa yksiselitteisen valtuutuksen käyttää tunnistetietojaan	Henkilötietolain vaatimukset täyttyvä	TEM
Asiakas yrityksen edustajana		• Koko identiteetti / valtuutusten toimintamalli on määriteltävä. • Käytetään aluksi KATSO-a valtuutuksien hallintaan.	Sähköinen valtuutuksien käsitteily – tarkistettava, onko PRH:ta koskevaa lainsäädännön uudistamistarvetta	TEM
Yrityksen yksilöinti		• Yritys- ja yhteisötietolaki: Yrityksiä ja yhteisöjä koskee yhtenäinen tunnusjärjestelmä. • Asioitaessa viranomaisten kanssa yritykset ja yhteisöt käyttävät tunnusjärjestelmän antamaa tunnusta.	Ei muutostarpeita.	TEM
Yritystiedoissa olevat henkilön tunnistiedot (mm. yhtiöjärjestyksissä olevat hetu:t ja osoitteet)		• Henkilötietolaki: antaa reunaehdot, miten tehdään henkilön tietojen käsittely ja luovuttaminen • Henkilötunnusta saa käsitellä: • Rekisteröidyn yksiselitteisesti antamalla suostumuksella • Jos käsittelystä säädetään laissa • Jos rekisteröidyn yksiselitteinen yksilöiminen on tärkeää • Laissa säädetyn tehtävän suorittamiseksi; • Rekisteröidyn tai rekisterinpitäjän oikeuksien ja velvollisuuksien toteuttamiseksi • Laki yksityisyyden suojasta työelämässä (759/2004)	Ei muutostarpeita. Tietosuojavaltuutetun konsultointi.	TEM
Henkilötietojen käsittely työnantajan palveluissa		• Laki yksityisyyden suojasta työelämässä (759/2004)	Toimitaan lain mukaisesti	TEM
Valtionavustuksiin liittyvä tietojen vaihto osana yrityksille tarjottavia palveluja		• Laki valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi: salassapitovelvollisuuden estämättä saa lain mukaista tehtävää suoritettaessa saatua tietoa yksityisen, yhteisön tai säätiön taloudellisesta asemasta, liike- ja ammatillisaisuudesta taikka yksityisen henkilökohtaisista oloista luovuttaa työ- ja elinkeinoministeriölle, EL Y-keskukselle, Tekesille, Finnvera Oyj:lle, Maaseutuvirastolle sekä TE-toimistoille. Edellä mainittuja tietoja voidaan luovuttaa myös tarkastuksia suorittavalle muulle viranomaiselle tai ulkopuoliselle tiilitarkastajalle lain mukaisten tehtävien suorittamista varten.	Toimitaan lain mukaisesti	
Asiakasta koskevien tietojen (asiakastietojen) sisältö ja yhteiskäyttö (Laki yrityspalvelujen		• Laki yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmästä: Laki edelleen rajaa tietojen luovuttamista viranomaisten kesken. Laissa määritellyt tiedot ja laissa nimetyt toimijat tiedonvaihdon piirissä. Tämä voidaan täydentää asiakkaan antamalla luvalla (esim. asiakkaan itse	Lain mukaan toimiminen	TEM

TEM	Loppuraportti	39(71)
	SADe-esiselvitysprojekti	Version pvm 8.3.2011

asiakastietojärjestelmästä i)	tekemän liiketoimintasuunnitelman tai analyysin tulosten siirto toiselle toimijalle).	Lain mukaan toimiminen	TEM
Työ- ja elinkeinoministeriön ylläpitämän yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmän hyödyntäminen asiakaspalveluissa	• Laki yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmästä: tietoja saa teknisen käyttöyhteyden avulla luovuttaa työ- ja elinkeinoministeriölle, maa- ja metsätalousministeriölle, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, Tekesin teknologian ja innovaatioiden kehittämiskeskuselle, valtion erityisrahoitusyhtiölle, Maaseutuvirastolle ja työ- ja elinkeinotoimistolle yrityspalvelujen toteuttamista varten • Vireillä oleva lakimuutos: Asiakirjan antaminen tiedoksi sähköisenä viestinä asianomaisen suostumuksella ehdotetaan mahdollistettavan tilanteissa, joissa muutenkin voidaan käyttää tavallista tiedoksiantoa. Todisteellisen sähköisen tiedoksiamon käyttöä ehdotetaan kavennettavan koskemaan vain päätöksiä, jotka muun lain mukaan toimitetaan postitse saatitodistusta vastaan tai muuten todisteellisesti.	Lain mukaan toimiminen	TEM
Tiedoksi antaminen sähköisesti asiakkaille	Henkilotietolaki: antaa reunaehdot, miten tehdään Laki yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmästä	Lain mukaan toimiminen	TEM
Asiakasta koskevan viranomaistiedon säilyttäminen			TEM, Tekes, Finnvera ym.
Rahoitushakemusten vireillepano	• Sähköisen hakemuksen riittävyys ja edellytykset (tarvitaanko sähköinen allekirjoitus).		TEM
Tukien hakeminen	• Sähköisen liitteen / sähköisesti allekirjoitetun liitteen kelvollisuus varmistettava.	Tarvittaessa lain tarkistus tältä osin.	TEM
Sähköinen allekirjoitus laatuvarmenteen avulla	• Laki sähköisestä allekirjoituksesta: Kun vaaditaan allekirjoitus, se voidaan tehdä laatuvarmenteella, jonka viestintävirasto on toimivaksi hyväksynyt. • Laki sähköisestä allekirjoituksesta, korjaukset lakiin: vahvaa tunnistamista koskevat säännökset • Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä:	Käytännössä toimitaan toistaiseksi VETUMA-allekirjoituksilla. Kaupallisten / toimivien palvelujen saavuttua siirtyminen niiden käyttöön.	

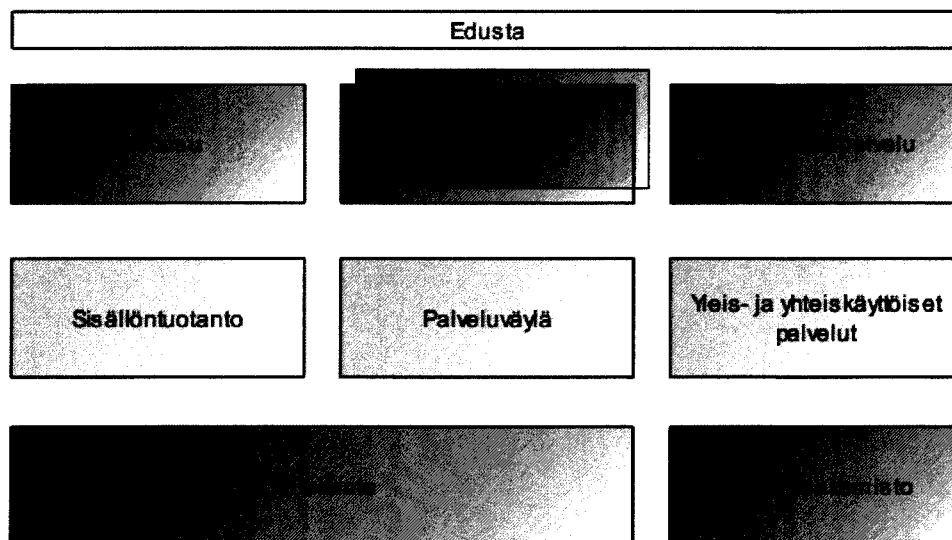
Taulukko 3-8 Lainsäädännön vaatimusten huomiointi

TEM	Loppuraportti	40(71)
	SADe-esiselvitysprojekti	Version pvm 8.3.2011

3.2 Nykytilan arkkitehtuurin kuvaus

Yhtenäistä kokonaisarkkitehtuuria tai yhteisen toteuttamisen alustaksi kaavailtua sähköisen asioinnin alustaa ei Yrityksen perustajan palvelukokonaisuuden osalta vielä ole olemassa. Tässä luvussa kuvataan Yritys-Suomi - verkkopalvelun nykyistä arkkitehtuuria, joka on palvelukokonaisuuden tavoitetilan kannalta keskeisin arkkitehtuurikokonaisuus ja joka on mahdollista laajentaa nykyisestä portaali-alustasta sähköisen asioinnin alustaksi.

Yritys-Suomi-verkkopalvelu koostuu loogisella tasolla julkaisualustasta, sisällöntuotannosta, sovelluksista, palveluväylästä, jaetusta tietokannasta, käyttäjätunnistuksesta ja käyttäjähakemistosta sekä yleis- ja yhteiskäyttöisistä palveluista. Looginen arkkitehtuuri on esitetty kuvassa alla.

Kuva 3-28 Yritys-Suomi looginen arkkitehtuuri

Edustapalvelin tarjoaa pääsyn Yritys-Suomi-verkkopalvelun internetissä julkaistaviin osiin siten, että eri osajärjestelmistä koostuva järjestelmä näkyy yhtenä verkkopalveluna. Julkaisujärjestelmä on järjestelmä, jolla Yritys-Suomi-verkkopalvelun tietosisältö julkaistaan internetiin. Sisällöntuotantojärjestelmä on järjestelmä, jossa sisällöntuottajat tuottavat tietosisältöä Yritys-Suomi-verkkopalveluun. Sovelluksilla tarkoitetaan Yritys-Suomi-verkkopalveluun liittyviä erillissovelluksia, joilla tarjotaan asiakkaille sähköisiä palveluita.

Kirjautumispalvelu suorittaa asiakkaiden tunnistamisen ja todentamisen käyttäjähakemistoa vasten. Kirjautumispalvelua käytetään julkaisujärjestelmän, sisällöntuotannon ja sovellusten käyttäjätunnistuksessa niiltä osin, mitkä eivät ole käytettävissä ilman tunnistusta. Käyttäjähakemisto sisältää käyttäjätunnukset, salasanat ja käyttäjien roolit. Käyttäjien valtuutus tapahtuu roolipohjaisesti.

Palveluväylää käytetään Yritys-Suomi-verkkopalvelun osajärjestelmien ja ulkoisten tietojärjestelmien liittämiseksi toisiinsa. Tietokanta tallettaa sisällöntuotannon, julkaisujärjestelmän ja sovellusten tietosisällön.

Yleis- ja yhteiskäyttöiset palvelut ovat palveluita, joita Yritys-Suomi-verkkopalvelun osajärjestelmät ja ulkoiset tietojärjestelmät voivat hyödyntää. Nämä palvelut julkaistaan pääosin palveluväylällä, josta ne ovat verkkopalvelun osajärjestelmien ja ulkoisten tietojärjestelmien käytettävissä. Varsinainen palvelun toteutus voi olla osa jotakin sovellusta tai sisällönhallintajärjestelmää.

Nykyinen toteutus on tehty tietopalveluiden näkökulmasta. Sähköisen asioinnin vaatimia alustapalveluita ei ole vielä toteutettu. Yritys-Suomi-alustalle on toteutettu tähän mennessä yksi pilottisovellus: Liiketoimintasuunnitelma. Se on

TEM	Loppuraportti	41(71)
	SADe-esiselvitysprojekti	Version pvm 8.3.2011

erillinen sovellus, joka noudattaa Yritys-Suomi-viitearkkitehtuuria ja hyödyntää alustalle valittuja valmisohjelmistoja. Liiketoimintasuunnitelma tallentaa tiedot omaan tietokantaansa.

Yritys-Suomi -alustan nykytilan fyysinen arkkitehtuuri ja alustalla olevat valmisohjelmistot esitellään dokumentissa [ARK NYKYTILA].

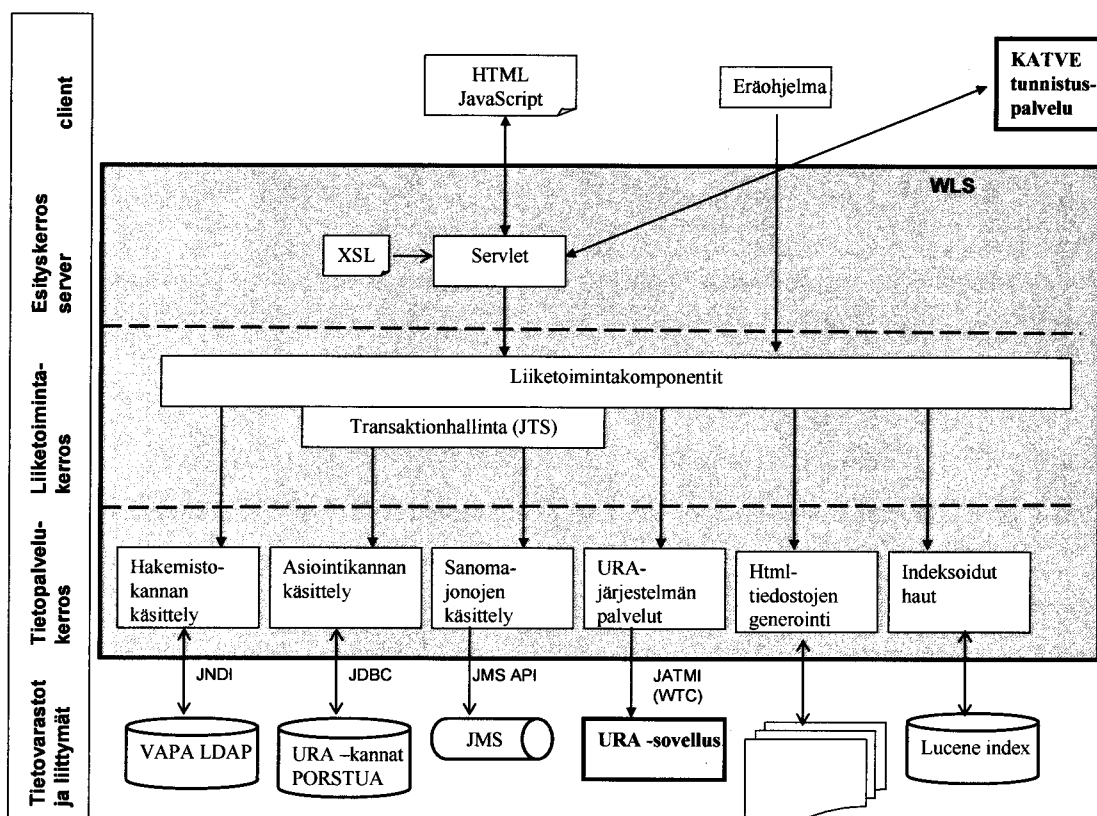
3.2.1 Nykytilan palveluiden arkkitehtuurikuvaukset

Tässä kappaleessa esitellään niitä keskeisimpiä sähköisen asioinnin alustoja ja arkkitehtuureja, joille on toteutettu sähköisiä asiointipalveluita, joita voidaan hyödyntää Yrityksen perustajan palvelukokonaisuudessa (ml. Työnantajan palvelukokonaisuuden toteutuksissa). Nämä valinnat eivät rajaa sitä mahdollisuutta, että palveluita voidaan jatkossa toteuttaa muillakin tarkoituksenmukaisilla alustoilla.

Palkka.fi on Veron ja Tietokarhun toteuttama palkanlaskentaohjelmisto. Palkka.fi:n fyysinen toteutus on monitasoinen: web-/sovelluspalvelimet, integraatio-/eräajopalvelin ja tietokantapalvelimet. Vikasietoisuus ja skaalautuvuus on toteutettu Webfarmilla ja tietokantaklusterilla. Ympäristön palveluihin kuuluvat kuormantasaus ja SSL-terminointi. Ympäristön tietokannat sijaitsevat SAN-järjestelmässä. Alustan siirtoyhteydet hoidetaan Tiedon B2B-integraatiopalvelulla. Käyttäjän tunnistautumiseen on käytössä verkkopankkitunnukset, Katso-tunnistautuminen, HST ja Nordea Corporate Netbank (istunnonsiirto).

Palkka.fi:n looginen arkkitehtuuri sekä käytettävät valmisohjelmistot ja komponentit esitellään [ARK NYKYTILA] dokumentissa.

VAPA-alusta on URA-järjestelmän sähköistä asiointia varten toteutettu alusta. Sen avulla tuotetaan sähköisen asioinnin alustapalvelut mm. mol.fi-palveluun.

Alustan arkkitehtuuri ja sovellusarkkitehtuurin kerrokset on kuvattu [ARK NYKYTILA] dokumentissa.

TEM	Loppuraportti	42(71)
	SADe-esiselvitysprojekti	Version pvm 8.3.2011

VAPA-alustan sovellukset toteutetaan Java Enterprise Edition –määritysten mukaisesti. Palvelimen liiketoimintakomponentit toteutetaan EJB-teknologioiden avulla, ja myös rajapinnat taustajärjestelmiin on toteutettu EJB-teknologioiden avulla. Alustan ohjelmistona on Oraclen BEA Weblogic-tuote ja tietokantoina toimii Oracle DB. Osa alustalle tehdyistä sovelluksista hyödyntää avoimen lähdekoodin tuotteita, mutta VAPAlle tehtyjä toteutuksia ei ole tehty avoimen lähdekoodin ehdoin.

Tekes on kehittänyt verkkoasiointipalveluaan jo vuosia. Tekesin verkkoasiointin erityispiirteenä on muita virastoja monimutkaisempi valtuutustoiminnallisuus. Tunnistautumiseen ja valtuutukseen on panostettu voimakkaasti kehittämällä sitä varten oma UbiLogin eIDM tuotteeseen perustuva ratkaisu. Tekesin asiakkaat käyttävät tällä hetkellä erillisiä järjestelmiä hakemusten jättämiseen sekä varsinaiseen verkkoasiointiin.

Hakemuspalvelussa asiakas voi tunnistautua TUPAS –palvelun avulla ja tämä mahdollistaa myöhemmin tapahtuvan verkkoasiointitunnusten luomisen. Ulkoinen hakemuspalvelu on tilaton palvelu, jossa asiakas voi tosin tehdä välitallennuksia hakemuksista omalle työasemalleen. Hakemuksen siirtäminen käsittelyyn on kaksivaiheinen. Hakemuspalvelu siirtää hakemuksen Tekesin sisäiseen hakemuspalveluun. Tekesin rahoitusprosessijärjestelmän yhteyteen on rakennettu erillinen palvelu, jolla sisäisessä hakemuspalvelussa olevat hakemukset käsitellään ja tuodaan samalla Tekesin rahoitusjärjestelmään. Tässä vaiheessa voidaan luoda asiakkaalle verkkoasiointitili tai liittää kyseinen hakemus (joka on nyt muuttunut Tekesin rahoitusprojektiksi) asiakkaan verkkoasiointin osaksi (annetaan asiakkaan tilille valtuutus projektiin).

Tunnistautuneet Tekesin asiakkaat voivat käyttää verkkoasiointia käynnissä olevien rahoitusprojektien sekä omien tietojensa hallitsemiseen. Sisäänkirjautuminen järjestelmään hoidetaan UbiLoginin SSO -tuotteen avulla. Sisäänkirjautumisen jälkeen tunnistautuneelle asiakkaalle myönnetään valtuutustiedot UbiLoginin eIDM -tuotteen avulla (Sama tuote kuin KATSO-palvelussa). eIDM on yhteydessä Projektienhallintajärjestelmään jossa on tieto projekti(tili) –kohtaisista käyttöoikeuksista. Verkkoasiointilla ei ole omaa rahoitus-/asiakastietokantaa. Se saa kaiken tietonsa Tekesin operatiivisilta järjestelmiltä. Asiakkaalle voidaan välittää myös dokumentteja verkkoasiointin kautta. Tähän käyttöön käytetään Tekesin dokumenttienhallintajärjestelmän erillistä AOT-instanssia (AsianOmaisTieto).

Finnveran verkkoasiointipalvelussa voidaan täyttää ja lähettää rahoitushakemuksia sekä liitteitä ja lisäksi käydä viestinvaihtoa Finnveran asiantuntijoiden kanssa. Finnveran asiointipalvelukerros on toteutettu palveluna, jonka toteuttajana ja tarjoajana on Kustannus Oy Koivuniemi. Nykyinen sopimus päättyy 9/2011. Finnvera on käynnistänyt Tekesin kanssa toteutusprojektin uuden asiointipalvelun toteutuksesta.

Finnveran asiointipalvelun asiakas tunnistautuu joko Katso-organisaatiotunnisteen tai Tupas-tunnistautumispalvelun avulla. Pankkikäyttäjille on omat extranet.finnvera.fi-sivustot, ja Finnveran omat käyttäjät voivat käyttää kaikkia näitä vaihtoehtoja palvelun löytämiseen. Organisaatiotunnistetta tai valtuutusta tehdä hakemus organisaation nimissä ei siis hakemusvaiheessa vaadita, valtuutus tarkistetaan käsittelyprosessin alkuvaiheessa tai viimeistään yritysanalyysin yhteydessä. Koko palvelu on oltava nähtävissä ilman tunnuksia, mutta hakemuksen jättämiseen tarvitaan vahva tunnistautuminen.

Hakemus voidaan tallentaa keskeneräisenä hakemuspalveluun. Hakemusjärjestelmä keskustelelee suorilla Web Service kutsuilla taustajärjestelmien kanssa. Finnveran perusjärjestelmien integraatiot ovat joko WEB Services -rajapintoja tai tiedonsiirtoon perustuvia perinteisempiä internet-standardien mukaisia rajapintatoteutuksia. Molempia käytetään rinnakkain. Keskitettyä integraatoratkaisua ei ole käytössä, asiointisovellus hoitaa transaktionhallinnan perusjärjestelmien kanssa kommunikoitaessa.

ELY:jen sähköisen asiointin ratkaisut toimivat AHTI:n hallinnoimina. Niitä on tunnistettu ainakin kaksi: Ympäristöhallinnon alustat ja pk-yritysten osaamisen kehittämisspalveluiden alustat.

Ympäristöhallinnon asiointi- ja asianhallintakokonaisuus on geneerinen eli kehysratkaisuun voidaan lisätä lomakkeita, prosessien osia jne. ilman että itse järjestelmää täytyisi muuttaa. Sähköisen asiointin ja asianhallinnan kokonaisuus muodostuu seuraavista elementeistä:

- Asiointiympäristö
- Purku- ja siirtojärjestelmä
- Asiointikanta ja asiointijono
- Asianhallintajärjestelmä

TEM	Loppuraportti	43(71)
	SADe-esiselvitysprojekti	Version pvm 8.3.2011

- Dokumentinhallintajärjestelmä
- Liittymät ja rajapinnat

TYVI-palveluita käytetään silloin kun asioidaan jatkuvasti tunnistetun asiakkaan kanssa. Tällainen esimerkki on lupavalvonta, jossa luvanhaltijat raportoivat aluekeskuksille määräajoin. TYVI-palveluun voidaan myös ladata lomakkeesta/prosessista riippuen tietoja (esitetyt lomakkeet).

Lomake.fi-ympäristö on tarkoitettu toimintaan, jossa asiakasta ei tarvitse tunnistaa, asiointi on satunnaista ja aina yhdensuuntaista.

Asiointitapahtumat ja lomakkeiden sisällöt tallentuvat asiointiympäristössä XML-tiedostoihin, jotka yhdessä liitetiedostojen kanssa siirretään eteenpäin asianhallinta- ja muihin järjestelmiin. Purku- ja siirtojärjestelmä huolehtii asiointitapahtumien ja -tiedostojen siirrosta asiointiympäristön ja muiden järjestelmien välillä. Siirtojärjestelmä siirtää määrävälein uudet tapahtumat ja tiedostot asiointikantaan, joka toimii välivarastona.

3.3 Markkinakartoitus

Luvussa 3.3.1 luetellaan palvelukokonaisuuden toteuttamiseksi tarvittavia uusia alustakomponentteja sekä listataan erilaisia mahdollisuuksia niiden toteuttamiseksi. Komponentteja kuvataan tarkemmin [ARK TAVOITETILA] dokumentissa. [ARK MARKKINAKARTOITUS] dokumentissa kuvataan lisäksi muita olemassa olevia julkisen sektorin asiointialustoja, jotka tulevat kyseeseen Yrityksen perustajan palvelukokonaisuuden ja Työnantajan palvelukokonaisuuden palveluiden alustaksi.

3.3.1 Nykyiset markkinoilla olevat sähköisen asioinnin ratkaisut

Asiointimoottorin tarkoitus on toteuttaa yleiskäyttöinen komponentti, jonka avulla voidaan pienellä työllä toteuttaa asiointisovelluksiin rakenteisen hakemuksen täyttämiseen ja jättämiseen tarvittavat toiminnallisuudet. Ennen asiointimoottorin toteutuksen aloitusta tulisi kartoittaa jo julkishallinnossa Open Sourcena tehdyt lomake- ja asiointimoottorit ja analysoida niihin tehtyä työtä uudelleenkäyttöä varten.

Olemassa oleva Lomake.fi-palvelu tulee jatkumaan Itellan palveluna, joten sen asema on jatkossa olla yksi vaihtoehto muiden joukosta yksityisiltä markkinoilta. Lisäksi Lomake.fi toteuttaa vain pienen osan asiointimoottorin tarvittavasta toiminnallisuudesta, joten se vaatisi lisäksi räätälöintityötä. Julkishallinnon yhteinen asiointimoottori tai lomakemoottori on tarkoitus jatkossa toteuttaa VIP:n asiointialustan osaksi. Aikataulumielessä Yritys-Suomi-alustalle toteutettaville asiointitoiminnallisuuksille VIP:n asiointimoottori valmistuu liian myöhään.

Ratkaisuvaihtoehtoja kartoitettaessa on tuotu esiin ehdotus, että asiointimoottori voitaisiin toteuttaa ainakin osin SADe-hankkeen ja yritysrahoituksen asiointitoteutusten puitteissa Yritys-Suomi-alustalle. Toteutettu komponentti voitaisiin lahjoittaa Open Source -periaatteiden mukaan VIP-toteutuksen pohjaksi ja muillekin asiointialustoille. Silloin tehty työ ei menisi hukkaan. On tuki huomattava, että VIP-alustan kilpailutusta ei ole vielä saatettu päätökseen, joten teknologioita ei ole lyöty lopullisesti lukkoon. Saman lähdekoodin tai asiointimoottorikomponentin hyödyntäminen voisi olla mahdollista myös Suomi.fi-sivustolla, jos Lomake.fi-palvelun käytölle haetaan jossain vaiheessa vaihtoehtoa.

Asiointitili toteutetaan [ARK NYKYTILA]-dokumentissa kuvatulle alustalle. Yrityksen asiointitilin toteutus on kilpailutettu optiona VIP:n alustalle kansalaisen asiointitilin kilpailutuksen yhteydessä. VIP:n aikatauluista johtuen asiointitili toteutetaan ensin Yritys-Suomi-alustalle. Jos asiointitili halutaan myöhemmin siirtää VIPalustalle, voidaan oikeuksien puolesta, todennäköisesti myös teknologioiden puolesta, lähdekoodit tai koko sovellus lahjoittaa VIP:lle toteutuksen pohjaksi.

Käsittelypalvelun tarkoituksena on tarjota esimerkiksi Yritys-Suomi-palveluun toteutettuihin lupa-asiointisovelluksiin käsittelysovellus palveluna ko. lupa-asiasta vastaavalle viranomais taholle, esimerkiksi kunnille. Tämä kokonaisuus on mahdollista toteuttaa ja kilpailuttaa erillään varsinaisista asiointisovelluksista.

Käsittelypalvelu toteuttaa työjonopohjaisen prosessin ja käyttöliittymän lupa-asian käsittelyä varten. Tämä on mahdollista toteuttaa kokonaan räätälöidysti, tai hyödyntäen erillistä tehtävienhallintatuotetta (esim. Atlasian Jira) tai

TEM	Loppuraportti	44(71)
	SADe-esiselvitysprojekti	Version pvm 8.3.2011

prosessimootoria (esim. AHTIn olemassa oleva BizTalk palvelin). Käsittelypalvelu ja asiointivarasto hyödyntävät alustan aikaleimapalveluita.

3.3.2 Palveluiden toimittajat markkinoilla

Asiointia varten toteutettavat palvelut ja alustan komponentit on mahdollista kilpailuttaa erillisinä kokonaisuuksina. Yritys-Suomi-verkkopalvelun osalta on neuvoteltuna oma puitesopimus, mutta kilpailutukset voidaan tarvittaessa tehdä myös Hanselin kautta tai kokonaan avoimena kilpailutuksena. Kilpailutuksessa tulee huomioida avoimen lähdekoodin jatkokehittämisen- ja levittämisaikataulu, jotka SADe-hankkeessa ja Yritys-Suomi-verkkopalvelussa kehittämisessä edellytetään. Tätä vaatimusta ei ole erikseen asetettu Hansel-puitesopimuksiin, joten sen hyödyntäminen on haastavaa. Yritys-Suomi-verkkopalvelun sopimustoimittajat ja hallinnointiasiat on kuvattu tarkemmin [ARK NYKYTILA] dokumentissa. Palkka.fi:n, VAPA-alustan ja YTJ-asiointialustan osalta toteutuksien kilpailuttaminen ei tällä hetkellä ole mahdollista tai järkevää olemassa olevien sopimusten takia. VIP:n sähköisen asiointin alustan osalta puitesopimusten kilpailutus on vielä tekemättä.

VIA-integraatitoteutuksien osalta hallinnonalat ovat tehneet puitesopimuksen Valtion IT-palvelukeskuksen kanssa. Toteutuksien tai olemassa olevien liittymien käyttöönoton yhteydessä tehdään erillinen palvelusopimus VIP:in kanssa.

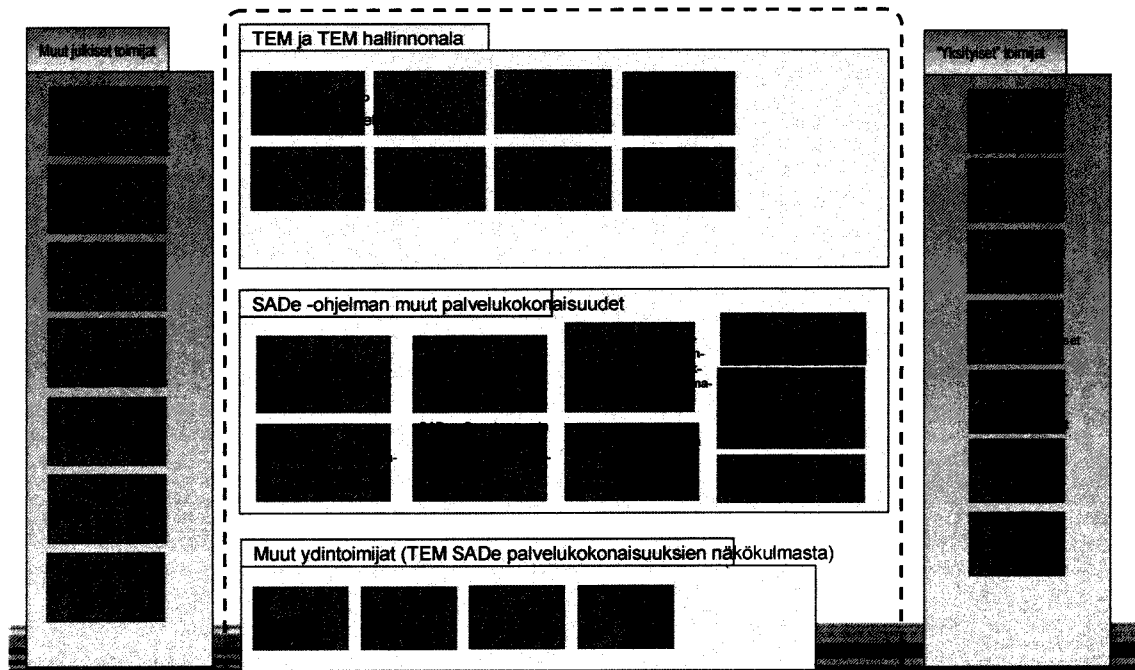
3.4 Sidoshankkeiden analyysi

Esiselvityksessä kartoitettiin ja analysoitiin sellaisia sidoshankkeita, joilla on kytkentää ja merkitystä esiselvityksessä ehdotettuihin sähköisten palveluiden kehityshankkeisiin.

3.4.1 Tärkeimmät sidoshankkeet

Tarkemmat tiedot eri toimijoiden sidoshankkeista löytyvät dokumentista [SIDOSHANK KART]

Huom! Eri toimijoiden kartoitetut ja luokitellut sidoshankkeet löytyvät dokumentista: 4.10.3 Sidoshankkeiden kartoitus (xls)

Kuva 3-29 Sidoshankkeiden yhteenveto

TEM	Loppuraportti	45(71)
	SADe-esiselvitysprojekti	Version pvm 8.3.2011

3.4.2 Rajapinta markkinaehtoihin palveluihin

Rajapinnat markkinaehtoihin palveluihin on kuvattu seuraavassa osuudessa "3.4.3 Sidoshankkeiden arkkitehtuuriratkaisut".

3.4.3 Sidoshankkeiden arkkitehtuuriratkaisut

Yrityksen perustajan ja työnantajan palvelupolkujen esiselvitysprojektissa tunnistetut sidoshankkeet on listattu luvussa 3.4.1. Tässä luvussa esitellään niiden hankkeiden arkkitehtuurit, jotka ovat palvelukokonaisuuksien ja niihin liittyvien palveluiden kannalta oleellisia. Palkka.fi ja VIP -asiointialustat esitellään Yritys-Suomi-verkko palvelun ohella keskeisenä kokonaisarkkitehtuurin osina [ARK NYKYTILA] ja [ARK TAVOITETILA] dokumenteissa.

YTJ Sähköinen asiointi on kehitteillä oleva palvelukokonaisuus, jonka avulla on mahdollista lähettää yrityksen perustamiseen tarvittavat tiedot ja asiakirjat PRH:lle ja Verohallintoon sähköisesti. YTJ SA toteutetaan Verohallinnon asiantuntijalustan päällä, jonka Verohallinto ostaa palveluna Fujitsu Services Oy:ltä. Varsinaisen asiointisovelluksen alustan päälle tekee Tietokarhu Oy.

YTJ:n tarkoituksena on myös julkaista sovelluksia varten rajapinta, jota käyttäen olisi mahdollista toimittaa yrityksen perustamisasiakirjat ja tiedot käyttämättä YTJ SA -palvelua. Tästä rajapinnasta tehdään avoin, johon kuka tahansa ulkoinen toimija (esimerkiksi perustayritys.fi-palvelu) voi liittyä täytettyään tietyt ehdot. Tämä rajapinta saatetaan saada tuotantoon ennen kuin YTJ SA:n perustaminen valmistuu. Yritys-Suomi-alustalle toteutettava asiointikokonaisuus on myös jatkossa mahdollista integroida tämän rajapinnan avulla YTJ:n palveluihin, jos se nähdään palveluiden määrittelyvaiheessa tarkoituksenmukaiseksi.

Katso-järjestelmä on Katso-konsortion (Verohallinto, Kela) tarjoama organisaation tunnistus- ja valtuutuspalvelu, jota voidaan hyödyntää organisaation tunnistamiseen missä tahansa sähköisessä asiointipalvelussa. Katso-palvelua tullaan hyödyntämään kaikissa palvelupolkujen organisaatiovaltuutusta tarvitsevilla asiointipalveluilla. Tunnistus ja valtuutus toiminnallisuudet on toteutettu Ubisecure Solutions, Inc:n Ubilogin-tuotteilla. Tunnistautumisen ja valtuutuksen palveluita voidaan käyttää joko Ubisecuren tuotespesifien protokollien avulla tai käyttämällä SAML 2.0-liityntää.

PRH:n olemassa olevan organisaatioiden käyttöön tarkoitetun roolitunnistepalveluun perustuvan valtuutuspalvelun kehittämishanke on käynnistymässä. Tämä palvelu tulee mahdollisesti valmistuessaan korvaamaan Katso-palvelun palvelupolkujen asiointipalveluiden valtuutusratkaisuna. PRH:n valtuutusratkaisun valmistuttuakin eri toimijoilla voi olla tarvetta vielä omaan valtuutusratkaisuun, jolloin se federoitaisiin PRH:n palveluun. Uutta valtuutusratkaisua tullaan määrittelemään SADe-hankkeen puitteissa.

Verohallinnon Ilmoitin.fi-palvelulla voi tarkastaa sähköisten kausivero-, vuosi-, valvontailmoitusten, hakemusten sekä tuloveroilmoitusten muodollisen oikeellisuuden. Verohallinnolla on menossa kehityshankkeita tämän palvelun toiminnallisuuden laajentamiseksi. Jakelin-palvelu mahdollistaa tulevaisuudessa ilmoitusten lähettämisen usealle viranomaistaholle yhdellä kertaa, ja Palautin-palvelu tulee toimimaan sähköisenä palautekanavana ilmoitustietojen osalta. Työnantajan ja yrityksen perustajan palveluissa ilmoitusvelvoitteita automatisoivat toiminnallisuudet toteutetaan ensisijaisesti näitä palveluita hyödyntämällä ja kehittämällä.

FIA ja FIP ovat raportointikoodiston kehittämishankkeita. Raportointikoodisto kerää, lajittelee ja välittää tietoa kirjanpidosta raporttien saajille standardoidussa tiedostomuodossa. Se ei siis ole varsinaisesti toiminnallinen arkkitehtuurin komponentti, mutta se vaaditaan tiettyjen toiminnallisuuksien toteuttamiseksi.

FIA-raportointikoodisto tarjoaa standardin taloushallinnon tietojen raportointiin eri sidosryhmille. Koodistossa on huomioitu eri sidosryhmien (mm. verottaja) tietotarpeet ja kuvataan tietoprofiilien välinen vastaavuus. Verohallinto tuottaa taloushallinnon ohjelmistoja tarjoavien ohjelmistoyritysten käyttöön koodiston kohdennuksen verolomakkeille. Kohdennuksen perusteella FIA-muotoisesta aineistosta voidaan automaattisesti muodostaa lähes täydellinen yrityksen tuloveroilmoitus. Tuloveroilmoituksen rakenteen ja sisällön määritykset pysyvät ennallaan. Koodistoa voidaan hyödyntää ilmoitin.fi tarkistamiseen ja testaamiseen. FIA-raportointi on pilotointivaiheessa vuoden 2010 loppuun. Sen jälkeen se on laajemmin käytöön otettavissa.

TEM	Loppuraportti	46(71)
	SADe-esiselvitysprojekti	Version pvm 8.3.2011

FIP-raportointikoodiston avulla saadaan palkkailmoituksista prosessoitua eri maksut, tulosteet ja tilastot. Koodiston avulla voidaan automaattisesti lähettää ilmoitukset eri tahoille (Vero, Kela, vakuutusyhtiöt) ja tiedon arkistointikin automatisoituu. FIP-raportointikoodisto on määrittelyvaiheessa. Työnantajan ja yrityksen perustajan palvelukokonaisuuksissa FIA- ja FIP-hankkeet ovat edellytyksiä tiettyjen toiminnallisuuden (erityisesti työnantajavelvoitteiden) toteuttamisessa.

VALTASA-hankkeen tavoitteena on määritellä valtionhallinnon kokonaisarkkitehtuuri karkealla tasolla. Valtiotason arkkitehtuurissa keskitytään siihen, mikä on valtion toimijoille yhteistä. Tavoitteena on määritellä valtiotason arkkitehtuurinlinjauksia (periaatteet) ja arkkitehtuuriratkaisuja (yhteinen toiminta, tiedot, ICT-palvelut) ja kuvata niiden tavoitetila. Hankkeesta on julkaistu tulokset 16.11.2010 ja kokonaisuudessaan hankkeen päättyy 2010 loppuun mennessä. VALTASA-hankkeen määrittelyä, ohjeistuksia ja linjauksia tullaan noudattamaan SADe-hankkeen palvelukokonaisuuksien arkkitehtuurin määrittelyssä.

Valtiovarainministeriö on 17.9.2010 asettanut kehitysprojektin "Sähköisiä palveluja ja asianhallintaa tukevien järjestelmäratkaisujen kehittäminen aluehallintovirastoissa ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksissa", josta käytetään myös lyhennettä SPA-projekti.

SPA-projektissa käsitellään arkkitehtuuriasioita, jotka ovat yhteisiä SADe-arkkitehtuuriselvityksen kanssa. SPA-projektissa käsiteltävien asioiden kokonaisuus on suurempi, koska siihen liittyy useampia hallinnonaloja ja virastoja, ja loppuasiakkaina toimivat yritysten lisäksi yksityiset henkilöt ja muu julkinen hallinto. SPA-projektissa ja muissakin AHTI:n alaisissa projekteissa on intressinä kehittää monia samoja palveluita kuin yrityksen perustajan palvelukokonaisuuden kehityksessä. Arkkitehtuuriselvityksessä pyritään määrittämään kokonaisarkkitehtuuriin sellainen järjestelmäarkkitehtuuri, että se mahdollistaa palveluiden toteuttamisen tarkoituksenmukaisimpaan paikkaan, josta muut voivat sitä hyödyntää. SADe-hankkeen ja SPA-projektin välillä tulee olla arkkitehtuurityössä keskinäistä koordinaatiota kaikilla tasoilla toimintoarkkitehtuuritasolta lähtien.

KELAn eSara-sovellus on järjestelmä, joka vastaanottaa sähköisesti tietyt työnantajailmoitukset palkkasovelluksista. Palkkatiedoston välittämiseen eSaraan tullaan käyttämään Veron ilmoitinta. eSara-sovelluksen kehityksessä ollaan lisäämässä uusia hakemus- ja ilmoituslomakkeita. Uusien hakemusten ja ilmoitusten tietuekuvaukset "jäädytetään" marraskuussa 2010. eSaran pitäisi olla valmiina vastaanottamaan tietoa viimeistään maaliskuussa 2011. Sähköisen asiointin palvelut on määritelty omaksi kerroksekseen. Vielä ei ole määritetty, tarjotaanko palveluita ulkopuolisille sähköisille asiointipalveluille ja tarjottaisiinko niitä esimerkiksi VIP:n tai VIA:n kautta

Yritystukien asiointipalvelu ELY-keskusten yritysasiakkaille kattaa 6 erilaista tukimuotoa ja 11 eri hakemusta. Palvelu otetaan käyttöön vuoden 2010 lopulla, ja se on toteutettu Itellan lomake.fi-alustalla toimivana palvelukokonaisuutena. Palvelu vastaa toiminnallisuuksiltaan Tekesin ja Finnveran yritysasiointia, joten on ajateltu, että nämä ELY-keskusten rahoituspalvelut siirretään myöhemmin Yritys-Suomen arkkitehtuurin mukaiselle alustalle, hyödyntäen asiointimootoria ja muita valmiita komponentteja. Tämä siirto tehdään mahdollisesti osana yrityksen perustajan palveluiden toteutushanketta, yhtenä palvelukokonaisuuden pilottitoteutuksista.

TEM	Loppuraportti	47(71)
	SADe-esiselvitysprojekti	Version pvm 8.3.2011

4 Kustannukset ja hyödyt

Hankkeen esiselvityksessä tehtiin kustannushyöty-analyysi. Kustannushyötyanalyysiä käsitellään tarkemmin dokumentissa [KHYÖTY YPPK].

Analyyseissa hyödynnettiin SAdE-hankkeelle tehtyä Excel-työkalua. Analyysityö toteutettiin työpajoissa, joihin osallistui eri substanssialueen edustajat, palvelukokonaisuuksien projektihallinto että konsultit. Erityisesti hyötyjen laskennassa pyrittiin löytämään myös volyymitekijöitä joiden avulla potentiaaliset säästöt sekä asiakkaille että hallinnolle voivat realisoitua.

Ennen kustannushyötyanalyysiä esiselvityksessä tehtiin laaja nykytilakuvaus, josta on tarkempi kuvaus tämän raportin kolmannessa luvussa. Nykytilakuvaus hyödynnettiin erityisesti hyötyjä kartoitettaessa että kuhunkin palveluun liittyvien volyymitietojen osalta.

Palvelukokonaisuuksien kustannukset muodostuvat palveluja mahdollistavien verkkosovellusten toteutuksesta (sisältäen määrittelyn ja tarkemman suunnittelun), palvelujen pilotoinnista, käyttöönotosta ja ylläpidosta. Kustannukset jakautuvat kahteen osaan, ulkopuolelta ostettavaan työhön ja/tai ohjelmistoratkaisuihin sekä toteuttajaorganisaation eli TEM:n ja AHTI:n omaan työpanokseen, joka on muutettu käytettävän työajan perusteella kustannukseksi.

Palvelukokonaisuuden hyödyt jakautuvat analyysissa kahteen osaan:

- palvelukokonaisuuskohtaiset laadulliset hyödyt
- palvelukohtaiset rahalliset hyödyt, pääosin

Laadulliset hyödyt keskittyvät tarkastelemaan sitä, miten kehitettävä palvelukokonaisuus lisää ja parantaa palvelua, jota viranomaiset tarjoavat yrityksille. Hyvänä esimerkkinä toimii perustettavien yritysten menestysmahdollisuuksien parantuminen tai syntyvien työsuhteiden kasvu. Hyödyt realisoituvat taloudellisen aktiviteetin kasvun kautta lisääntyvinä verotuloina. Rahalliset hyödyt ovat suoria säästöjä valtaosin työmäärän vähentymisen myötä. Esimerkiksi sähköinen asiointi lyhentää erilaisten hakemusten tekemiseen käytettävää työaikaa yrityksissä ja saman hakemuksen käsittelyaikaa hallinnossa. Suurimmat säästöt syntyvät luonnollisesti isovolyymisista monimutkaisista asiointiprosesseista.

Hyödynsaajat on analyysissa jaettu kolmeen ryhmään:

- asiakkaan eli yritysten hyödyt
- hallinnon hyödyt
- kuntien hyödyt erotettuna hallinnon kokonaisuudesta

Asiakkaiden hyödyt ovat varsin suoraviivaisia – sähköisten palvelujen tavoitteena on helpottaa yritysten hallinnollista taakkaa ja säästää yritysten ja yrittäjien aikaa rutiinien sijasta varsinaisen liiketoiminnan kehittämiseen. Hallinnon hyödyt ovat usein sekä suoria aikasäästöjä, kuten erilaisten hakemus- ja lupaprosessien sähköistämisen yhteydessä saavutettavat säästöt, mutta myös epäsuoria. Uudet sähköiset palvelut mahdollistavat henkilöresurssien tehokkaamman hyötykäytön, kun rutiinit hoituvat verkkoympäristössä, hallinnon välinen yhteistyö helpottuu yhteisen työskentely-ympäristön kautta. Yrityksen perustamista ja työnantajaksi ryhtymistä helpottavat palvelut monipuolistavat palvelutarjontaa ja hyödyntävät erityisesti kuntien mahdollisuuksia tarjota monipuolisia palveluja kuntalaisille ilman omien henkilöresurssien lisäämistä.

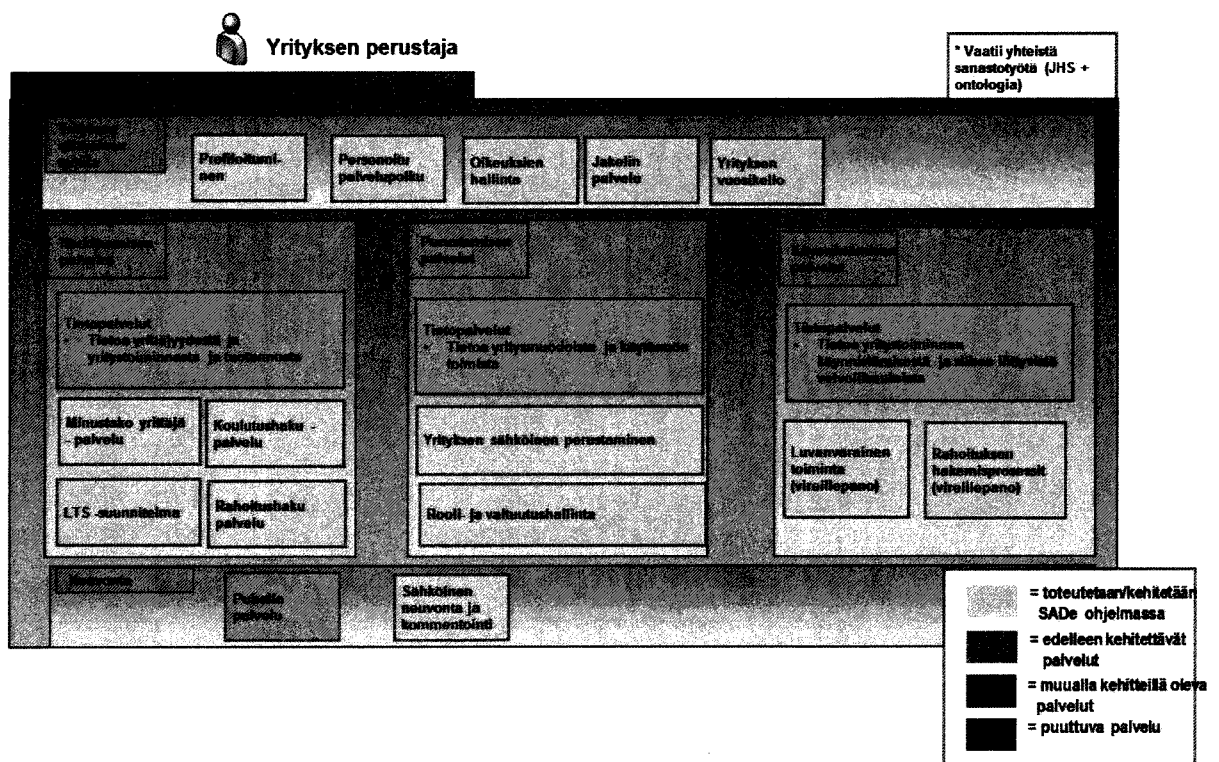
TEM	Loppuraportti	48(71)
	SADe-esiselvitysprojekti	Version pvm 8.3.2011

4.1 Palvelukokonaisuuksien palveluportfolion määrittely – tavoitetilän palvelukartat

Hankkeen esiselvityksen yhtenä tavoitteena oli määrittellä palvelukokonaisuuksien palveluportfolio eli määrittellä mitä palveluja tullaan kehittämään hankkeen aikana palvelukokonaisuudessa. Lähtökohtana tälle määrittelylle olivat asiakas- ja sidosryhmäanalyseissa nousseet tarpeet.

Yrityksen perustajan palvelukokonaisuuden palveluportfolio rakentuu vaiheista, joita yrittäjä tyypillisesti etenee perustaessaan liiketoimintaansa. Harkintavaiheessa kaivataan tietoa yrittäjyydestä, omista kyvyistä menestyä yrittäjänä ja mahdollisuuksista saada tukea osaamiseen ja rahoitukseen yrityksen alkuvaiheessa. Perustamisvaiheessa pääpaino on yrityksen perustamiseen liittyvien virallisten asiakirjojen tekemisessä ja toimittamisessa asianomaisille viranomaisille. Kun yritys on virallisesti perustettu, yrittäjä tarvitsee tukea ja apua liiketoiminnan käynnistämiseksi. Käynnistämisen palvelut painottuvat erilaisiin asiointipalveluihin – lupien ja ilmoitusten sähköisiin asiointipalveluihin ja aloittavalle yritykselle tarkoitettujen tukien hakemiseen.

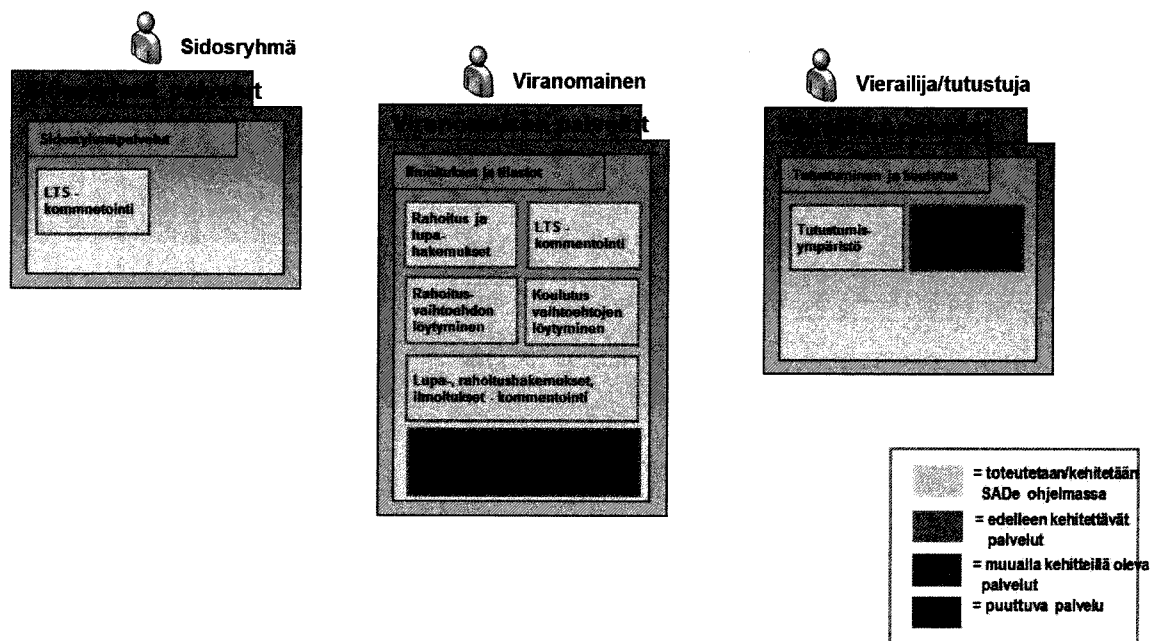
Tavoitetilassa yrityksen perustaja saa parhaan hyödyn rekisteröitymällä palvelukokonaisuuden käyttäjäksi, jolloin yritykselle luodaan pysyvä oma työtila. Työtila ohjaa käyttäjää palvelujen käytössä, säilyttää dokumentaation jo tehdyistä asioista (liiketoimintasuunnitelmaversiot, haetut luvat ja tuet, perustamisasiakirjat) myöhempää käyttöä varten, tukee tietohakua yrityksen profiilitietojen avulla (esimerkiksi koulutushaut) ja auttaa yrittäjää täyttämään asiakirjoja hakemalla tarvittavia yritystä koskevia tietoja joko työtilasta tai viranomaisten muista rekistereistä (esimerkiksi YTJ). Tavoitteena on että yritykset kehittyessään ja kasvaessaan, ryhtyessään työnantajiksi ja kansainvälistyessään edelleen käyttävät TEM:n tarjoamia sähköisiä palveluja, joiden ohjaavana ytimenä on yrityksen sähköinen työtila.

Kuva 4-1 Yrityksen perustajan palvelukartta

Yrityksen perustajan palvelukokonaisuus tarjoaa yritysten lisäksi palveluita myös viranomaisille, muille sidosryhmille ja yritystoiminnasta kiinnostuneille vierailijoille (kuva 4-2 palvelukartta). Tavoitteena on että palvelukokonaisuus tukee ja auttaa yritystoimintaa tukevia viranomaistahoja kuten Uusyrityskeskuksissa toimivia yritysneuvoja ja mahdollistaa monikanavaisen tuen tarjoamisen aloittaville yrittäjille.

TEM	Loppuraportti	49(71)
	SADe-esiselvitysprojekti	Version pvm 8.3.2011

Kuva 4-2. Yrityksen perustajan palvelukokonaisuuden palvelut eri sidosryhmille

4.2 Kustannukset ja hyödyt

Hankkeen tuotosten eli sähköisen palvelun sovellusten määrittely, suunnittelu, toteutus, mahdollinen pilotointi, käyttöönotto ja ylläpito aiheuttavat kustannuksia joista osa katetaan SADe-ohjelman rahoituksella, osa ministeriön ja muiden toimijoiden toimintarahoituksella.

Hankkeen hyödyt jakautuvat tasaisesti asiakkaille eli yrityksille/yrityksille ja hallinnolle. Hyödyt jakautuvat melko tasan valtion ja kuntien hallinnoille. Rahalliset hyödyt syntyvät lähinnä aikasäästöistä – yritys käyttää vähemmän aikaa tiedon etsinnässä ja asioinnissa ja julkiset toimijat voivat tehostaa prosessejaan sähköisen asioinnin myötä.

Seuraavassa on tarkasteltu kustannuksia ja tuottamia hyötyjä.

Yrityksen perustajan palvelukokonaisuuden kustannukset

Yrityksen perustajan palvelukokonaisuuden toteutuksen haastavin osa ja merkittävin kustannuserä on yrityksen sähköinen työtila. Sen kustannukset ovat noin yksi kolmasosa koko palvelukokonaisuuden kokonaiskustannuksista. Sähköinen työtila mahdollistaa palvelujen tarjoamisen joustavasti sekä perustamisvaiheessa että myös muissa yrityksille tarjottavissa palvelukokonaisuuksissa ja on siten kriittinen kaikkien yrityksille tarjottavien sähköisten palvelujen kannalta. Sen tarkoituksena on myös tukea tarjottavien palvelujen monikanavaisuutta, liittää yrityksille tarjottavat neuvonta- ja asiantuntijapalvelut yhtenäiseksi palvelukokonaisuudeksi.

Harkitsemisvaiheessa kustannukset keskittyvät kahden sähköisen verkkosovelluksen, "minustako yrittäjä" itsearviointi - työkalun ja modulaarisen liiketoimintasuunnitelma-tökalun, toteuttamiseen. Käynnistämisen vaiheessa sähköinen asiointi sekä erilaiset lupa- ja rahoitushakemusten vireillepanosovellukset vaativat eniten sovellus- ja pilotointityötä. Perustamisvaiheen suurin kustannuserä on perustamisprosessin sähköistäminen.

TEM	Loppuraportti	50(71)
	SADe-esiselvitysprojekti	Version pvm 8.3.2011

Kokonaiskustannukset	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	
Esiselvitys	476 100 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	476 100 €
Yrityksen perustajan PK								
Yrityksen sähköinen työtila	0 €	512 995 €	1 267 695 €	1 382 010 €	112 500 €	112 500 €	112 500 €	3 500 200 €
Harkitsemisen palvelut	0 €	413 500 €	372 425 €	893 625 €	60 000 €	60 000 €	60 000 €	1 859 550 €
Käynnistämisen palvelut	0 €	450 892 €	212 071 €	334 337 €	45 000 €	45 000 €	45 000 €	1 132 300 €
Yrityksen perustamisen palvelut	0 €	782 050 €	590 651 €	532 598 €	30 000 €	30 000 €	30 000 €	1 995 300 €
Hanketasoiset tehtävät								
Yleiset tehtävät	0 €	295 219 €	258 034 €	265 562 €	0 €	0 €	0 €	819 815 €
Jatkuva ylläpito, tuki ja kehittäminen	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €
Ratkaisun alusta	0 €	676 187 €	403 604 €	269 202 €	75 426 €	75 426 €	75 426 €	1 575 472 €
Liittymät tukipalveluihin	0 €	40 000 €	80 000 €	0 €	0 €	0 €	0 €	120 000 €
	476 100 €	3 170 843 €	3 185 679 €	3 677 335 €	322 926 €	322 926 €	322 926 €	11 478 737 €

Taulukko 4-1. Yrityksen perustajan palvelukokonaisuuden kokonaiskustannukset

SADe-kokonaiskustannukset	2010	2011	2012	2013	
Esiselvitys	250 000 €	0 €	0 €	0 €	250 000 €
Yrityksen perustajan PK					
Yrityksen sähköinen työtila	0 €	322 000 €	505 500 €	752 500 €	1 580 000 €
Harkitsemisen palvelut	0 €	140 000 €	135 000 €	377 500 €	652 500 €
Käynnistämisen palvelut	0 €	358 500 €	151 500 €	225 500 €	735 500 €
Yrityksen perustamisen palvelut	0 €	550 000 €	315 000 €	302 500 €	1 167 500 €
Hanketasoiset tehtävät			0 €	0 €	
Yleiset tehtävät	0 €	271 657 €	234 758 €	242 000 €	748 415 €
Jatkuva ylläpito, tuki ja kehittäminen	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €
Ratkaisun alusta	0 €	577 843 €	345 000 €	230 000 €	1 152 843 €
Liittymät tukipalveluihin	0 €	40 000 €	80 000 €	0 €	120 000 €
	250 000 €	2 260 000 €	1 766 758 €	2 130 000 €	6 406 759 €

Toteutusvaiheeseen 2011-2013 haetaan:

6 156 759 €

Taulukko 4-2. Yrityksen perustajan palvelukokonaisuuden SADe-ohjelman kustannukset

Yrityksen perustajan palvelukokonaisuuden rahalliset hyödyt

Palvelukokonaisuuden rahalliset hyödyt ovat valtaosin ajansäästöä. Yrityksen sähköinen työtila, sen keräämät profilointitiedot ja palvelupolun personointiominaisuudet tukevat aloittavaa yrittäjää ja antavat hänelle mahdollisuuden keskittyä varsinaisen liiketoiminnan kehittämiseen. Aloittavalta yrittäjältä säästyy aikaa sekä hänelle relevanttien tietojen etsimisessä että erilaisissa asiointitilanteissa.

Palvelukokonaisuuden sähköiset palvelut säästävät myös tuki- ja neuvontaorganisaatioiden aikaa. Yrittäjät löytävät yksinkertaisiin kysymyksiin vastaukset verkkoympäristöstä, viranomaisille tulevat ilmoitukset, luvat ja hakemukset ovat virheettömiä ja elektronisessa muodossa ja yritysneuvojat voivat keskittyä asiantuntijatehtäviin.

Taulukkoon 4-3 on poimittu merkittävimmät säästökohteet. Näistä yli puolet kohdistuu asiakkaille eli yrittäjille, hallinnon osuus jakautuu valtion (noin 1/3) ja kuntien (2/3) osalle.

TEM	Loppuraportti	51(71)
	SADe-esiselvitysprojekti	Version pvm 8.3.2011

	2011-2013	2011-2017	Kuvaus
"Minustako yrittäjä"	3,3M€	42M€ (Kuntahyöty 11M€)	Yrittäjyyttä harjoitsevan käyttämä aika yrittäjyysarviointiin itse tai yhdessä julkisten yritysneuvojen kanssa. Myös nopeuttaa yrityksen käynnistymistä jolloin säästää työttömyyskorvausten pienemmisestä
Liiketoiminta-suunnitelma	5,6M€	70M€ (Kuntahyöty 9M€)	Tavoitteena että kaikki perustettavat yritykset tekevät vähintään perusversion liiketoimintasuunnitelman. Tämä voidaan sitoa esimerkiksi rahoitus- ja lupahakemuksiin. Hyödynnetään LTS-työkalun ohjaavaa täyttöä ja etäneuvontaa/sähköisiä työkaluja
Rahoitushaut ja muut tietohaut	Pieni	Pieni	Neuvontaorganisaatiot tuottavat liittyvien tietohakua yrittäjille → viedään verkkopalveluksi
Rahoitus-, kehittämis- ja koulutustuki -hakemukset	2,1M€	9M€	"Yrityksen työllä tehtyihin hakemuksiin generoidaan yrityksen perustiedot ja liiketoimintatiedot automaattisesti yrityksen työllästä "
Lupahakemukset ja perustamisvaiheen ilmoitukset	1,4M€	7,4 M€	Rahoitushakemusten määrä 45000/v (tässä erityisesti starttiraha ja perustamislainat), erilaisten tuettujen kehittämispalvelujen ja tuettujen koulutuspalvelujen hakemukset Yrityksen käynnistämiseen liittyvät lupahakemusten ja ilmoitusten tekeminen ja toimittaminen sekä valtion-, että alue- ja kuntahallintoon. Hakemus- / ilmoitusohjat ja tiedot hakemuksiin (perustiedot ja iso osa liitteistä) saatavilla yrityksen työllä.
Perustettavat osakeyhtiöt	0,5M€	7M€	Osakeyhtiön perustamisen prosessi sähköisenä. Puolittaa virheellisten ja puutteellisten perustamisasiakirjojen määrän. Tallennus perusjärjestelmän ja asiatarakset sekä ilmoitus yrittäjälle prosessin lopputuloksesta.
Toiminimen ja muiden yhtiömuotojen perustaminen	0,4M€	5,4 M€	Toiminimen perustamiseen liittyvä työ vähäisempää, mutta tehdään useammin yhdessä yritysneuvojen kanssa.
Yrittäjyyskasvatuksen opetuksen valmistelu	Pieni	Pieni	Kaikilla 15-vuotiailla on vähintään neljä tuntia yrittäjyyskasvatusta vuodessa 20 hengen opetusryhmissä. 15-vuotiaita vuosittain 55 000. Opettajan valmistelutyön puoliintuminen. Säästö kunnille 100%.
Yrityksen perustaminen -tuki palvelu	2,5M€	13,6M€ (Kuntahyöty 10,8M€)	Yrityksen perustamisen asiointiprosessi rasittaa ennen itse asiointia merkittävästi yritysneuvontaa (Uusiyrityskeskukset ym.), josta hyvänä sähköistettynä esimerkkinä on Perustayritys.fi -palvelu yhteistyössä Turun seudun uusiyrityskeskusten ja yksityisen ohjelmistoyrityksen kesken
Lupien ja ilmoitusten hallintajärjestelmä/ työkalu	3,3M€	17,8M€ (Kuntahyöty 16M€)	Pienille kunnille lupahakemusten ja ilmoitusten hallintaa tukeva alusta ilman erillistä tietojärjestelmäinvestointia (vrt. Palveludirektiivi)

Taulukko 4-3 Yrityksen perustajan palvelukokonaisuuden rahalliset hyödyt

Yrityksen perustajan palvelukokonaisuuden laadulliset (strategiset) hyödyt:

Vaikka suorat rahalliset säästöt ovatkin merkittäviä, pidemmän päälle yhteiskunnalle muodostuu vielä merkittävämmäksi palvelukokonaisuudesta saatavat laadulliset hyödyt. Jos menestyvien yritysten määrää pystytään kasvattamaan ja yrittäjille jo yrityksen alussa pystytään entistä paremmin iskostamaan liiketoiminnan kannattavuuden ja kasvun merkitys, yhteiskunta hyötyy sekä verotulojen kasvun että konkurssista johtuvien tappioiden vähenemisen kautta. Tavoitetilassa sähköinen palvelu tukee ja vahvistaa henkilökohtaisen yritysneuvontapalvelun merkitystä, ja mahdollistaa niukkojen resurssien uudelleen kohdentamisen.

TEM	Loppuraportti	52(71)
	SADe-esiselvitysprojekti	Version pvm 8.3.2011

	Kuvaus	Reali-soituu
Strategiset hyödyt	Perustettavien yritysten valmiudet menestyä Tukee muita julkishallinnon kehityshankkeita ja kytkee niitä yhteen Yrityksen perustamisen hallinnointitoimet vievät vähemmän yhteiskunnan kokonaisaikaa Yrityksen perustamisen helppous Sähköisten palvelujen käytön määrä lisääntyy	2-5v
Hallinnon avoimuus	Yrittäjällä on edellytykset ohjata prosessia ja tehdä valintoja	3-5v
Palvelun saatavuus tasa-arvoisesti	Palveluiden laatu ei ole riippuvainen ajasta eikä sijainnista Personoidut palvelupolut → myös asiakaspalvelu tilanteeseen sopivalla informaatiolla ja palveluilla	1-3-5v
Asiakashyöty	Asiakkaan ratkaisun (palvelu tai tieto) etsimiseen käytämä aika lyhentyä ja helpottuu Asiakkaan palvelujen käyttöaika lyhenee → Asiakkaan prosessi tehostuu Yrityksen voidaan perustaa sähköisesti, jolloin fyysisen asioinnin tarve vähenee Sähköinen työpöytä yhdistää eri asiointi- ja palvelutilanteet Myös henkilökohtainen palvelu on laadukkaampaa	1-2-5v
Prosessihyöty	Sähköisessä järjestelmässä saa kommentteja ja palautetta hakemustenotukseen (laatu, virheiden väheneminen) Viranomaiset ja muut toimijat saavat aiempaa suuremman määrän tietoja sähköisesti Neuvontaorganisaatioissa työaika käytetään enemmän asiantuntijatyöhön kuin perusneuvontaan Asiakasvirtojen hallinta - Prosessineuvonnan siirtyminen sähköisiin kanaviin ja puhelinneuvontaan Erillisten hakemus-/ilmoituskäyttölaitteiden rakentamistarve vähenee, toimintamallien paraneminen, paremmat työvälineet, palvelukuvaukset ajan tasalla, virheiden määrän väheneminen	1-2-5v
Palvelutuottajat	Verkkoteknologian ja puhelinpalvelun hyödyntäminen neuvontapalveluissa Yhteiset tietovarastot kaikkien neuvojen käyttöön Neuvontaorganisaatiot siiloista verkostoiksi – työn vaativuus kasvaa, mutta samalla oma erikoistuminen Manuaalisten työvaiheiden väheneminen pienentää tuotantokustannuksia ja parantaa työmotivaatiota	1-3-5v
Tekniset ratkaisut	Ratkaisu kaikkien julkishallinnon organisaatioiden hyödynnettävissä Tietovarantojen yhteiskäytettävyys Kansallisten tukipalvelujen hyödyntäminen – Tiedon primäärlähteet - Tietoturvasot	2-5v

Taulukko 4-4. Yrityksen perustajan palvelukokonaisuuden laadulliset hyödyt

4.3 Kuntien hyödyt

Kunnat ja alueelliset elinkeinopalvelut ovat keskittyneet alkavien ja pienten yritysten ja muiden elinkeinoharjoittajien neuvomiseen ja tukemiseen. Uudet yrityksen perustajille ja työnantajille kohdistetut verkkopalvelut tukevat ja auttavat ensisijaisesti palvelujen tuottajia – asiakkaat kykenevät hoitamaan itse ison osan rutiiniasioita. Elinkeinopalvelujen tuottajat voivat keskittyä entistä enemmän liiketoiminnan kehittämistä tukeviin asiantuntijapalveluihin.

Yrityksen perustajan palvelukokonaisuuden ja työnantajan palvelukokonaisuuden esiselvityksessä pyrittiin erottamaan kunnille syntyvät hyödyt koko hallinnolle syntyvistä hyödyistä arvioimalla, miten suuren osuuden kaikista yrityksille suunnatuista palveluista kunnat kattavat. Taulukossa 4-7 on eriteltynä kunnille kohdistuvat suurimmat rahalliset hyödyt.

TEM	Loppuraportti	53(71)
	SADe-esiselvitysprojekti	Version pvm 8.3.2011

	Kuntahyöty 2011-2017	
"Minustako yrittäjä"	11M€	(250000/v Talpo), joka viides päättyy yrittäjäksi. Huomioitu myös oppilaitokset (yrityksiä perustetaan vuodessa n. 45000) Yrittäjän käyttämä aika yrittäjyysarviointiin itse tai yhdessä julkisten yritysneuvojen kanssa 8h/tapaus Seudulliset neuvontaorganisaatiot ja oppilaitosten yrittäjyyskurssien opettajat käyttävät keskimäärin yrittäjyyttä pohtivan kansalaisen kanssa 2h/tapaus Nopeuttaa yrityksen käynnistymistä jolloin säästöä työttömyyskorvausten pienenemisestä Kansalaisen kustannus 50M€/v, säästöt 6M€/v Hallinnon kustannus 20M€/v, hallinnon säästö 4,5M€/v, josta 60% kunnille
Liiketoiminta-suunnitelma	9M€	Tavoitteena että kaikki perustettavat yritykset tekevät vähintään perusversion liiketoimintasuunnitelmaa. 45000 perustettavaa yritystä, yrittäjän aktiivinen aika suunnitelman tekemiseen 56h/yrittäjä. Hallinnon suorite 5h/tapaus (Kouvola Innovation/ yritysneuvoja Timo Lehmusmetsä). Hyödynnetään myös etäneuvontaa! Kustannussäästöjä, kun yhtenäistetään eri organisaatioiden liiketoimintasuunnitelmalle asetamat vaatimukset ja eri kehityspanoksia Kansalaisen kustannus 63M€/v, säästöt 14M€/v Hallinnon kustannus 9M€/v, hallinnon säästö 4M€/v, josta 60% kunnille
Yrityksen perustaminen - tukipalvelu	10,8M€	Yrityksen perustamisen asiointiprosessi rasittaa ennen itse asiointia merkittävästi yritysneuvontaa kentällä. Vuoden aikana perustettavien yritysten määrä: Oy 14 000, Tmi 30 000, muut 8 650 Yritysneuvojen keskimääräinen käyretty aika tukemaan yrittäjää tukemaan perustamisaikarajojen valmistelussa 4h/asiakas Kansalaisen kustannus pieni Hallinnon kustannus 8M€/v, hallinnon säästö 3M€/v, josta 60% kunnille

Taulukko 4-5. Yrityksen perustajan palvelukokonaisuuden tuottamat rahalliset hyödyt kunnille

Sen lisäksi että kunnat ja erityisesti sen yrityspalvelujen tuottajat hyötyvät pienille yrityksille kohdistetuista verkkopalveluista ajan ja resurssien säästönä, kunnat ja kuntalaiset hyötyvät erityisesti uusien paikallisten palveluyritysten syntymisestä. Yrityksen perustajan palvelukokonaisuus pyrkii helpottamaan ja yksinkertaistamaan yrityksen perustamiseen liittyvää hallinnollista taakkaa, jolloin yritysneuvonta voi keskittyä auttamaan alkavia yrittäjiä luomaan kestäviä ja menestyviä paikallisia yrityksiä erityisesti palvelusektorille. Näin kunnille syntyy myös vaihtoehtoja toteuttaa omia palvelutehtäviä kuntalaisille. Esimerkkeinä ovat sosiaali- ja terveysalan paikalliset palveluyritykset, jotka tukevat kunnan tehtäviä vanhustenhoidossa. Myös kunnossapitoalalla kunnilla ei ole usein mahdollisuuksia ylläpitää raskaita kiinteitä omia organisaatioita, mutta tietyt kunnossapitotehtävät on hoidettava. Tällöin ulkopuoliset palvelutarjoajat voivat olla ratkaisu tähän ongelmaan.

Taulukossa 4-6 on listattuna esiselvityksen aikana kartoitettuja kunnille ja muille elinkeinopalveluja tuottaville organisaatioille kohdistuvia hyötyjä, joiden rahallista arvoa on vaikea mitata etukäteen.

TEM	Loppuraportti	54(71)
	SADe-esiselvitysprojekti	Version pvm 8.3.2011

Hyödynsaajat	Hyödyt
Kuntalaiset	Helppompi hankkia työsuorituksia ulkopuolisilta (esim. kotieläinlääkärin alaiset palvelut), joka lisää kaavattua kunnan verotuloja
Elinkeinoelämä	Tukee erityisesti pienten paikallisten yritysten kasvua ja työllistämistä sujuvoittamalla rutineja ja alentamalla juoksevan yritystoiminnan kustannuksia
Kunta Soster	Tukee joustavan ja kustannustehokkaan tarjonnan muodostamista: Tukee pienten yksityisten sosiaali- ja terveyspalvelutuottajien syntymistä ja toiminnan käynnistämistä Pienentää vanhusten laitoshoidon kustannuksia tukemalla kotona asumisen palvelujen syntymistä
Tekninen	Kunta voi hyödyntää syntyviä pieniä yrityksiä teknisen toimen alihankintoina (kapasiteetti, joustavuus, erityisosaaminen)
Sivistys	Tukee opetustoimintaa. Kasvattaa yrittäjyyteen liittyvää perusosaamista Antaa välineitä oppilaitosten opetusohjelmaan Tukee pienten yksityisten sivistyspalvelutuottajien määrän lisääntymistä (esim. päivähoitopalvelut)
Kunnan yleispalveluyksiköt	Tukee yhteispalvelupisteiden toimintaa Toteuttaa virtuaalipalvelupisteiden toimintaa
Kunnan kehitysyhtiöt	Tukee seudullisten elävien yritysten toimintaa Tukee ja edistää laadukkaita neuvontapalveluita ja niiden vaikuttavuutta Mahdollistaa neuvontapalvelujen kohdistamisen asiantuntijapalveluiden toteuttamiseen
Kunnan omat liike-laitokset ja yhtiöt	Kunta voi hyödyntää syntyviä pieniä yrityksiä palvelutarjonnan täydentämisessä (esim. kuormitusvaihtelut ja kustannustehokkuus)
Kunta	Edistää kunnan verotulojen kasvua Tukee työllistämistä
Muut kunnassa toimivat viranomaiset	TE-toimistot: työnvälitystoimintojen tehostuminen (esim. lyhyet työsuhteet) Mahdollistaa neuvontataakan osittaisen ulkoistamisen Kelan prosessien tehostuminen (esim. salirasjan palkat, tapaturmakorvaukset)

Taulukko 4-6. Kunnille ja muille alueellisille elinkeinoelämän palvelujen tuottajille kohdentuvat laadulliset hyödyt

4.4 Hyötyjen realisoituminen

Yrityksen perustajan palvelukokonaisuuden hyödyt jakaantuvat tasaisesti sekä asiakkaille (yrityksille) että hallinnolle. Hyödyt toteutuvat palvelukokonaisuuden toteutuksen jälkeen ja ne ovat pääsääntöisesti laadullisia hyötyjä. Laadulliset hyödyt ovat mm. yritysten jatkossa saamaa parempaa palvelua. Uusien sähköisten palvelujen helppo käytettävyyden ja ymmärrettävyys tuo kuitenkin myös lisää asiakkaita ja kasvanutta kysyntää varten tarvitaan lisää erikoistuneita yritysneuvonnan asiantuntijoita.

"minustako yrittäjä" –työkalu (Yrittäjyyttä pohtivan henkilön arviointi-prosessi)

"Minustako yrittäjä" –työkalun avulla perustettavien yritysten käynnistyminen nopeutuu. Työkalulla tuetaan yritystoimintaa harkitsevan liikkeelle lähtöä sekä valmiuksien parantamista. Työkalun avulla yrittäjä voi arvioida kannattaako hänen perustaa yritys ja riittävätkö omat valmiudet? Yrittäjyyttä pohtivan henkilön arviointiprosessi tehostaa lisäksi yritystoimintaa harkitsevan henkilön oman ajan käyttöä.

Hallinnon kannalta työkalun hyödyt kohdistuvat kuntiin pääosin laadullisina hyötyinä. Vuositasolla yrittäjyyttä harkitsee noin 250 000 henkilöä, näistä joka viides päätyy yrittäjäksi. Hyöty koostuu esim. ajasta, jonka seudulliset neuvontaorganisaatiot ja oppilaitosten yrittäjyyskurssien opettajat käyttävät keskimäärin yrittäjyyttä pohtivan kansalaisen kanssa. Työkalu parantaa asiakkaiden valmiuksia ennen yhteydenottoa yrityspalveluneuvojiin, samalla se vähentää myös ns. ei potentiaalisten asiakkaiden yhteydenottojen määrää. Vastaavasti uusien sähköisten palvelujen helppo käytettävyyden ja ymmärrettävyys lisäävät palvelun käyttöä. Tätä kautta saadaan entistä kestävämpiä ja menestyvämpiä yrityksiä. "Minustako yrittäjä" –arviointityökalua on mahdollista hyödyntää myös opetuksessa. Kaikille 15 -vuotiailla on opintosuunnitelmaan merkitty vähintään neljä tuntia yrittäjyyskasvatusta vuosittain. Oppilaitosten

TEM	Loppuraportti	55(71)
	SADe-esiselvitysprojekti	Version pvm 8.3.2011

opettajien yrityskasvatusten tuntien esivalmistelu aika vähenee kun he hyödyntävät työkalua osana opetusta. Työkalun avulla yrittäjyyskasvatus on lisäksi yhdenmukaisempaa ja valtakunnallisesti tasalaatuisia. Hallinnon kannalta nopea yrityksen käynnistyminen tuo lisäksi säästöä mm. työttömyyskorvausten pienenevien.

Liiketoimintasuunnitelmatyökalu

Tavoitetilassa, jokaiselta alkavalta yritykseltä edellytetään liiketoimintasuunnitelman tekemistä ennen yrityksen perustamista. Sähköinen liiketoimintasuunnitelma on modulaarinen ja suunnitelman tiedot säilytetään yrittäjän/yrityksen työtilassa ja ovat siten myös jatkossa yrityksen käytössä myöhempiä tarpeita varten. Modulaarisen työkalun avulla yrittäjä pystyy tekemään ja hallinnoimaan yleisempiä dokumentteja kuten esim. hakemukset ja luvat. Liiketoimintasuunnitelmatyökalussa olevan kommunikaatiovälineen avulla yrittäjä voi olla yhteydessä eri sidosryhmiin kuten esim. viranomaiset, rahoittajat, ulkopuoliset kehittäjät/asiantuntijat sekä yritysneuvojat.

Liiketoimintasuunnitelmasta saatavat hyödyt ovat pääsääntöisesti laadullisia hyötyjä. Realistisen liiketoimintasuunnitelman kautta, asiakkaalle syntyy menestyvä yritys, joka takaa yrittäjälle toimeentulon. Jos menestyvien yritysten määrää pystytään kasvattamaan ja yrittäjille jo yrityksen alussa pystytään entistä paremmin iskostamaan liiketoiminnan kannattavuuden ja kasvun merkitys, yhteiskunta hyötyy sekä verotulojen kasvun että konkurssista johtuvien tappioiden vähenemisen kautta. Konkurssien määrä pienenee ja yrityksellä on paremmat mahdollisuudet selviytyä viranomaisten asettamista velvoitteista. Tavoitetilassa sähköinen palvelu tukee ja vahvistaa henkilökohtaisen yritysneuvontapalvelun merkitystä, ja mahdollistaa niukkojen resurssien uudelleen kohdentamisen. Laventunutta kysyntää varten tarvitaan lisää erikoistuneita yritysneuvonnan asiantuntijoita.

Hallinnon hyöty kohdistuu sekä kuntiin että valtiohallintoon. Valtionhallinnon ja kuntien osalta hyötyä syntyy päällekkäisten investointien poistumisen kautta. Nykytilassa julkisen rahoituksen edellytyksenä on liiketoimintasuunnitelma, josta arvioidaan liiketoiminnan kannattavuus ja realistisuus. Tällä hetkellä käytössä on useita kymmeniä erilaisia liiketoimintasuunnitelmia, joiden tehokas käyttö edellyttäisi niiden kehittämistä sähköiseksi työkaluksi. Hanke poistaa päällekkäisen kehittämisen ja luo standardin elementeistä, joita liiketoiminnan arvioimiseksi tarvitaan.

Valtiohallinnolle ja kunnille kohdistuva hyöty ei tule mahdollistamaan laajaan neuvontaverkoston karsimista, koska jatkossa yritysneuvontahenkilöstöä kuormittavat entistä vaativammat neuvontatehtävät. Tämän kautta saadaan kuitenkin entistä kansainvälisempiä, menestyviä yrityksiä, jotka työllistävät Suomessa ja tuovat kansantalouteen kasvua.

Rahoituksen hakukone ja muut tietohaut

Yritysten neuvontaorganisaatiot tuottavat palveluna rahoitusmahdollisuuksien ja muiden yrittäjyyteen liittyvien tietojen hakuja yrittäjille. Nämä palvelutehtävät voidaan siirtää verkkopalveluksi.

Lähes kaikki yrityksen perustajat selvittävät ja hakevat tietoa mahdollisista julkisista rahoittajista tai tuen myöntäjistä yrityksen perustamisen tueksi. Tukea tarvitaan eri tilanteisiin mm. toimeentulon varmistamiseksi, puuttuvan pääoman rahoittamiseksi, toimitusten takaamiseen, jne. Rahoituksen hakukoneella tarkoitetaan tietojen helppoa hakua yrittäjälle soveltuvista rahoitusvaihtoehdoista. Nykytilassa tiedon saanti keskitetysti on vaikeaa, tietoja eri rahoitusvaihtoehdoista haetaan rahoitusta tarjoavien eri organisaatioiden palveluista ja mm. ELY-keskusten palveluneuvojilta. Asiakkaalle hyödyt ovat pääsääntöisesti oman ajankäytön tehostumista, monimutkaisen tuen, lainan tai takauksen sekä julkisesti tuettujen palveluiden mahdollisuuksien nopeaa ja helppoa selvittämistä. Elinkeinopoliittista syistä julkinen rahoitus on monimutkaista ja sen yksiselitteinen tulkinta on vaikeaa. Tuen saatavuuteen ja määrään vaikuttaa paikkakunta, yrityksen kokoluokka ja toimialalla. Ilman kehitettävää palvelua tukien löytäminen on aikaa vievää ja tulkinnanvaraista. Tulkinnanvaraisuus luo turhia hakemuksia, jotka kuormittavat valtion ja kuntien hallintoa.

Hallinnon kustannussäästöt ovat pääsääntöisesti kuntasäästöjä esim. yritysneuvontahenkilöstön työaika säästöinä. Toisaalta helppokäyttöiset sähköiset palvelut tuovat uusia asiakkaita neuvontapalvelujen käyttäjäksi. Tavoitetilassa sähköinen palvelu tukee ja vahvistaa henkilökohtaisen yritysneuvontapalvelun merkitystä ja mahdollistaa niukkojen resurssien uudelleen kohdentamisen. Yritysneuvontahenkilöstön työ painottuu jatkossa entistä enemmän asiantuntijatehtäviin.

TEM	Loppuraportti	56(71)
	SADe-esiselvitysprojekti	Version pvm 8.3.2011

Rahoituksen hakemisprosessit

Rahoituksen hakemisprosessilla tarkoitetaan yrityksen perustamiseen liittyvän rahoituksen sekä erilaisten tukien hakemista. Nykyisellään rahoituksen hakeminen on työlästä ja melko vaikeaa yrittäjälle. Suurin osa eli 65 % yrityksen perustajista hakee rahoitusta/kehittämistukea/koulutusta, keskimäärin kahdesta eri organisaatiosta. Tavoitetilassa palveluja haetaan yhteisen hakemisprosessin kautta. Luodaan geneerinen malli palvelun hakemiseksi kokonaan sähköistä palvelua hyödyntäen. Hakemisprosessi tuottaa rahoituspalvelun tarjoajan vaatimassa muodossa olevan sähköisen hakemuksen liitteineen, josta se toimitetaan sähköisesti palvelun tarjoajalle käsiteltäväksi. Asiakkaan (yrittäjän) prosessi tehostuu kun hakemukset toimitetaan sähköisesti. Asiakkaan saama hyöty realisoituu aikasäästöinä, koska fyysisen asiointin tarve vähenee.

Hallinnon hyöty koostuu pääosin valtionhallinnon hyödyistä. Valtionhallinnon hyödyt koostuvat tietojen oikeellisuutena sekä päätösprosessin sähköistymisenä. Tavoitetilassa sähköinen palvelu tukee ja vahvistaa henkilökohtaisen yritysneuvontapalvelun merkitystä ja mahdollistaa niukkojen resurssien uudelleen kohdentamisen. Toteutus ei kuitenkaan mahdollista resurssien vähentämistä vaan toteutus mahdollistaa nykyisen tuottavuusohjelman toteutumisen suunnitellusti.

Lupahakemukset ja perustamisvaiheen ilmoitukset, Lupien ja ilmoitusten hallintajärjestelmä/työkalu

Sähköinen lupa- ja ilmoitusten hallintaprosessi kuvaa palvelua, jossa pyritään yritystoimintaan liittyvien lupien ja ilmoitusten (esim. luvan- ja ilmoituksenvaraisten elinkeinot, elintarvikehuoneiston hyväksyminen, rakennusluvut, ympäristöluvut jne.) tekemiseen yhden sähköisen palvelun kautta. Yrityksen perustajista keskimäärin 40 % hakee keskimäärin 4 lupaa yritystoiminnan käynnistämiseen. Esimerkiksi kioskin perustaminen edellyttää 4 erilaista lupahakemusta. Palveluliiketoimintaan liittyviä lupia on yhteensä 41 ja muihin toimialoihin liittyviä lupia 61.

Yrityksen käynnistämiseen liittyvä lupahakemusten ja ilmoitusten tekeminen ja toimittaminen liittyy sekä valtion- että alue- ja kuntahallintoon. Merkittävimmät hyödyt syntyvät lupaprosessin sähköistämisen (sähköisen asiointin) kehittämisestä keskitetysti sekä prosessien yhtenäistämisestä. Erityisesti hyödyt kohdistuvat pieniin kuntiin, jotka ovat sähköistämässä toimintaansa. Lisäksi yhtenäinen prosessi mahdollistaa kuntien yhteistyön tukipalveluiden osalta. Kuntien hyödyt koostuvat lupaprosessiin liittyvän asianhallinnan sähköistämisestä. Kunnat on veloitettu Palveludirektiivin nojalla sähköistämään yrityksen perustamiseen liittyvät palveluliiketoiminnan luvat ja ilmoitukset. Tavoitetilassa rakennetaan yleinen sähköinen lupaprosessi, joka mahdollistaa lupien kokonaan sähköisen käsittelyn. Toimijat liittyvät erikseen palveluun ja saavat viranomastunnukset, joiden avulla voi määrittää vastuutahot prosessin kuhunkin vaiheeseen. Toimijat saavat näkymän oman organisaation lupiin, lupakäsittelyjen työhöön jne. Asiakkaan näkymä on luvasta riippumatta samankaltainen ja tunnistautumisen jälkeen asiakas pääsee syöttämään oman hakemuksensa, liittämään siihen liitetiedostoja sekä seuraamaan käsittelyn etenemistä. Yrityksen perustajan palvelukokonaisuuden tuotoksena syntyy yksi lupien käsittelyjärjestelmä, joka toteuttaa Palveludirektiivin vaatimukset ja mahdollistaa merkittävät säästöt päällekkäisyyksien poistuessa. Valtionhallinnon hyödyt koostuvat tietojen oikeellisuuksina sekä päätösprosessin sähköistymisenä. Toteutus ei kuitenkaan mahdollista resurssien vähentämistä vaan toteutus mahdollistaa nykyisen tuottavuusohjelman toteutumisen suunnitellusti.

Yrityksen perustaminen asiointiprosessi

Nykytilassa yrityksen perustaminen ei ulotu sähköiseen rekisteröintiin asti. Suoraviivainen sähköinen yrityksen perustamisprosessi puuttuu. Tällä hetkellä yrityksen perustamisen prosessi kuormittaa merkittävästi yritysneuvontaa. Vuoden aikana perustetaan osakeyhtiöitä 14 000 kpl, toiminimiä 30 000 kpl ja muita yritysmuotoja 6 650. Tavoitetilassa yritys on mahdollista perustaa sähköisesti. Yrityksen perustajan palvelukokonaisuudessa yrityksen perustamisen sähköinen ilmoittaminen ja rekisteröinti on integroitavissa PRH:n ja Veron järjestelmiin.

Kunnat ja alueelliset elinkeinopalvelut ovat keskittyneet alkavien ja pienten yritysten ja muiden elinkeinoharjoittajien neuvomiseen ja tukemiseen. Yrityksen perustamisen asiointiprosessin sähköistäminen tukee ja auttaa ensisijaisesti palvelujen tuottajia – asiakkaat kykenevät hoitamaan itse ison osan rutiinasioista. Elinkeinopalvelujen tuottajat voivat keskittyä entistä enemmän liiketoiminnan kehittämistä tukeviin asiantuntijapalveluihin.

Yrityksen perustaminen tukipalveluineen tuo hallinnolle säästöjä, jotka kohdistuvat sekä kuntiin että valtionhallintoon. Kuntahyödyt koostuvat yritysneuvonnassa tapahtuvan perusneuvonnan vähenemisenä mutta neuvontatarve lisääntyy liiketoiminnan kehittämiseen liittyvissä asiantuntijatehtävissä. Seudullisten kehittämissyhtiöiden sekä kuntien ja valtion

TEM	Loppuraportti	57(71)
	SADe-esiselvitysprojekti	Version pvm 8.3.2011

viranomaisten yhteisiä elinkeinotoiminnan neuvontapisteitä sekä muita yrityspalveluja tuottavia yksiköitä rahoitetaan usein EU-osarahoitteisina. Näiden palveluiden tulevaisuus on vuonna 2013 päättyvän EU-rakennerrahastokauden jälkeen epävarma. Yritysneuvontaa tarvitaan kuitenkin jatkossakin nykyisessä laajuudessaan. Yrityksen perustamisen sähköisen asiointiprosessin toteutukset eivät mahdollista laajaa neuvontaverkoston karsimista, koska yritysneuvontahenkilöstöä tulee kuormittamaan entistä vaativammat neuvontatehtävät.

TEM	Loppuraportti	58(71)
	SADe-esiselvitysprojekti	Version pvm 8.3.2011

5 Toimeenpanon suunnittelu ja toteutus

Toimeenpanon suunnittelun tärkeimmät dokumentit ovat palvelukokonaisuuden hankesuunnitelmat [PROJS YPPK]. Lisäksi hankesuunnitelmien liitteistä löytyy lisätietoja.

5.1 Yrityksen perustajan palvelukokonaisuus

Yrityksen perustajan palvelukokonaisuudella edistetään yrittäjyyden lisäämistä kehittämällä yrittäjäuraa pohtiville ja yrityksen perustajille valtakunnallisia sähköisiä palveluja Yritys-Suomi-verkkopalveluun. Perusajatuksena on koota yhteen tarvelähtöisesti ja asiakkaan prosesseja noudattaen yrittäjyyttä tukevat ja yrityksen perustamiseen liittyvät julkisen hallinnon palvelut sekä sähköistää ne osaksi monikanavaista palvelukokonaisuutta. Palvelukokonaisuudessa perustamisprosessiin liittyvät palveluvaiheet integroidaan niihin palveluihin ja järjestelmiin, joita perustamisessa tarvitaan.

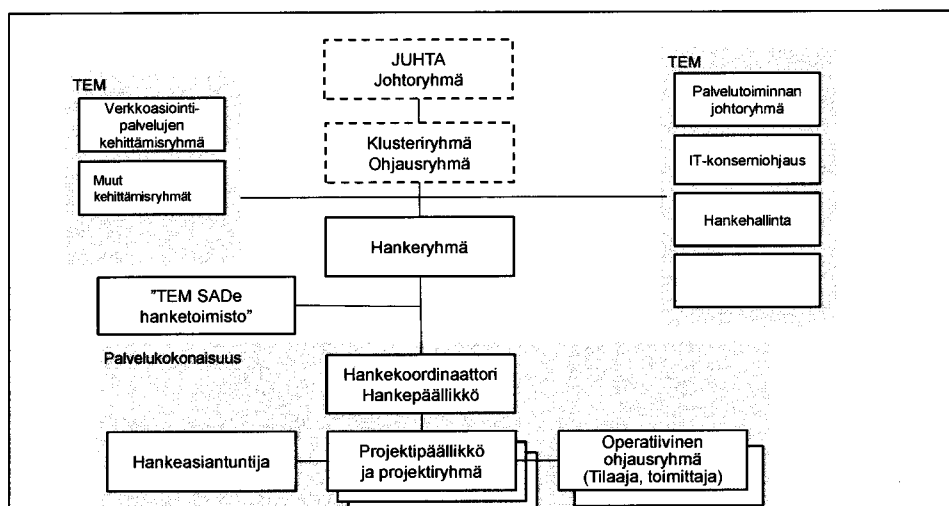
Hankkeen tavoitteena ja tehtävänä on:

- tuottaa uusia ja kehittää olemassa olevia monikanavaisia asiointi-, neuvonta-, tieto- ja rajapintapalveluja yrityksen perustamista pohtivalle ja yrityksen perustajalle
- koota yhteen tarvelähtöisesti ja asiakkaan prosesseja noudattaen yrittäjyyttä tukevat ja yrityksen perustamiseen liittyvät julkisen hallinnon palvelut ja sähköistää ne toimivaksi palvelukokonaisuudeksi. Palvelukokonaisuudessa perustamisprosessiin liittyvät palveluvaiheet integroidaan niihin palveluihin ja järjestelmiin, joita perustamisessa tarvitaan
- tuottaa asiakaslähtöiset ja yhteiskäyttöiset sekä yhteiset palvelut monikanavaisesti siten, että eri palvelukanavat muodostavat yhteen toimivan ja toisiaan tukevan kokonaisuuden.
- rakentaa yhteiskäyttöisiä tai Työnantajan palvelukokonaisuuden kanssa yhteiskäyttöisiä sähköisiä asiointisovelluksia, joita konfiguroimalla myös muut vastaavan tyyppisen palveluprosessin omistaja voivat luoda omaan toimintaan liittyviä sähköisiä palveluita.
- antaa sekä tietoa että työkaluja yritysten perustajille ja siten vaikuttaa siihen, että perustettavat yritykset ovat elinkelpoisempia ja työllistävät tulevaisuudessa enemmän.
- pilotoida ja ottaa käyttöön Yrityksen perustamisen palvelukokonaisuuden ensimmäisessä vaiheessa toteutettavat palvelut. Toisen vaiheen toteutettavat palvelut tarkentuvat syksyllä 2011.
- Integroida yrityksen perustamiseen liittyvät sähköisen asiointin palvelut Yritys-Suomi-portaaliin tehdyn yrityksen perustamisen käsikirjan pohjalta.
- Koota Yritys-Suomi-portaaliin ontologiaa hyödyntävä yrityksen perustajan personoitu palvelupolku osana asiointi-tieto- ja neuvontapalvelua.

5.2 Hankemalli ja hankkeen organisointi

Kehitettävä kokonaisuus koostuu kahdesta hankekokonaisuudesta, jotka SADe-kehittämisen näkökulmasta etenevät kahtena erikseen ohjattavina, seurattavina ja raportoitavina SADe-hankkeina. Näillä hankekokonaisuuksilla on paljon yhteisiä elementtejä ja riippuvuuksia. Hankkeista vastaavan eli TEM:n näkökulmasta kyse on myös osittain samojen resurssien hyödyntämisestä ja yhteisen hankeohjauksen aikaan saamisesta.

TEM	Loppuraportti	59(71)
	SADe-esiselvitysprojekti	Version pvm 8.3.2011

Kuva 5-1 Palvelukokonaisuuden hankeohjaus Hanketuki (TEM Sade-hanketoimisto) on yhteinen kummallekin hankekokonaisuudelle. Muilta osin kummankin hankekokonaisuuden ohjaus on saman mallin mukainen, ja ne miehitetään pääosin samoilla henkilöillä.

TEM:n ohjausmalli on rakennettu ottamaan myös huomioon kahden Sade-palvelukokonaisuuden lisäksi erikseen rahoitettavan Kansainvälistyvän yrityksen palvelukokonaisuuden yhteinen ohjaus.

Hankeohjaus: TEM:n käytäntöjen mukainen tuki ja ohjaus hankkeelle:

- TEM-konsernin yhteinen hankearviointiryhmä koordinoi hanketyötä ja ohjaa hanke-esityksen konsernin yhteisiin johtoryhmiin (palvelutoiminnan ja IT), ennen kuin hanke käynnistyy (hankehallinnan yleislinjaus)
- Tämän hankkeen eteneminen TEM:ssä toteutusvaiheeseen tarkoittaa, että hankkeen projektit liitetään osaksi TEM-konsernin hankehallintaa
- Hanketoimisto ja hankepääällikkö käynnistävät hankkeen
- Hankkeen ohjausryhmänä toimii klusteriryhmä
- Molemmilla (Yrityksen perustajan palvelukokonaisuus ja Työntekijän palvelukokonaisuus) hankkeilla on yksi yhteinen ohjausryhmä (klusteriryhmä)
- Hankkeen käytännön johtoryhmä on hankeryhmä.
- Hankkeen omistaa TEM/KOY

5.2.1 Hankekokonaisuuksien kehityksen läpivienti

Yrityksen perustamisen palvelukokonaisuudessa on ensi vaiheessa suunniteltu hankkeen vaihe 1, joka ulottuu vuoden 2011 loppuun. Tämän jälkeen jatketaan vaiheella 2, joka ulottuu vuoden 2012 loppuun ja vaiheella 3, joka ulottuu vuoden 2013 loppuun.

Päällekkäisyyksien välttämiseksi ja synergian varmistamiseksi on tunnistettu ja jäsennetty itsenäiset sekä toisiinsa kytkeytyvät osuudet.

SADe-ohjelmaan kuuluvat palvelut toteutetaan vuoden 2013 loppuun mennessä.

5.3 Projektisuunnitelma

Hankekokonaisuuksille on tehty esiselvitysvaiheessa alustavat projektisuunnitelmat (suunnitelmien otsikko: toteutusvaiheen hankesuunnitelma).

Suunnitelmissa on käsitelty seuraavat asiat:

TEM	Loppuraportti	60(71)
	SADe-esiselvitysprojekti	Version pvm 8.3.2011

- Hankkeen tehtävä ja tavoitteet (kuvaus, tuotokset, hyödyt ja mittarit)
- Hankkeen organisointi ja hallinto
- Hankkeen vaiheistus ja tuotokset
- Hankkeen toteutussuunnitelma (toteutus, viestintä, riskienhallinta)
- Resursointi ja rahoitus
- Hankehallinnan menettelyt (poikkeustilanteet muutokset, sopimukset, laadunhallinta, seuranta)

Hankkeen keskeiset tavoiteltavat tulokset eri tulosalueilla ja tulosten syntymistä parhaiten kuvaavat konkreettiset mittarit on suunniteltu. On huomattava, että tulokset syntyvät vasta tuotoksien käyttöönoton jälkeen käyttäjä- ja tuottajaorganisaatioiden paremman, tehokkaamman toiminnan seurauksena. Tämän varmistamiseksi kolmen vuoden aikana kehitettävät palvelukokonaisuudet on vaiheistettu siten, että hyötyjä voidaan realisoida vaiheittain jo vuodesta 2011 lähtien.

Palvelukokonaisuus on jaettu toteutettaviin osiin, jotka edelleen projektoidaan. Palvelukokonaisuuden kussakin projektissa määritellään ja kuvataan tarkemmin projektikohtaisesti tavoiteltavat hyödyt, tuotokset ja mittarit.

Rajaukset ja riippuvuudet. Hankekokonaisuudet vastaavat vain niistä asioista ja kustannuksista, jotka on määritelty SADe-ohjelmalle. Mikäli kehittämiseen liittyy muuta kehittämistä, vastaa näihin osuuksiin ja pilotteihin osallistuva organisaatio sen rahoituksesta itse.

Lainsäädäntö. Lainsäädännölliset esteet tietojen yhteiselle käytölle ja lainsäädännön mahdollisten muutosten aikataulu

Riskienhallinta Hankkeen onnistumiselle on tunnistettu seuraavat edellytykset:

- Hanke- ja projektijohtaminen ja sen riittävä resursointi
- Henkilöresurssien riittävyys suhteessa aikatauluun 2011–2013
- Keskeiset palvelurajapinnat
- Projektin ulkoiset riippuvuudet ja rajapinnat hallitaan
- Eri osapuolten sitouttaminen yhteiseen projektiin
- Jalkauttamisen onnistumiseksi muutoksien vaikutukset organisaatioihin on huomioitu, viestitty ja niihin on varauduttu
- Tavoiteasetantaa osataan tarkentaa työn aikana (ja koko SADe-ohjaus tämän sallii) – Road Mapping
- Hankkeen keskeiset lopputulokset osataan jakaa toteutuskelpoisiin osatavoitteisiin
- Tarjottavien palvelujen kytkeminen taustaprosesseihin ja taustajärjestelmiin

Riskienhallintamenettelyillä hallitaan epävarmuutta hankkeen aikana. Riskianalyysi on toteutettu aluksi hankesuunnitelmalle ja sitä tarkennetaan aina ennen uuden vaiheen alkua. Riskianalyysi toteutetaan myös erillisille projektisuunnitelmille. Riskianalyysin tuloksena täydennetään laadittua riskirekisteriä, jossa määritellään miten epävarmuuteen valmistaudutaan ja kuka sitä seuraa.

Hanke- ja projektiviestintä Hankkeen viestintäperiaatteet perustuvat SADe-ohjelman viestintäsuunnitelmaan. Hankkeen viestintä kytketään projektien edistymiseen siten, että tiedottamista ja viestintää tehdään projektin vaiheiden ja osien vaihtuessa ja muissa projekteittain määriteltujen virstanpylväiden kohdalla. Projektiviestinnän on tarkoitus huolehtia projektiosapuolien tiedontarpeesta projektin eri vaiheissa. Projektien viestintää siirretään hanketasolle tehokkuus- ja koordinointisyyistä niin paljon kuin mahdollista.

Resurssien hallinta. Resursoinnilla tarkoitetaan eri vaiheiden resurssitarvetta henkilötyöpäivinä, ml. luovuttava yksikkö ja sen resurssien saatavuudesta ja hankinnasta vastaava henkilö. Hankkeen resursointisuunnittelu tarkentuu TEM:n ja AHTI:n välisessä palvelusopimuksessa vuodelle 2011. Hankkeen talouden hallinta, budjetointi ja budjettiseuranta perustuvat vaiheistamiseen ja tuotosten seurantaan. Yksityiskohtainen budjetti toteutusosalle 1 laaditaan hankkeen käynnistyttyä. Esisuunnitteluvaiheessa tehty kustannus-hyötylaskelma toimii ensivaiheen budjettina.

Muutoshallinta Hankkeen aikana tulee tarvetta muuttaa hyväksyttyä hankesuunnitelmaa. Muutokset hyväksyttyyn hankesuunnitelmaan tehdään koko hankkeelle kuvatun muutosmenettelyn mukaisesti. Keskeistä on kuvata vastuut

TEM	Loppuraportti	61(71)
	SADe-esiselvitysprojekti	Version pvm 8.3.2011

muutoksen päätöksentekotasot (osaprojektin pääliikö/operatiivinen ohjausryhmä, hankepääliikö/ohjausryhmä, klusteriryhmä, JUHTA). Tämä tehdään myös yhteensopivaksi TEM:n omiin ohjauskäytäntöihin.

Muutostarve, perustelut, muutoksen ehdotus ja kuvaus ehdotuksen vaikutuksista suunnitelmaan kuvataan muutosehdotus-lomakkeella. Ehdotus hyväksytään projektin organisoinnissa kuvattujen valtuuksien mukaisesti. Toteutettu muutos kirjataan muutoslökiin.

Poikkeustilanteet Poikkeustilanteiden hallintamenettelyllä tarkoitetaan menettelyä, joka käynnistetään tilanteessa, jossa hankesuunnitelman toteutuminen on vaarassa. Poikkeustilanteen hallinnan tavoite on, että poikkeustilanne saadaan mahdollisimman aikaisessa vaiheessa tietoon niille tahoille, jotka voivat asiaan vaikuttaa, kuten hanke-/projektipääliikö ja hankkeen/projektin omistaja ja projektin projektikoordinaattori, toissijaisesti projektin ohjausryhmän muut jäsenet.

Hankinnat ja sopimukset Hankinta- ja kilpailutussuunnitelmassa on kuvattu hankinnan yleissuunnitelma, jossa kuvataan hankintakohteiden hankintamenettely, hankinta-, kilpailutus- ja sopimuksen tekovastuu sekä hankinnan ehdoton aikaraja. Ohjausryhmä (klusteriryhmä) hyväksyy hankinnat.

Hankkeen laadunhallinta Hankkeen hallinnassa käytetään yhtenäisiä laadunhallintamenettelyjä, jotka on kuvattu hankesuunnitelman liitteessä 8 Laatusuunnitelma. Lisäksi eri osapuolet (sidosryhmät, alihankkijat, AHTI, VIP ym.) voivat tuoda omia menettelyjään, jotka täydentävät tässä esitettyjä yhteisiä käytäntöjä. Laadunhallinta suunnitellaan tarkemmin hanke- ja projektitasolla yhteisten periaatteiden mukaisesti.

Hankkeen raportointi Hankkeen raportointi hoidetaan VM:n edellyttämällä kuukausi- ja neljännesvuosiraportoinnin aikajänteellä ja JUHTAlle toimitettavan puolivuotisiraportoinnin edellyttämällä tasolla. Lisäksi raportoidaan Yritys-Suomi-ohjausryhmälle (perustetaan) sekä tarvittaessa palvelutoiminnan ja IT-johtoryhmille.

5.4 Toteutussuunnitelma – yhteinen hanke- ja projektisuunnittelu

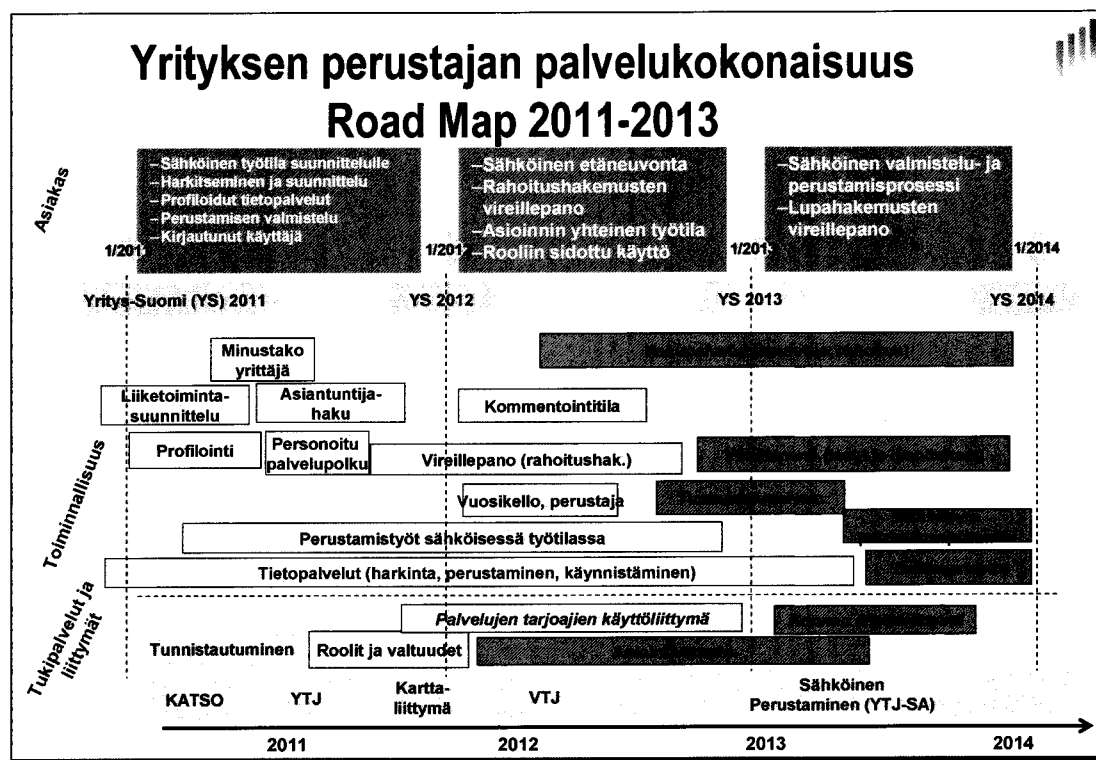
Toteutus käynnistyy tarkemmalla hanke- ja projektisuunnittelulla. Tähän varataan aikaa noin 3 kalenterikuukautta. Ensimmäisen vuoden tehtävät on suunniteltu tarkemmin jo esisuunnitteluvaiheessa. Seuraavina vuosina toteutettavat kokonaisuudet suunnitellaan syksyllä 2011 ja syksyllä 2012. Hanke- ja projektisuunnittelu, organisointi ja toteutus sekä jatkuva hankkeen muita projekteja tukeva kehittäminen sisältää:

- Hankkeen, organisoitumisen ja resursoinnin tarkempi suunnittelu 1/2011-2/2011
- Organisoituminen 1/2011-2/2011
- Projektitoimiston tehtävät ja miehitys 1/2011-2/2011
- Hankkeen ohjaus- ja seurantatehtävät suunnittelu 1/2011-2/2011
- Hankkeen sisäiset ohjaus- ja seurantatehtävät toteutus 1/2011-12/2013
- Hankkeen SADe-seuranta- ja raportointitehtävät mallin suunnittelu 1/2011-2/2011
- Toteutusosa 2 esisuunnittelu ja jako osaprojekteiksi 9/2011-10/2012
- Toteutusosa 3 esisuunnittelu ja jako osaprojekteiksi 9/2012-10/2013

5.4.1 Yrityksen perustajan palvelukokonaisuus

Kehitettävät palvelut/sovellukset noudattavat soveltuvin osin alla olevaa vaiheistusta. Vaiheiden kesto saattaa vaihdella voimakkaasti sen mukaan, miten tiekartan (Road Mapin) mukaisessa järjestyksessä aiemmin käynnistyneet ovat tuottaneet sisältöä myös toisen palvelun/sovelluksen tarpeisiin. Tiekartta saattaa tarkentua mm. ensimmäisiä määrittelyjä tehtäessä, jolloin saatetaan vielä tunnistaa aiemmin huomaamatta jääneitä palveluiden välisiä riippuvuuksia.

TEM	Loppuraportti	62(71)
	SADe-esiselvitysprojekti	Version pvm 8.3.2011

Kuva 5-2. Yrityksen perustajan palvelukokonaisuuden tiekartta 2011–2013. Tarkemmin suunnitellut ensimmäisen vaiheen toteutettavat osuudet on kuvattu siniharmaalla (pääosassa vuoden 2011 toteutustehtäviä).

RESURSSIT:

		2010	2011	2012	2013
YPPI	Esiselvitys	250 000 €			
	Yrityksen sähköinen työtila		322 000 €	505 500 €	752 500 €
	Harkitsemisen palvelut	0 €	140 000 €	135 000 €	377 500 €
	Käynnistämisen palvelut	0 €	358 500 €	151 500 €	225 500 €
	Yrityksen perustamisen palvelut	0 €	550 000 €	315 000 €	302 500 €
Hanketasoiset tehtävät		0 €			0 €
	Yleiset tehtävät		271 657 €	234 758 €	242 000 €
	Jatkuva ylläpito, tuki ja kehittäminen	0 €	0 €	0 €	0 €
Ratkaisun alusta		0 €	577 843 €	345 000 €	230 000 €
Liittymät tukipalveluihin		0 €	40 000 €	80 000 €	0 €
		250 000 €	2 260 000 €	1 766 758 €	2 130 000 €

Toteutusvaiheeseen 2011-2013 haetaan

6 156 758 €

TEM	Loppuraportti	63(71)
	SADe-esiselvitysprojekti	Version pvm 8.3.2011

PALVELUIDEN TOTEUTTAMISEKSI TARVITTAVAT TEHTÄVÄT KOHDISTUU SEURAAVIIN KOKONAISUUKSIIN:

2011

- Sanasto ja käsitteistö
- Sisällönhallinnan substanssiryhmät
- Tilinpäätössidonnainen ilmoittaminen (poikkihallinnollinen projekti yhteiseen koodistoon FIA2)
- Perustietovarantojen sisällöllinen laajentaminen kehitettävien palveluiden tarpeisiin
- Viestintä ja markkinointi
- Lainsäädännön selvityshankkeet
- Minustako yrittäjä kokonaisuus
- Liiketoimintasuunnitelman kehittäminen
- Asiatuntijahaku.fi integrointi
- Profiloituvuuskalun kehittäminen
- Personoitu palvelupolku kokonaisuus
- Rahoituksen hakemisen vireillepano
- Perustaminen sähköisessä työtilassa
- Tietopalvelut
- Viranomaisen käyttöliittymä
- Tunnistautuminen
- Roolit ja valtuudet
- Katso –tunnisteet käyttöönotto
- Tukipalveluiden liitännät
- Sähköinen työtila suunnittelulle
- Harkitseminen ja suunnittelu
- Profiloituvat tietopalvelut
- Perustamisen valmistelu
- Asiointimoottori
- Asiointi- ja yrityskanta

VUONNA 2012 (Tarkentuu toteutusvaiheen aikana)

- Sanasto ja käsitteistö
- Sisällönhallinnan substanssiryhmät
- Tilinpäätössidonnainen ilmoittaminen (poikkihallinnollinen projekti yhteiseen koodistoon FIA2)
- Perustietovarantojen sisällöllinen laajentaminen kehitettävien palveluiden tarpeisiin
- Viestintä ja markkinointi
- Lainsäädännön selvityshankkeet
- Sähköinen etäneuvonta
- Rahoitushakemusten vireillepano
- Asioinnin yhteinen työtila
- Rooliin sidottu käyttö
- Rahoituksen hakemisen vireillepano
- Perustaminen sähköisessä työtilassa
- Tietopalvelut
- Viranomaisen käyttöliittymä
- Roolit ja valtuudet
- Tukipalveluiden liitännät
- Hakupalvelut
- Vuosikello, perustajan palvelut

TEM	Loppuraportti	64(71)
	SADe-esiselvitysprojekti	Version pvm 8.3.2011

- Asiointimoottori
- Asiointi- ja yrityskanta
- Tunnustelupalvelu

VUONNA 2013 (Tarkentuu toteutusvaiheen aikana)

- Sanasto ja käsitteistötyö
- Sisällönhallinnan substanssiryhmät
- Tilinpäätössidonnainen ilmoittaminen (poikkihallinnollinen projekti yhteiseen koodistoon FIA2)
- Perustietovarantojen sisällöllinen laajentaminen kehitettävien palveluiden tarpeisiin
- Viestintä ja markkinointi
- Sähköinen valmistelu- ja perustamisprosessi
- Lupahakemusten vireillepano
- Asiointimoottori
- Asiointi- ja yrityskanta
- Hakupalvelut
- Rahoituksen hakemisen vireillepano
- Tunnustelupalvelu
- Viranomaisen käyttöliittymä
- Tietämyskanta

5.4.2 Arkkitehtuurin toteutussuunnitelma

Alustan palvelut luokitellaan toteutettavien palveluiden ja sovellusten kannalta tukipalveluiksi. Palveluiden ja sovellusten määrittämisvaiheessa voidaan tunnistaa vielä lisää yhteisiä alustakomponentteja. Alla olevassa taulukossa listataan ne alustan palvelukomponentit, jota kukin tunnistettu sovellus tarvitsee. Alustakomponentit esitellään tarkemmin [ARK TAVOITETILA] dokumentissa. Yrityksen asiointitiliin kohdalla on viisi sovellusta merkitty sinisellä värillä. Tämä tarkoittaa, että itse sovellukset voidaan toteuttaa ilman olemassa olevaa yrityksen asiointitilipalvelua, mutta ne on integroitava siihen heti, kun asiointitili valmistuu.

Toteutettavien sovellusten käyttämät alustapalvelut

	Tietopalvelun kehitys	Asiointimoottori	Sähköinen työpöytä	Yrityksen asiointitili	Yritystietokanta	Profiointipalvelu	Aikaleimapalvelu	Asiointivarasto
Tunnustelupalvelu								
Lupa-asiointi								
Yrittäjän vuosikello								
Yrityksen asiointitili								
Sähköinen työsuopimus								
Työsuojeluilmoitukset								
Ilmoitin								
Lausuntopalvelu								
Käsittelijän työtila								
Liiketoimintasuunnitelma								
Perustamispalvelu								

TEM	Loppuraportti	66(71)
	SADe-esiselvitysprojekti	Version pvm 8.3.2011

- Käyttönoton aiheuttamat muutokset toiminnassa (Vaikutukset substanssiosapuolten kenttäorganisaation toimintaan)
- Koulutuksen suunnittelu ja järjestelyt
- Tuen järjestäminen (1. ja 2. tason tuen organisointi ja tiedottaminen)
- Viestintä ja markkinointi (Eri substanssiosapuolten vuosikelloihin mukaan)
- Varasuunnitelma (Korjaavan viestinnän organisointi)
- Tuotannon suunnittelu ja tuotantoon siirto (Vastuullinen osapuoli, AHTI)
- Sovellushallintaan siirto (Vastuullinen osapuoli, AHTI)
- Käyttönoton päättäminen (Käyttöönotto todennetaan hankeryhmän toimesta ja vahvistetaan ohjausryhmän päätöksellä)

Jos kyseessä on projektoitu käyttöönotto niin käyttöönottosuunnitelma laajennetaan projektisuunnitelmaksi. Tuotantokelpoisuus todennetaan tehtyjä hyväksymiskriteerejä ja päätöksen tekoon liittyviä toimintatapoja vastaan. Siltä osin kun nämä asiat on kuvattuna toteutusprojektin projektisuunnitelmassa, riittää pelkkä viittaus ko. suunnitelmaan. Käyttönoton suunnittelua varten on projektille tehty laaja "tehtävät ja lopputulokset -taulukko."

Hyväksymistauksen ja käyttönoton suunnitellut tehtävät on tehty ja hyväksytty niin, että palvelu voidaan viedä käytäntöön. Näitä hyväksymiskriteereitä ovat:

- Teknisesti valmis
- Tuotantovalmius
- Käyttäjävalmius
- Palveluvalmius

Käyttöönotto on osa toteutusprojektia. Projektin ohjausryhmä ohjaa ja vastaa myös käyttönotosta. Jokainen käyttöönotto päätetään sovitulla hyväksymiskriteereillä hankemallin mukaisesti. Päättämisessä käytetään aiemmassa vaiheessa esitettyä vaihejakoa

Käyttöönottotyön laadunvarmistukseen kuuluu käyttöönottosuunnitelman katselmointi. Käyttönoton laadunvarmistuksessa käytetään pohjana projektin yhteistä laadunvarmistussuunnitelmaa. Laadunvarmistuksissa huomioidaan erityisesti seuraavat osa-alueet:

- Käyttöönotto on käsitelty kehitysprojektissa
- Katselmoinnit on suunniteltu ja toteutettu
- Vaiheet on aikataulutettu ja riippuvuudet on selvitetty
- Resursointi on varmistettu
- Käyttöönottosuunnitelman kattavuus ja realismi, ml. vaatimukset
- Loppukäyttäjien sitoutus on varmistettu
- Raportointi johdolle

5.6 Integraatio- ja tietoturvaselvitys

Palvelukokonaisuuksien palveluiden ja taustajärjestelmien välinen kommunikointi hoidetaan palveluväylien avulla. Sekä palvelusovellusten tarjoamat että ulkopuolisten tahojen tarjoamat rajapinnat julkaistaan palveluväylällä.

Edustaverkossa sijaitsevalla asiointialustalla on oma palveluväyläkomponentti, jonka avulla asiointisovellukset voivat kommunikoida keskenään sekä ulkoisten palveluiden kanssa. Asiointialustan väylää voidaan käyttää siis esimerkiksi toteutettaessa keskitetty liittymä valtuuksien ja roolien hallintaan.

Työ- ja elinkeinoministeriön taustajärjestelmien kanssa kommunikoidessa on mahdollista käyttää TEM:n olemassa olevaa BizTalk palveluväylää, koska siihen on jo rakennettu runsaasti rajapintatoteutuksia käsittelyprosesseja hoitavien taustajärjestelmien käyttöön.

TEM	Loppuraportti	67(71)
	SADe-esiselvitysprojekti	Version pvm 8.3.2011

Eri julkishallinnon toimijoiden väliset integraatiot toteutetaan suositusten mukaisesti VIP:in tarjoamalle VIA-palveluväylälle, ja VIA:a voidaan hyödyntää myös kokonaan uusien liittymätarpeiden toteuttamiseen. VIA:n kautta tullaan jatkossa tarjoamaan rajapinnat myös kansallisiin perustietovarantoihin.

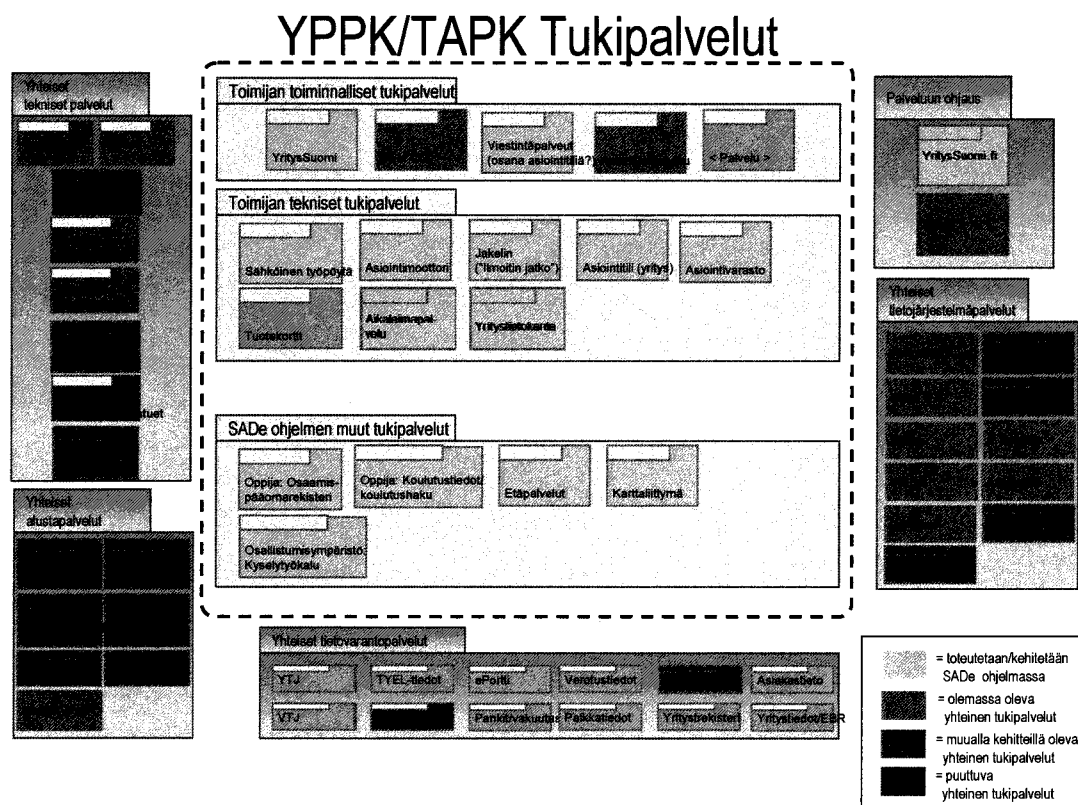
Tietoturvan kannalta keskeisimmät asiat asiointialustan arkkitehtuurissa liittyvät selkeään vastuujakoon eri komponenttien välillä, sekä kokonaisuuden jakamiseen oikein verkkotopologiamielessä. Esimerkiksi rahoitusasioinnin tietoturva-vaatimukset ovat tässä kokonaisuudessa tiukemmat kuin asiointisovelluksissa keskimäärin, esimerkiksi käytönvalvonta – ja lokistiedot täytyy erottaa sovelluskohtaisiksi alustan muusta lokituksesta.

Eristämällä kriittisemmät sovellukset vähintään virtuaalisesti omalle palvelimelleen pysyy kokonaisuus kuitenkin hallittavissa. Kun asiointikerros vielä eristetään sisäverkosta omalle verkkoalueelleen ja kommunikointi niin sisäverkkoon kuin ulkoisiin palveluihin hoidetaan palveluväyläratkaisun kautta standardeja protokollia käyttäen, on sovellusten tietoturva-vaatimukset mahdollista toteuttaa lähes millä fyysisellä alustaratkaisulla tahansa. Tästä syystä yksittäisiä tietoturva-vaatimuksia ei tässä selvityksessä ole analysoitu tarkemmin. Tämä työ kannattaa tehdä kunkin asiointisovelluksen vaatimusmäärittelyvaiheessa

5.7 Tukipalvelut

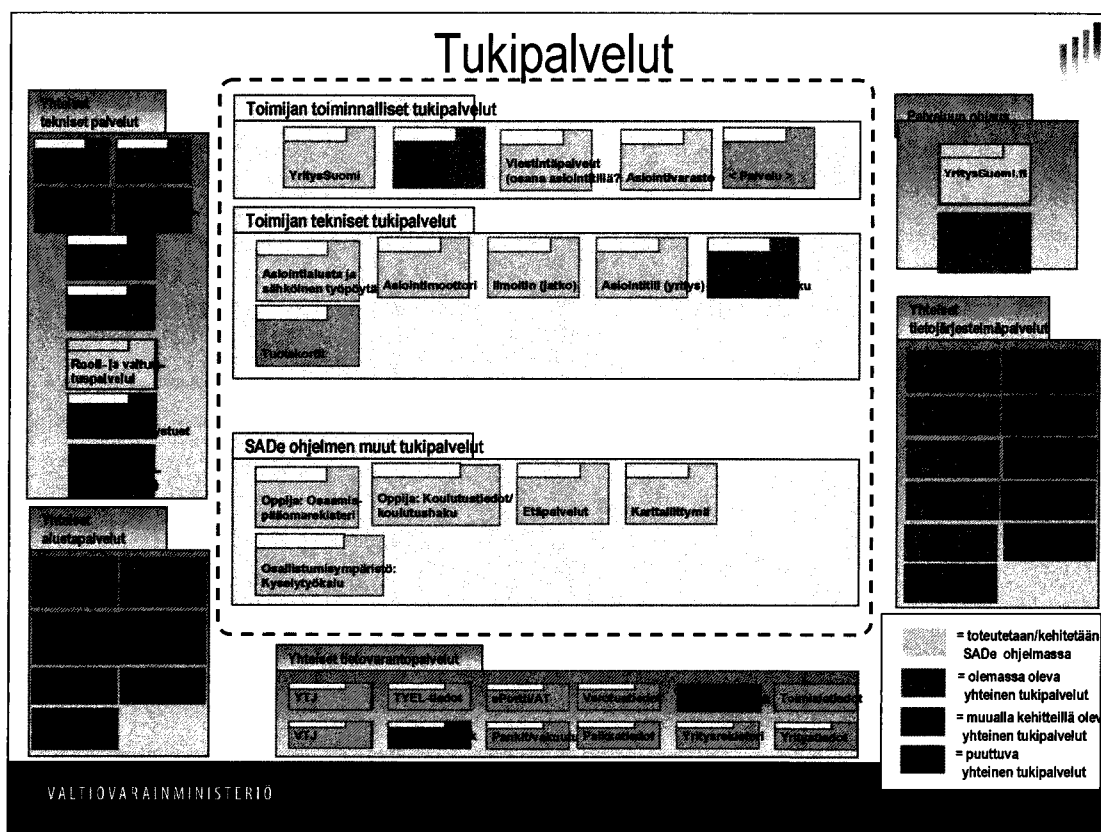
Hankkeen esiselvityksessä on tehty laaja kartoitus hankkeen toteuttamisen mahdollistavista tukipalveluista ja sidoshankkeista, joista on muodostettu tukipalvelukartta (seuraavat kuvat). Tukipalvelut ja tietovarannot integroidaan tarvelähtöisesti pilottien toteutuksessa nousevan tarpeen mukaan.

5.7.1 Tarvittavat tukipalvelut

Kuva 5-6 Yrityksen perustajan ja työnantajan yhteinen tukipalvelukartta

TEM	Loppuraportti	68(71)
	SADe-esiselvitysprojekti	Version pvm 8.3.2011

Kuva 5-7 Yrityksen perustajan tukipalvelukartta

5.7.2 Tukipalvelujen arkkitehtuuri

Arkkitehtuurin kannalta tukipalvelut on jaettu kolmeen ryhmään: varsinaisten SADe-hankkeiden ulkopuolella toteutetut tai toteutettavat tukipalvelut, muissa SADe-hankkeen projekteissa toteutettavat tässä hyödynnettävät tukipalvelut ja Yrityksen perustajan palvelukokonaisuudessa toteutettavat, muiden hyödyntävät palvelut. Tarkemmin tukipalveluja on kuvattu dokumentissa [ARK TUKIPALVELUT].

Kansalaisen asiointitili tarjoaa yhdenmukaisen, turvallisen ja luotettavan palvelun julkishallinnon ja kansalaisten väliseen sähköiseen asiointiin. Asiointitilin kautta käyttäjä voi lähettää ja vastaanottaa viestejä sekä seurata asian käsittelyn etenemistä. Palvelukokonaisuuksien palveluista kaikki henkilöasiakkaalle suunnatut palvelut on tarkoitus integroida käyttämään kansalaisen asiointitiliä. Näitä ovat ainakin seuraavat palvelut:

- Starttirahahakemus
- Sähköinen työsopimus (Työnantajan palvelukokonaisuus)
- Veron palkkalaskelmat (Työnantajan palvelukokonaisuus)
- Finnveran palvelut yrityksen perustajalle
- Muut alkavan yrittäjän (henkilöasiakas) palvelut esim. ProStart -Yritysideoiden arviointi- ja kehittämisohjelmaan liittyvät hakemukset ja päätökset

Lisäksi kansalaisen asiointitilin informaatiopaneeli/leijuke on tarkoitus lisätä osaksi Yritys-Suomi-portaaliin kirjautuneen käyttäjän työtilaa, jolloin asiointitilin statusmuutokset ja viestit ovat myös sitä kautta käyttäjän näkyvillä.

YTJ-tietopalvelu on yhteinen palvelu yrityksille ja yhteisöille, jotka ovat verohallinnon, kaupparekisterin tai säätiörekisterin asiakkaita. Sovellusrajapinta näihin YTJ-laissa määriteltyihin yritystietoihin on tarkoitus julkaista jatkossa VIA-palveluväylän kautta samalla tavalla kuin muutkin kansalliset perustietovarannot. Palveluiden tarvitsemat

TEM	Loppuraportti	69(71)
	SADe-esiselvitysprojekti	Version pvm 8.3.2011

liittymät perustietovarantoihin on tarkoitus toteuttaa VIA:n palvelun kautta, jos perusrekisteritiedot ovat palveluiden käyttöönottovaiheessa VIA:n kautta saatavilla.

TYVI-järjestelmä tarjoaa yrityksille yhdenmukaisen tavan ilmoittaa tietoja sähköisesti viranomaisille ja viranomaistehtäviä hoitaville tahoille suoraan yrityksen omista sovelluksista. Työnantajan ja yrityksen perustajan palveluissa erilaisten ilmoitustietojen välityksessä hyödynnetään ensisijaisesti näitä olemassa olevia siirtopalveluita, ellei vastaavia integraatioita ole mahdollisuus toteuttaa suoraan olemassa olevien palkka.fi ja ilmoitin.fi -sovellusten tai VIA:n tarjoamien integraatiokomponenttien avulla.

FINNONTO-projektissa on kehitetty myös semanttisten portaalien keskinäisen tiedonvälityksen välineitä, kuten leijunkeita, joilla esimerkiksi voitaisiin tuoda Yrityssuomi.fi:n tietosisältöä muiden portaalien, esimerkiksi Mol.fi-sivuston osaksi automaattisen ontologiarelevanssin perusteella. Tarkemmin näitä tietopalveluihin liittyviä kehityskohteita kuvataan [TAV-ARKKITEHTUURI] dokumentissa. Lopulliset analyysit erilaisten työkalujen hyödyllisyydestä ja käyttöönotosta tehdään kuitenkin hankkeen määrittelyvaiheessa.

Maksaminen sähköisissä palveluissa hoidetaan VAHTI-ohjeistuksen (12/2006) mukaisesti VETUMA-palvelua hyödyntäen. VETUMAN kautta tuettuja maksupalveluita ovat:

- Pankkien verkkomaksupalvelut
- Luottokunnan verkkomaksupalvelu (Visa ja MasterCard)

Viestintäpalveluilla tarkoitetaan toiminnallisuuksia, joilla viestitään personoidusti käyttäjille palvelukokonaisuuden tapahtumista esim. tilanteissa, joissa palvelun on mahdollista tunnistaa, että käyttäjän asiointiprosessi on jäänyt kesken tai puutteelliseksi. Tällaisia vaatimuksia palvelukokonaisuuksissa on ainakin yrittäjän vuosikello – sovelluksessa sekä kaikissa lupa- ja rahoitusasioinneissa, joihin tarvitaan tapa lähettää hakijalle lisätietopyyntöjä.

Asiantuntijahaku.fi-palvelu on TEM:in ylläpitämä maksuton hakupalvelu yrittäjille ja asiantuntijoille. Palvelun avulla eri alojen asiantuntijat voivat markkinoida osaamistaan ja yritykset voivat etsiä sopivia tekijöitä tarpeisiinsa. SADe-hankkeessa tavoitteena on yhtenäistää asiantuntijahaku-palvelun tiedot Yrityssuomi.fi:n metatietojen kanssa. Tällöin on mahdollista tarjota Yrityssuomi.fi:n käyttäjille automaattisesti käyttäjän profiilin mukaan kohdennettuja hakutuloksia asiantuntijahaku-palvelusta.

TEM:n asiakkuudenhallintasovelluksen ja sähköisen asiointin tallentamien asiakastietojen synkronointi täytyy suunnitella SADe-hankkeen määrittelyvaiheessa siten, että asiakkuudenhallintasovellus säilyy ensisijaisena tietolähteenä, ja muut sovellukset saavat käyttöönsä samat perustiedot asiakasyrityksestä. Joidenkin tietojen osalta palvelukokonaisuuksien asiakkaalle voidaan antaa oikeus päivittää omia asiakastietojaan asiointisovellusten kautta. YTJ ja VTJ -tiedot on myös mahdollista hakea asiointisovelluksien käyttöön keskitetysti asiakkuudenhallinnasta, koska sinne on jo tehty tai tehdään integraatiot kaikkiin tarpeellisiin kansallisiin perustietovarastoihin.

Alla esitellään muissa SADe-hankkeissa toteutettavia tukipalveluita.

- SADe-etäpalvelut tulee tarjoamaan kansalaisille ja yrityksille uuden paikkariippumattoman asiointikanavan koko julkiseen hallintoon sisältäen kunnat, valtion, Kelan ja muun väillisen valtionhallinnon. Yritysasioinnissa ainakin Yritys-Suomi-puhelinpalvelun asiantuntijat tulevat olemaan tämän palvelun asiantuntijakäyttäjiksi. Varsinaisia arkkitehtuurivaikutuksia yrityksen perustajan palveluihin tällä järjestelmällä ei kuitenkaan ole.
- Maanmittauslaitos on tehnyt karttaliittymä-sovelluksen, jota hyödynnetään Rakennetun ympäristön palvelutoteutuksissa. Karttaliittymää voidaan hyödyntää myös yrityspalvelujen ja Yritys-Suomi-portaalin käyttöliittymissä, esimerkiksi näyttämään Yritys-Suomi-palvelukuvauksissa olevaa osoitetietoa.
- Osallistumisympäristön palvelukokonaisuuden rakentamaa kyselytyökalua on ajateltu hyödyntää kaikissa yrittäjille suunnatuissa asiakas- ja palvelukyselyissä. Alustavan analyysin perusteella kyselytyökalua ei ole tarvetta integroida Yritys-Suomi-sovelluksiin, vaan sitä käytetään erillisenä aputyökaluna kyselyitä toteutettaessa.
- Osaamispääomarekisteri ja koulutusten laajennettu hakupalvelu ovat SADe-ohjelman Oppijan palvelukokonaisuuden palveluita, joita voidaan hyödyntää suoraan
- Alla kuvataan niitä palvelukokonaisuuksissa syntyviä tukipalveluita, joita muut SADe -osaprojektit voisivat hyödyntää omissa palvelutoteutuksissaan. Komponentit kuvataan tarkemmin tavoitetilan arkkitehtuuridokumentissa [ARK TAVOITETILA]. Lisäksi sähköisen asiointin alustalle on määritely

TEM	Loppuraportti	70(71)
	SADe-esiselvitysprojekti	Version pvm 8.3.2011

komponentteja, joita käytetään vain Yrityksen perustajan palvelukokonaisuuden rakentamisessa. Näitä ei kuitenkaan käsitellä tässä arkkitehtuurin tukipalveluina, vaan tavoitetaan kuuluvina komponentteina tai alustapalveluina.

- Asiointimoottori on tekninen komponentti joka mahdollistaa lomaketyyppisten asiointipalveluiden kehittämisen kustannustehokkaasti Yritys-Suomi-asiointialustalle. Tämä komponentti ei ole mitenkään sidottu yrityspalveluiden tietomalleihin, vaan sillä on mahdollista toteuttaa mitä tahansa lomakeasiointipalveluita.
- Liiketoiminnan lupa-asiointisovellus hyödyntää asiointimoottoria, ja sen avulla on mahdollista toteuttaa kustannustehokkaasti ja määrämuotoisesti erilaisia ilmoitus- ja lupa-asiointipalveluita, ja lähettää tiedot taustajärjestelmiin käsiteltäväksi. Tällä komponentilla on mahdollista toteuttaa muitakin kuin Yrityksen perustajan palvelukokonaisuuteen kuuluvia palveluita, ja lupa-asiointimoduuli on myös siirrettävissä toisille avoimen lähdekoodin Java-alustoille tarvittaessa.
- Käsitteijän työtila tarjoaa kevyen asiankäsittelyjärjestelmän palveluna edellä mainitulla lupa-asiointimoduulilla toteutettujen sähköisten ilmoitusten ja hakemusten käsittelylle. Esimerkiksi kunnat voivat tämän palvelun avulla hoitaa lupa-asioiden käsittelyn (kirjaamisen, käsittelyprosessin ja päätöksen arkistoinnin) ilman omaa käsittelyjärjestelmää ja siitä aiheutuvia kustannuksia. Myös tällä komponentilla voitaisiin hoitaa muidenkin kuin yrityksen perustajan ja työnantajan palveluiden asiankäsittelyä, ja tämä komponentti voidaan ottaa käyttöön muilla vastaavilla avoimen lähdekoodin alustoilla.

5.8 Hankinnat ja kilpailutettavat palvelut

Hankintasuunnitelmassa on kuvattu, kuinka yrityksen perustajille ja työnantajille suunnattuja uusia ja olemassa olevista kehitettäviä monikanavaisia ja helppokäyttöisiä asiointi-, neuvonta-, tieto- ja rajapintapalveluja toteutetaan palveluhankinnoilla. Hankintojen vaiheistus on osa hankesuunnittelua. Hankkeet ja niihin liittyvät hankinnat priorisoidaan mm. kustannus-hyötylaskelmiin ja vaikuttavuuden perusteella.

Hankinnoissa noudatetaan hankintalakia ja -asetusta. Käytännön toteuttamisohjeistusta on mm. Valtion hankintakäsikirjassa sekä www.hankinnat.fi-palvelussa. Lisäksi huomioidaan JHS-suosituksina annettu ohjeistus. Hankintoja koskevia suosituksia ovat mm.:

- JHS 165: Tietojärjestelmän vaatimusten määrittely osana järjestelmän hankintaa
- JHS 166: Julkisten IT-hankintojen sopimusehdot
- JHS 167: Neuvottelumenettelyjen käyttö
- JHS 169: Avoimen lähdekoodin ohjelmien käyttö julkisessa hallinnossa
- JHS 173: ICT-palvelujen kehittäminen: Vaatimusmäärittely

Kaikissa hankinnoissa otetaan huomioon tietohallintolaisissa tarkoitetut julkishallinnon yhteiset, tulevat ratkaisut. Jos ratkaisuja on saatavissa, hankitaan ensisijaisesti niitä. Ellei ole, hankitaan palvelut siten, että alustamuutokset yhteisiin ratkaisuihin ovat mahdollisia jatkossa. Pohjana käytetään niitä komponentteja ja ratkaisuja, joita on jo olemassa. Uusiin, massiivisiin hankintoihin ei ryhdytä.

Hankinnoissa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan Hansel Oy:n puitejärjestelyjä sekä Yrityssuomi.fi-palveluista vastaavien organisaatioiden omia puitesopimuksia.

Palvelukokonaisuuksiin hankittavia palveluja voidaan kilpailuttaa ja hankkia yhteishankintoina.

SADe-ohjelman aikaiset hankinnat vaiheistetaan SADe-ohjelman rahoitusmallin perusteella.

SADe-ohjelmaan kuulumattomat ja ohjelman jälkeiset hankinnat vaiheistetaan TEM:n budjetoinnin vuosikellon mukaisesti.

Markkinaselvityksiä käytetään keinona saada tietoa hankinnan kohdetta koskevasta tarjonnasta. Markkinaselvitys on myös keino tuoda käynnistettävä hankinta varhaisessa vaiheessa potentiaalisten tarjoajien tietoon.

TEM	Loppuraportti	71(71)
	SADe-esiselvitysprojekti	Version pvm 8.3.2011

6 Yhteenveto

Tämä loppuraportti kuvaa Yrityksen perustajan palvelukokonaisuuden esiselvityksen sisällön. Loppuraporttiin on lisäksi sisällytetty tärkeimmät osat tehdystä Arkkitehtuurin esiselvityksestä, koska tällä esiselvityksellä on suora vaikutus jatkossa toteutettaviin kehitystoimenpiteisiin.

Yrityksen perustajan palvelukokonaisuuden ja Työnantajan palvelukokonaisuuden esiselvitykset on toteutettu kesä-joulukuun 2010 välillä. Esiselvityksestä on vastannut HMV PublicPartner Oy ja Arkkitehtuurin esiselvityksestä Solita Oy. Asiakkaan puolelta esiselvityksiä on ohjannut Työ- ja elinkeinoministeriön ohjausryhmä. Projektin työhön on osallistunut työlle asetettu Projektiryhmä. Ohjausryhmänä on toiminut SADE Työnantajan palvelukokonaisuuden ja Yrityksen perustajan palvelukokonaisuuden klusteriryhmä, jolta on saatu arvokasta palautetta työn sisältöä varten. Samoin palautetta on haettu SADE-koordinaatiotiimiltä, sekä esiselvityksen aikana monilta eri sidosryhmiltä, jotka omilla palveluillaan palvelevat yrittäjää ja työnantajaa. Julkisen sektorin lisäksi on kuultu myös kuntasektoria ja yksityisiä toimijoita, jotta sisältö vastaisi mahdollisimman hyvin tarkoitustaan ja olisi riittävän monipuolinen.

Esiselvityksen päälähtökohtana on ollut niin asiakkaan kuin myös eri toimijoiden näkökulmien huomioiminen. Esiselvitysten aikana on haastateltu lukuisa joukko yrityksen perustaneita yrittäjiä ja työntekijöitä palkanneita työnantajia. Sähköisten palveluiden tavoitetilassa on myös otettu huomioon muun tyyppiset palvelut, kuten mm. neuvontapalvelut, jotta sähköiset palvelut toimivat osana yrittäjälle ja yrityksille tarjottavaa monikanavaista palvelukokonaisuutta.

Esiselvityshankkeessa on palveluille asetettu selkeät vaatimukset ja luokittelu, jota voidaan hyödyntää myös tulevilla hankkeissa. Jotta esiselvityshankkeiden lähtökohdat olisivat riittävän laaja, on eri toimijoiden nykyiset yrityksen perustamiseen ja työnantamiseen liittyvät palvelut kartoitettu. Lisäksi on kartoitettu Työnantajan palvelukokonaisuuteen ja Yrityksen perustajan palvelukokonaisuuteen liittyvät käynnissä ja suunnitelmassa olevat eri organisaatioiden sidoshankkeet, jotta vältettäisiin päällekkäisten hankkeiden tekeminen.

Jotta voitaisiin selkeästi nähdä nykytila ja kustannushyötyanalyysissä mitata nykytilan ja tavoitetilan välinen hyöty, esiselvityksissä on toteutettu toimintaympäristön ja nykytilan analyysi. Analyysiä on täydennetty myös prosessikuvauksilla.

Koska erilaiset tukipalvelut ovat onnistumisen kannalta olennaisia, esiselvityksissä on kartoitettu tukipalveluiden tarve ja meneillään olevat tukipalveluhankkeet.

Potentiaalisten sähköisten palvelujen toteutuskelpoisuutta on analysoitu SADE-ohjelman kriteerien avulla. Yrityksen perustajan palvelukokonaisuudessa havaittuja potentiaalisia sähköisiä palveluja on lisäksi tarkasteltu kriittisesti niiden kustannusten ja hyötyjen kannalta ja vain selkeästi kannattaviksi havaitut ehdotukset on sisällytetty hankesuunnitelmiin.

Esiselvityksessä esille tulleita potentiaalisia sähköisiä palveluita on lisäksi testattu asiakasraadilla, joka on antanut vahvistuksen kehitykseen valituille palvelukokonaisuuksille. Asiakasraadissa on huomioitu eri yhtiömuotojen tarpeet. Esiselvityksen palvelukokonaisuudet ovat tarkentuneet esiselvityksen aikana ja konseptit ovat rakentuneet loogisiksi hankekokonaisuuksiksi.

Ehdotettavien hankkeiden eteneminen on kuvattu tarkemmin kappaleessa "5.5 Toteutussuunnitelma – yhteinen hanke- ja projektisuunnittelu". Hankkeet on ehdotettu toteutettaviksi vaiheittain ja eri vaiheiden tuotokset on muodostettu toimituseräkokonaisuuksiksi, jotta varmistetaan tuotosten hyödynnettävyys ja että tuotosten jalkauttaminen on systemaattista ja kattaa kaikki toimenpiteet. Hankkeiden läpivienti edellyttää hyvää hankemallia ja – tapaa. Hankkeiden resursointia tulee tarkastella kriittisesti ja resursoinnin riittävyys ja riittävä osaaminen on erityisen tärkeää.

Esiselvitys antaa pohjan ehdotettavien hankkeiden arvioinnille toteutusta varten. Toteutuspäätösten jälkeen esiselvitysten tuloksia tulee kuitenkin jatkaa osallistavalla hankesuunnittelulla molempien palvelukokonaisuuksien osalta.

